

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Η ΣΥΝΑΣΟΣ

ΤΟΥ

1919

ἔκδίδεται

ὑπὸ τοῦ Διοικητ. συμβουλίου
τῆς ἐν κῶν πολει ἀγαθ. ἀειφροότητος τῶν κυρίων συνασού
ὑπὲρ τοῦ ἐν Σουλῶν συσπειρώσεως

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟ-ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΣ Γ. Δ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

1919

6762

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Η ΣΥΝΑΣΟΣ

ΤΟΥ

1919

Ἐκδίδεται

ὑπὸ τοῦ Διοικητ. συμβουλίου
τῆς ἐν κῶν πολει ἀγῶν. ἀδελφότητος τῶν κυρίων συνάσων
ὑπὲρ τοῦ ἐν Χονγκῶν συσσιτίου

ΕΤΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟ-ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Γ. Δ. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ

1919

„ΤΟΛΜΗΣΟΝ ΦΡΟΝΕΙΝ“

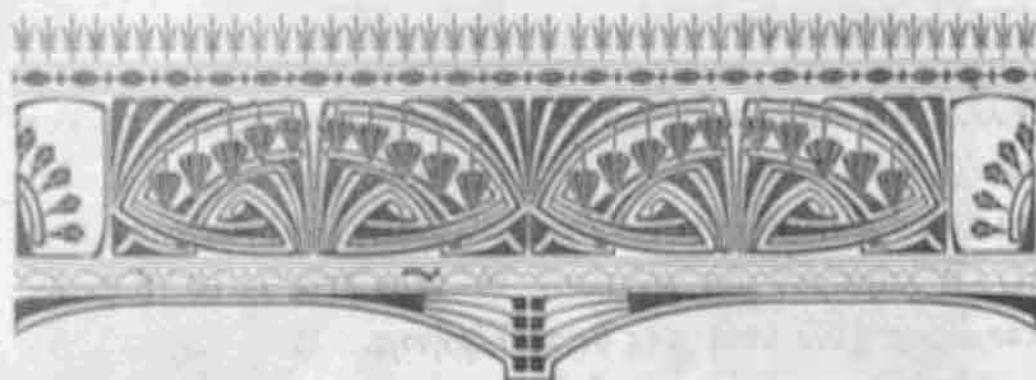
ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ✦ ✦ ✦ ✦
ΤΟΙΣ ΑΓΑΠΗΤΟΙΣ ΗΜΩΝ ✦
ΣΥΜΠΟΛΙΤΑΙΣ ✦ ✦ ✦ ✦

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ πρὸ ἐνὸς ἔτους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰδρυθεῖσα « ἀγα-
θοεργὸς ἀδελφότης τῶν κυριῶν Συνασσῶ » τῇ; ὁποῖα; τὸ πρῶτον
καὶ κύριον μέλημα ὁπῆρξεν ἡ ἰδρυταὶ ἐν τῇ φίλῃ ἡμῶν πατρίδι
Συνασσῶ συσσιτίου ὑπὲρ τῶν ἀπόρων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν
καὶ ἄλλων ἐνδεῶν οἰκογενειῶν, προέβη ἐφέτος εἰς τὴν ἔκδοσιν
τοῦ παρόντος ἡμερολογίου, τοῦ ὁποῖον τὸ προῖόν θὰ διατεθῇ
ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τοῦ τόσον εὐεργετικῶς διὰ τὴν ἄπορον ταξιν
τῇ; πατρίδος, ἀπὸ ἐνὸς ἔτους λειτουργοῦντος συσσιτίου. Τόσον ἡ
ἐκλεκτὴ ὄλη, ὅσαν καὶ ὁ ἱερὸς καὶ φιλόανθρωπος σκοπός, πρὸς ᾧ
ἀποβλέπει ἡ ἔκδοσις τοῦ ἡμερολογίου, θὰ παράσχῃ εἰς ἅπαν-
τας τοὺς συμπολίτας καὶ ἄλλους φιλομούσους καὶ φιλενθρώπους
ὁμογενεῖς τὴν εὐκαιρίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν
ἀνέλαβεν ἡ ἀδελφότης ἡμῶν, ἥτις ὑπερανθρώπους καταβάλλει
προσπαθείας, ὅπως παράσχῃ κατὰ τὰς χαλεπὰς ταύτας περιστάσεις
σχετικὴν τινα ἀνακούφισιν εἰς τοὺς πάσχοντας ἀδελφοὺς ἡμῶν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 1 Δεκεμβρίου 1918.

Τὸ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚὸν ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ
ΣΥΝΑΣΣΩ

⇒ Τὸ 1919 ⇒

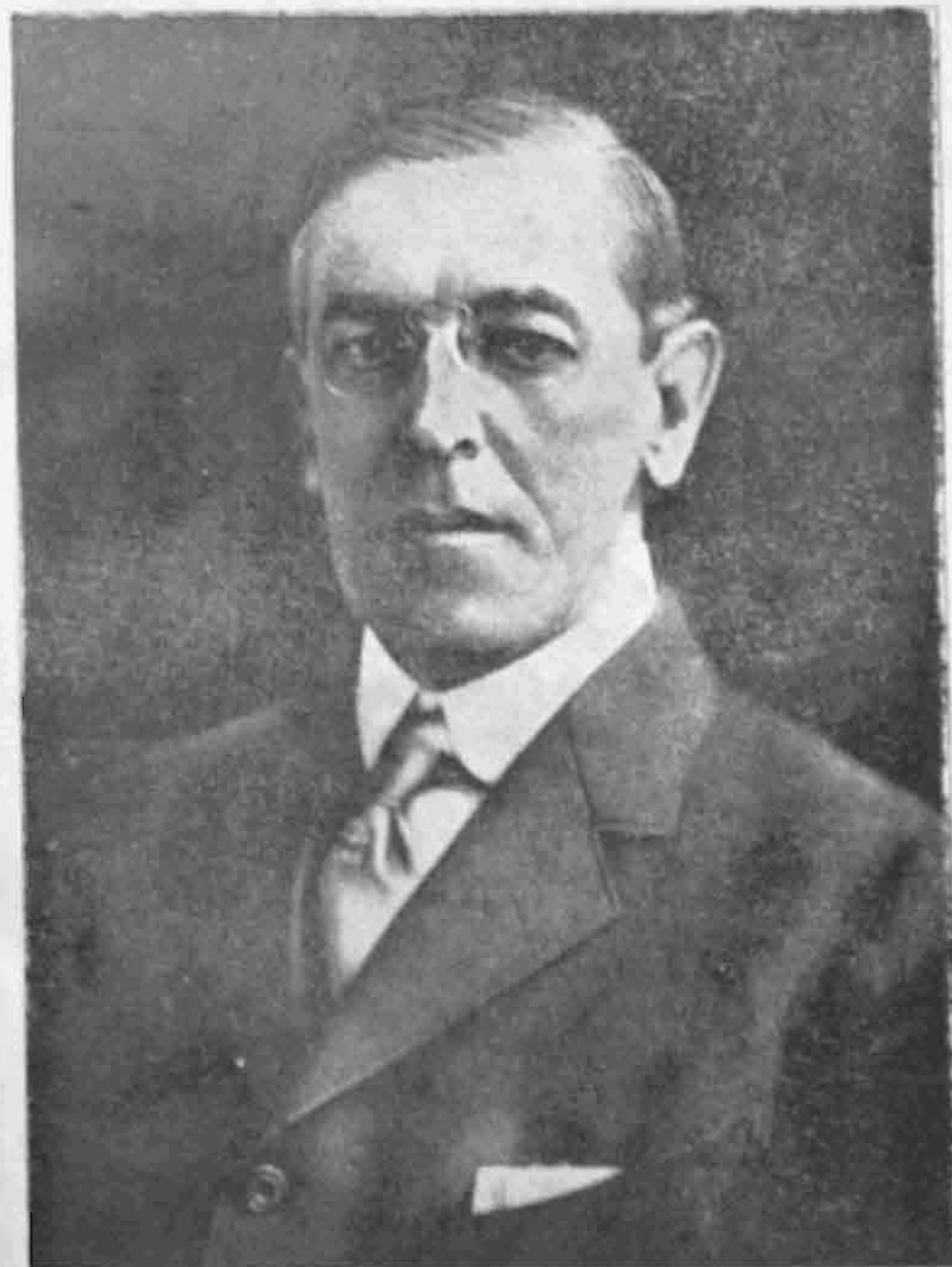
Κατὰ τὴν ἱστορικὴν καὶ ἀληθιμὴν ἡμέραν τῆς 19 Ὀ-
κτωβρίου ἐτέθη τέρμα εἰς τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ὅμοιον τοῦ
ὁποῖου οὔτε εἶδεν οὔτε ἐφαντάσθη ποτὲ ἡ ἀνθρωπότης, μαζὶ
δὲ μὲ αὐτὸν ἐτάφη. Ἄς τὸ ἐλπίσωμεν, διὰ παντὸς ἡ ἀγρία
τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀλληλοκτονίαν ὁρμή. Μετὰ τετρα-
ετὴ ἀδυσώπητον καὶ ἄγριον πόλεμον τῆς ἐλευθερίας κατὰ
τῆς τυραννίας, τῆς δικαιοσύνης κατὰ τῆς ἀδικίας, τῶν τυ-
ραννουμένων λαῶν κατὰ τῶν σκαίων ἀρχόντων αὐτῶν, ἐθριάμ-
βευσεν τέλος ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰσότης, ἡ δικαιοσύνη καὶ τὰ ἀν-
θρώπινα δίκαια, τὰ ὁποῖα τόσον σθεναρῶς διεκήρυξε πρὸ δύο
χιλιστηρίων ἡ μήτηρ τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, ἡ ἀρχαία

Ἑλλάς καὶ καθιέρωσι διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τῶν τέκνων αὐτῆς ἡ Μ. ἐπανάστασις τῆς εὐγενοῦς Γαλλίας. Καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐτῶν ὀδύνης, θλίψεως καὶ θανάτου ἀνατέλλει λαμπρὸν καὶ εὐδαίμων τὸ νέον ἔτος 1919 τὸ ὄντως κοσμοσωτήριον ἔτος τῆς θαίας Εἰρήνης.

Χαιρετίζομεν πάντες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδιά, ἐνήλικες καὶ μεράκια, τὸ ἔτος 1919 ὡς νέαν ἀφετηρίαν τῆς παγκοσμίου προόδου, ὡς νέαν πηγὴν, ἐξ ἧς θὰ πηγᾷ νέος πολιτισμός, νέαι κοινωνικαὶ συνθήκαι, νέαι ἀρχαί, νέα ὅλως ζωὴ ἀνταξία τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου τοῦ αἰκοστοῦ αἰῶνος.

Χαιρετίζομεν μὲ ἀληθῆ καὶ ἀνυπόκριτον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τοὺς μεγάλους πρωτοεργοὺς τῆς νέας ἐγκαινίσεως τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, τὰ φωτοδόλα πνεύματα τοῦ Νέου καὶ Παλαιοῦ Κόσμου, ἅτινα, πατάξαντα τὸν σιδηρόν καὶ τὴν ρομφαίαν, μὲ κλάδον ἐλαίας εἰς τὰς χεῖρας ἀπέδωκαν εἰς τὴν διψῶσαν ἀνθρωπότητα τὰ ἀναφαίρετα πλέον ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ ἀπὴλλαξαν αὐτὴν διὰ παντὸς τοῦ ἐφιάλτου τῶν ἐξημιμένων ἐστεμμένων κεφαλῶν.

X. A. A.

Ὁ μεγαλόφωνος κήρυξ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑθνοτήτων

ΒΟΔΡΟΥ ΒΙΛΣΩΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

"Όλα σὲ σὰς χροστοῦμι' ἡμεῖς σ' ὅλες ἀπ' ἄκρη ὡς ἄκρη,
ἀπὸ τὸ γέλιο ὡς τὸ φιλὶ κα' ἀπ' τὸ φιλὶ ὡς τὸ δάκρυ·
σὲ σὰς, γυναῖκες, τὴ ζωὴ καὶ τῆς ζωῆς τῆς χάρες,
χαρὲς καὶ λύπες καὶ καθμούς κα' ἀγάπες καὶ λαχτάρεις,
τῆς κούνιας τ' ἀργοκούνημα, τοῦ τάφου τ' ἀγιοκέρι·
Τὰ βελουδένια μάτια σας καὶ τ' ἀπαλὸ σας χέρι
δίνουν τὰ χάρδια τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ κορμοῦ τὰ χάρδια·
ἔσεῖς συγχογεμίζετε τὴ σκέψι μας τὴν ἄδεια,
σκορπίζετε στὴν ἄβυσσος τῆς νύκτες πόθων στείρων
ὦ σεῖς, ροδόκρινες αὐγὰς τῶν σκοτεινῶν ὀνείρων !

2

Γιὰ νὰ χορέσῃ μέσ' τὸ νοῦ κα' ὁ νοῦς γιὰ νὰ τὴν νοιώθῃ
μιὰν ἀπὸ σὰς ἐδιαίλεξεν ἡ Ἰδέα καὶ ἐσαρκώθη.
Μηδὲ κανένα σύννεφο, μηδὲ κανένα ἀστέρι,
μηδὲ τὸν ἥλιο ἐδιαίλεξεν στὸν κόσμον νὰ τὴν φέρῃ
— Ἡ μυρωδιὰ εἶν' ἀνέγγιχτη, μὰ τὸ ἄνθος θέλει γλάστρα —
Πεὺδ' ἀνάλαφρα ἀπ' τὰ σύννεφα, πειὸ λαμπερὰ ἀπὸ τ' ἀστρα

κι' ἀπὸ τὸν ἥλιο πειὸ θερμά, ναί, τὰ γυναῖκια σπλάχνα
ἐφτέρωσαν τὰ ἀφτέρωτα κι' ἐφώτισαν τὴν ἄχνα
κι' ἐθέρμαναν τὰ πέρατα τῆς γῆς τὰ παγωμένα,
Γονατιστὸς σὲ προσκυνῶ, γλυκεῖα καὶ θεία Παρθένα!

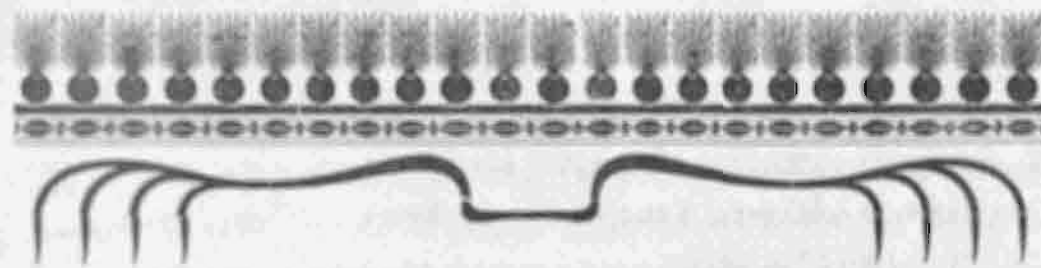
3

Μὲ λύρα γλυκοστένακτη ψέλνοντας σᾶς, θὰ ψάλλω
ὅ,τι εἶναι ὠραῖο κι' ὅ,τι καλὸ μὲ μιᾶς κι' ὅ,τι μεγάλο.
'Εδιάβαινα στὰ ξώστρατα τοῦ ἀγκάθια εἶναι γεμάτα
καὶ μιὰ ἀπὸ σᾶς μ' ἐτράβηξε στῆς εὐτυχίας τῇ στράτα
νὰ περπατῶ ξεκούραστα μαζὶ τῆς πλατῆς μὲ πλατῆ . . .
Γυναῖκες, μὲ τὸ γέλιο σας ἡ πλατῆ ὅλη γελάει!
Μιὰν ὥρα μόνο ἂν λείψετε θὰ γείνη ὁ κόσμος μνήμη,
θὰ βόγγη ὁ ἀγέρας θλιβερά, θὰ γόζεται τὸ κῆμα
κι' ὅπου διαβαίνω θὰ θεωρῶ τὴ λύπη πάντα ἐμπρὸς μου.
Γιατὶ θὰ λείψη ἡ ὁμορφιὰ τοῦ εἶναι ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου.

4

Στὸν τάφο τοῦ Σωτήρός μας, πρὶν γλυκοφέξη ἀκόμη,
ἐσεῖς ἐπρωτοπήγατε, 'Ιωάννα, Μαρία, Σαλώμη
κι' ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ ἀδαιανοῦ τοὺς μαρμαρένιους τοίχους
ἐσεῖς ἐπρωτακούσατε τῆς νέας ζωῆς τοὺς ἦχους
ἐσεῖς, πρωτανικρίζοντας τὴ ζωντανὴν 'Αλήθεια
τῆς θείας ἀγάπης τοὺς παλμοὺς ἐνοιῶσατε στὰ στήθια
καὶ φτερωτὲς σὰν τὴ χαρὰ, γοργὲς σὰν τὸν αἶρα
ἐκράξατε τὸ μήνυμα στὸν κόσμο πέρα ὡς πέρα
κι' ἀπ' τὴ φωνή σας ἀνοιξαν γιὰ μιὰς καινούργιοι δρόμοι
Εὐλογημένες τρεῖς φορές, 'Ιωάννα, Μαρία, Σαλώμη!

'Ιωάννης Πολέμης

✻ Η ΣΥΝΑΣΟΣ ✻

Ἐν μίσῳ γραφικωτάτης κοιλάδος ἐκτετατομένης ἐπὶ τριάκοντα περίπου χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν ὄχθων τοῦ Ἑλίου, πρὸς Ν. μεταξὺ τῶν διακλαδωσίων τοῦ Ταύρου καίτῃ ἡ Συνασός. Ἡ κοιλάς αὕτη τερπνοτάτη κατὰ τὸ κλίμα καὶ τὴν ὄψιν, ποτίζεται δι' ἐντέχνων ὀχετῶν, ὑπὸ ποταμίων καὶ ρυάκων ἐστρέοντων εἰς τὸν Ἑλίου καὶ κατάρυτος ἐξ ἀμπελίων, διαφόρων καρποφόρων καὶ ἀκάρπων δένδρων καὶ ἀγρῶν καταπραπίων. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων κωμῶν, κωμοπόλεων τῶν δισπραμίων ἐν τῇ μαγικωτάτῃ ταύτῃ κοιλάδι, διακρίνεται ἡ Συνασός, ἔχουσα ὠραίαν ἄποψιν ὡς ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ καταλειφθέντων ἐκ λευκοῦ ψαμμολίθου οἰκιῶν, τῶν εὐρύθμων δημοσίων κτιρίων, τῆς περιέργου ἐπὶ λόρων καὶ φαράγγων τοποθεσίας αὐτῆς, τοῦ περὶ ἡλίου γλῶσσος. οὕτως εἰπεῖν, περιφράγματος τῶν κήπων, ἀγρῶν, ἀμπελωνίων καὶ τῶν ποικίλου σχήματος καὶ χρώματος βράχων τῆς, μὴ οὕτω δὲ καταφανῆς ἐξ ἐνός καὶ μόνου μέρους, ὅπως διαφόρον ὄψιν παρουσιάζει εἰς τὸν ἐκ διαφόρων μερῶν

περιεργαζομένην αὐτήν. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀνέρχονται εἰς τὴν χλιιδάει, ἐξ ὧν οἱ χλιδοὶ περίπου ὀθωνάκοι, ἐννοουμένης καὶ αὐτοὶ ἀπόκειν τὴν ἑλληνικὴν, μὴ θύλοντας ὁμοῦ νὰ τὴν ἀναιλῶσιν.

Τῷ 1821 διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἐκ τῶν προκρίτων καὶ ἀρχηγῶν τῆς συνταγῆς τῶν χαβγικράδων ἀειμνήστου Χ' Πολυκάρπου, τῆ συντόνῳ προτροπῇ καὶ γενναιοδωρίᾳ τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Τ. Α. Βαρδακῆ, συναλλασσομένου τότε μετὰ τῶν συνασιτῶν, συνέστησαν καλῶς κατηρτισμένα ἐν τῇ πατρίδι τῶν ἐκπαιδευτήρια. Ἀπαξ δὲ συστάθέντα ταῦτα, ἡδυνήθησαν οἱ κάτοικοι οὐχὶ μόνον νὰ διατηρήσωσιν ἐν ἑαυτοῖς χλιδοίς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ προαγάγωσιν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε πρὸ τῆς συστάσεως τῆς ἐν Ζιντζήδερε τῆς Καιοκρείας Ροδοκανακείου ἱερατικῆς σχολῆς, ἢ τῆς Συνασιτοῦ ἑγρησίμευιν ὡς κεντρικὴ ἐπαρχιακὴ σχολὴ τῶν ἐπαρχιῶν Καιοκρείας καὶ Ἰκονίου. Εἰς ταύτην ἐφοίτων οἱ παῖδες ξενοφώνων αἰνοτήτων τῶν δύο ἐπαρχιῶν καὶ ἀποφοιτῶντες ἐδίδασκον εἰς τὰς κοινότητας Καππαδοκίας καὶ Ἰκονίου, προτιμώμενοι ἄλλων διδασκάλων. Πρὸ τινῶν δὲ ἐτῶν οἱ πλείστοι τῶν διδασκάλων ἦσαν ἡ Συνασιτῆς ἢ ἀποφοῖτοι τῶν ἐκπαιδευτηρίων Συνασιτοῦ. Ὁ ἀειμνήστου μητροπολίτης Καιοκρείας Εὐστάθιος ὁ Κλεόβουλος συνέλαβεν τὴν ἰδίαν νὰ καταστήσῃ τὰ ἐκπαιδευτήρια Συνασιτοῦ ἀμφοτέρων τῶν φύλων κεντρικὰ τῆς ἐπαρχίης αὐτοῦ καὶ ἵνακα τῆς γλώσσης καὶ διὰ τὴν κεντρικωτάτην τῆς Συνασιτοῦ θέσιν εἰς ἀμφοτέρους τὰς ὑπὸ Ἑλλήνων κατοικοῦμένης ἐπαρχίας, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπαλθὼν ἐγκαταίωσε τὰ σχέδια αὐτοῦ. Ὁ μητροπολίτης οὗτος ὠνόμαζε τὴν Συνασιτὴν «ὁδοὺν ἐν τῇ ἐρήμῳ, νῆσον ἐν τῷ πελάγῳ, ἀστέρα ἐν τῷ σκότει καὶ Ἀθήνας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ». Ὁ δὲ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Β. Α. Μ., ὁ γνωστός καὶ σεβαστός ἡμῶν καθηγητής, ἐπιστάτης τῷ 1893 πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ «Παρνασσου» τὰς

ἐντυπώσεις αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ περιηγήσεως τοῦ Ἱεροῦ καὶ περὶ Συνασιτοῦ: «Καὶ ἄλλοτε γράφοντες περὶ Συνασιτοῦ, ἀπικαλίσκωμεν αὐτὴν Ἀθήνας ἐν μίσῳ Ἀνκτολῇ — δυστυχῶς διότι προκατελήβην ἡμεῖς ὁ κλεινὸς μητροπολίτης Καιοκρείας Κλεόβουλος —. Οἱ ἀντίθετοι τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος ταύτης πρὸς τὰς τῶν ἁρσιτῶν πόλιν, κοινὴν καὶ κομπολίαν! οἱ οἱ προποῖ! οἱ οἱ εὐγενῆ αἰσθητικὰ! οἱ οἱ ἀληθῆς πολιτισμὸς ἐν τῇ ἀπλοτητι αὐτοῦ! οἱ οἱ ὅρα ὁμοῦ καὶ ἄλλαι περίξ κοινότητες ἀντικαλῶνται εἰς τὴν εὐγενῆ προσπάθειαν, ὅπως ἀντιδύωσι καὶ αὐταὶ ἴσκι ἂν οὐχὶ ἀνῶτεραι κατὰ τὴν μορφωτικὴν δύναμιν τῶν φιλοπροόδων Συνασιτῶν καὶ εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας ὅπως ἡ ἱστορικὴ Καππαδοκία καταστῇ, ἱερὸν ἔθνος καὶ ἀντιζῆ ἀδελφὴ κατὰ τὸν ἑνθέρμον πρὸς τὴν προγονικὴν Ἀσπὴν καὶ Παιδείαν ἔχον τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, αὐτὴ ἡ καταπλάσσειν εὐαλείας ἀπὸ τῆς τῶν Αἰολίων, Δαρδανίων καὶ Ἰωνίων.

ΗΘΗ-ΕΘΙΜΑ Κούρας. — Κατὰ τὴν κοινότητα ἡ γυνὴ ἐργάζεται καὶ κινεῖται ταπεινῶς, ἀπορῶν τὴν ὄψιν ταπεινῶν, ζῶν, γατιδίων κτλ., ἵνα μὴ τὸ ἑμδρὺν παρομοιάσῃ πρὸς ταῦτα. Ὅταν δὲ σκιρτήσῃ τὸ ἑμδρὺν, προσβλέπουσι πρὸς εἰκόνα τινὰ καὶ πρὸς ὠρχίον ἀντικείμενον, ἵνα ἀποκτήσῃ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου κινῶν. Συνήθως ἡ ἱγνὸς «κακοφύχῃ», ἔτσι ἐπιθυμῶσι τὸ ὅποιον ἔαν δὲν ἀπολαύσῃ ἀσθενεί.

ΤΟΚΕΤΟΣ. — Μετὰ τῆς πρώτης περιποιήσεως πρὸς τὴν λεγὼν ἐπέρχονται τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰ δῶρα τῶν οἰκείων πρὸς τὴν λεγὼν καὶ τὸ νεογνόν καὶ μάλιστα, ὅταν τοῦτο ᾖ πρῶτότοκον. Εἶναι δὲ ταῦτα χρυσὰ νομίσματα, γλυκύσματα (μῆλι) καὶ ἰδέσματα. Ἐπὶ 40 ἡμέρας προφυλάσσεται ἡ λεγὼν ἀπὸ ἐπισκέψεως γυναικῶν νεωστὶ γεννησασῶν καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων ἐπιστρεφόντων

ἀπὸ κηδείων, θάνατον, μύλον καὶ ροθρνον, νομίζοντες ὅτι τὸ πικρὸν θά καταστῇ ἀτρορικόν (κίρκ-μπαστῇ). καὶ ἵνα θεραπευθῇ πλυνεῖται εἰς τὸ ὕδωρ τὸ ἐκτοξεύμενον ἐκ τοῦ τροχοῦ μύλου ἢ ἐπὶ τῶν τάρων τῶν νεκρῶν καὶ (γὰρ τῇ ψυχρολουσίᾳ) θεραπεύεται.

ΘΡΗΝΟΣ (Μυρολόγια). — Κατὰ τὴν προπομπὴν συγγενεὺς εἰς τὴν ξενίτιαν, κατὰ τὴν θνήν καὶ κατὰ τὸν γάμον ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τῆς μελλονύμφου καὶ τούτης, αἱ γυναῖκες συναθροίζονται ἐπὶ τούτῳ μυρολογεῖσι περιγράφουσι τὴν δυστυχίαν τῶν, κρητοῦσαι δὲ μέλαν μανδήλιον ἀνὰ χεῖρας ὑφώνουσι καὶ χαμηλώνουσι τούτας παρακαλούμεσαι τὸν χρόνον τοῦ μονοτόνου ἤχου τοῦ θρήνου· πικρῶς δὲ τῆς μιᾶς διαδέχεται αὐτὴν ἄλλη, αἱ δὲ περιστάμεναι συνοδεύουσι τὴν θρηνοῦσαν κλαίοντες. Εἶναι δὲ τὰ μυρολόγια ἢ ἐπιτυχῆς καὶ κατὰλληλος τῇ περιστάσει (κατὰ τὸν γάμον) ἀπομνημόνευσις στίχων ἐξ ἁσματικῆς τινος συλλογῆς, ἢ αὐτοσχέδιοι δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι (καμθικοῦ μέτρου (κατὰ τὴν θνήν).

ΧΟΡΟΣ. — Κατὰ τὰς ἀποκρείας ἐν ταῖς πλατείαις τῶν συνοικιῶν καὶ κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Διεκκινήσιμου, ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, αἱ νιάνιδες καὶ αἱ ἑγγαμοὶ νύκτι συναθροίζονται χορεύουσιν ἄψασι τὸν κυλικὸν χορὸν καὶ ᾄδουσι τὰ ἑγχώρια ἄσματα· οἱ δὲ κάτοικοι παρακλήμενοι ἐκεῖ βλέπουσι τὸ λαμπρὸν καὶ πολυποικίλον ὡς ἐκ τῶν ἐνδυμασιῶν θέαμα, τοὺς ἐπιτηδείους ἀκκισμοὺς τῶν χορευτριῶν κατὰ τοὺς ἑλιγμοὺς τῶν χορῶν, ὡς καὶ τὰ ἐπιδεικτικῶς πρὸς τὰς μελλονύμφους γινόμενα δῶρα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ μνηστῆρος. Δυστυχῶς ὅλον ἐπὶ ἔθνη οἱ αὐτοὶ χοροὶ ἐκλείπουσιν ἀντικαθιστάμενοι διὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν τοιούτων.

ΑΡΡΑΒΩΝ-ΓΑΜΟΣ. — Δις δίδεται ἀρραβῶν εἰς τὴν μνηστὴν ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τοῦ μνηστῆρος, ἐξ ὧν, ὁ εἰς κα-

λούμενος μικρὸς, δίδεται ὡς σημεῖον (σημάδι) τῆς μελλούσης μνηστειᾶς καλεῖται δὲ σημάδεμμα, οἱ δὲ μελλονύμφοι σημάδεμμένοι. Ὁ ἕτερος κλούμενος μέγας ἀρραβῶν δίδεται 15 ἢ 30 ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου, ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸ ἔτους. Κατὰ τὸν ἀρραβῶνα τοῦτον ὁ γονεὺς, ὁ ἱερεὺς, ὁ παρένυμφος καὶ ὁ ἀνάδοχος καὶ τινες στενοὶ συγγενεῖς, τὸ ὅλον 7 ἄτομα, μεταβιβάζουσιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μελλονύμφου, ἔχοντες τὰ δῶρα τοῦ ἀρραβῶνος κεκαλυμμένα διὰ λιπτοῦ ὑφάσματος ἐπὶ δίσκου, ὃν φέρει πρὸς τὴν συγγενῆ τοῦ γαμβροῦ· εἶναι δὲ ταῦτα δακτύλιος χρυσοῦς, στικυρὸς ἐκ τοῦ ἰδίου μετάλλου ἢ ἄλλο τι κόσμημα καὶ χρυσᾷ νομισματικῇ ἀξίας 20 περίπου λιρῶν χρυσῶν· προσφέρουσι ταῦτα εὐχόμενοι τὰ εἰκότα· ψάλλεται δὲ εὐχή τις καὶ ἀπὸ τοῖς προσφερθῶσιν ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τῆς μελλονύμφου ἀναψυκτικᾷ, διάφορα γλυκύματα καὶ δῶρα ἀπέρχονται. Ἄλλοτε ἀπὸ μόνον ὁ μνηστὴρ ἐδικαιοῦτο νὰ ἐπισκερθῇ, καὶ τοῦτο ἐπισήμως, τὴν μνηστὴν αὐτοῦ, αὕτη δὲ ἐπαρουσιάζετο κεκαλυμμένη ὑπὸ λιπτοῦ κρηδέμνου, ὅπῃ ἐν ἀγνοίᾳ δῆθιν αὐτῆς ἀφαιρέτο καὶ τότε ὁ μνηστὴρ ἐξεδήλωνε τὴν εὐχάριστιάν του, προσφέρον εἰς αὐτὴν δῶρόν τι. Ὅκτῳ ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου πολλοὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ γαμβροῦ μεταβιβάζουσιν ἐν παρατάξει καὶ μετὰ φωνῶν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μελλονύμφου, ὅπως λάβωσι λόγον, ἤτοι τὴν συγκατάθεσιν τῶν συγγενῶν τῆς νέας πρὸς ἑναρξιν τοῦ γάμου. Ἐνθα γίνεται αὐτοῖς φαινομενικῶς κατὰ πρῶτον ψυχροτάτη ὑποδοχὴ ὑπὸ τῶν οἰκείων τῆς νέας, ὡς δῆθιν ἀγνοούντων τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐρωτῶσι περὶ τούτου τοὺς ἐπισκέπτας, οἵτινες ἀπαντῶσιν, ὅτι ἦλθον νὰ ζητήσωσιν τι, ὅπῃ τοῖς ἀνήκει, ἀρνούμενων δὲ τῶν συγγενῶν τῆς μελλονύμφου τὴν ὑπαρξιν παρ' αὐτοῖς πρᾶγματος ζίνου, ἀπέρχονται καθαρῶς.

ρη εξήγησις καὶ μετὰ τινος ἐνστάσεως δίδεται ἡ συγκατάθεσις, μεθ' ἧν ἔπονται καὶ συνήθεις φιλοφρονήσεις πρὸς τοὺς νέους συγγενεῖς, οὓς καὶ προπέμπουσι μετὰ μουσικῆς καὶ ἀρχίζονται εἰς ἀμύμονα τὰ μέρη ὁ γαμβρός, ὅστις ἄλλοτε διήκει ὅτις δὲ καὶ ἡμέρας, ἐκαστὴ ἡμέρα δὲ εἶχε καὶ ἰδίαν τιλάνην, ζυγαριὰς, κλίμακας, λούτρα κτλ. Τότε δὲ καὶ ὅλα αὐτὰ ἐξήλπον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἐσπίρην τοῦ Σαββάτου δίδεται ἐσπέρια διαρκούσα ἀπὸ τῆς δούρας τοῦ ἡλίου εἰς τίτταρας ὥρας, τὰς δὲ ἀρχίζει τῆς Κυριακῆς ὁ γαμβρός μετ' ἀκολουθίας φίλων καὶ συγγενῶν μεταβαίνοντιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης. Ἐνθα προκρίβονται αὐτὸς ὑπὸ τῶν γυναικῶν καὶ συγγενῶν δώρα καὶ εἰς τὰ ἐν μέσῳ θρόνον καὶ ἐνστάσαν τῆς μελλονύμφου παρακληθάνεται αὐτὴ κακλυνάμενη διὰ λαμποῦ ἀρεθίσμου καὶ φέρεται βαρυσταύτη ὑπὸ νεκρῶν εἰς τὸ νύμφον. Ἐνθα μετὰ τὴν ἀπόλυσιν γίνεται ἡ στέφισ.

Κατόπιν, προπορευομένων τῶν νεονύμφων συγκαταναίμενων διὰ τοῦ μικροῦ δακτύλου, ἀκολουθοῦσιν ἀπέναντι μετὰ ψαλμοῦδων καὶ ᾠδῶν κατὰλληλῶν τῇ περιστάσει, ἀδελφῶν ὑπὸ παιδῶν, καὶ ἔρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, ἡ δὲ νύμφη ἵσταται πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ, πρὸ τῆς ὁποίας κλάνει τρεῖς ἰσχυρὰς μετανοίας καὶ λαμβάνει παρὰ πάντων τῶν νέων συγγενῶν τρεῖς διαφοράς δώρα καὶ χρυσὰ φλωρία, τέλος δὲ δίδεται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς ἐν συγγενεῖς νήπιον ἢ δύο, μεθ' ὧν ὡθούσα μετὰ πετάγου τὴν πρὸ αὐτῆς κλεισθεῖσαν θύραν εἰσέρχεται ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν οἰκίαν ἐν μέσῳ τῶν ἐπαιρημαίων τοῦ πλήθους, ὅπερ μετὰ τὰς συνήθεις φιλοφρονήσεις, καὶ ἀφοῦ συγχρη καὶ εὐχῆθῃ εἰς τοὺς μελλονύμφους καὶ γονεῖς τὰ δέοντα ἀπέρχεται. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡ μουσικὴ παινίζει, ἡ νύμφη δὲ χορεύει μετὰ τῆς πενθερᾶς καὶ τῶν συγγενῶν.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΓΛΩΣΣΑ. — Διὰ τὴν γλῶσσαν τῆς Συνάξεως ἀς ὁμιλήσῃ ὁ
σεβαστὸς ἡμῶν ἐξ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Νίγδης καθηγητὴς κ. Ἰωακείμ
Βαλαβάνης. δοτιτοί: τὰ «Μικρασιατικά» του λέγει «... ἐν μηδεμίᾳ
πόλει τῆς Ἑλλάδος Ἰσλίας — πλὴν τῆς Σμύρνης, τῶν Κυθωνιῶν
καὶ τῆς μικρᾶς Συνάξεως — ἀπαντᾷ χριστιανική, γνησίᾳ καὶ ἀμειγρᾷ
ἐλληνόφωνος κοινότης ...» Ὁ δὲ κ. Συμ. Φαρσάπουλος, συγγρα-
φεὺς τῶν «Συλάσεων», ὄνομα καὶ ὅπως οὐχὶ μακρὰν τῆς Συνάξεως εὐρι-
σκομένης, γράφει: «Ἀπορίας ἄξιον εἶναι: διτί νῦν ἡ ἀπόστασις ἢ χωρί-
ζουσα τὴν Συνάξιν ἐκ Προκοπίου (Οὐργουῦ) εἶναι μόνον ἡμιστίς
ῶρας, μεγάλη ὅμως διαφορὰ ὑπάρχει ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀνά-
πτυξιν καὶ μόρφωσιν τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων καὶ ὡς πρὸς τὴν
ἐκλογὴν ἐργασίας. Οἱ περισσότεροι τῶν κατοίκων Προκοπίου με-
ταβαίνουν εἰς Συνάξιν, ἐνθα προσλαμβάνονται ὡς κτίσται εἰς
διαφόρους οἰκοδομὰς, ἐνθ' οἱ τῆς Συνάξεως πάντες σχεδὸν μετα-
βαίνουν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς πρεῖπομεν, λατρεύουσι τῷ
Κερδῶν Ἑρμῇ καί, ὡς ἐκ τοῦ συγχρωτισμοῦ μετ' ἀνεπτυγμένων
ἀνθρώπων, διακρίνονται ἐπὶ λεπτότητι καὶ εὐπροσπορίᾳ καὶ
ὁμιλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν, ἐνθ' οἱ τοῦ Προκοπίου ἀγνοοῦσιν ὅλως
αὐτὴν ὁμιλοῦντες τὴν τουρκικὴν.

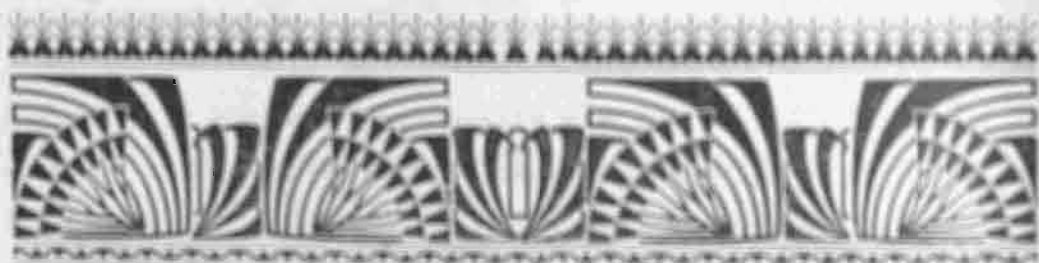
..

Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐργασία εἶναι δύο ὅμοια πράγματα ἀμοιβαίως προκα-
λοῦμενα. Renan

Ὁ λαὸς ὁμοιάζει μὲ τὰ παιδία· θαυμάζει, εἰ δὲν ἐννοεῖ. Hugo

Ὑπάρχουσι φρενὲς καὶ ἀρεταὶ γεννώμεναι ἐπὶ τῶν ἐρεσιῶν. * *

Η ΔΗΜΟΥΛΑ

«Κάθε τόπος καὶ ζακόνι» λένε.

Στὴν πατρίδα μου, τὸ Κουκοχώρι, μιὰ γυναίκα ὅσο ὀμορφη κι' ἂν εἶναι, γιὰ νὰ πανδρευθῇ καὶ νὰ λογαριασθῇ γιὰ ὀμορφη, θέλει δὲ θέλει, πρέπει νὰ ντυθῇ καὶ νὰ φτιασθῇ, ἂν ποῦ τὸ θέλει μιὰ παλιὰ παράδοση.

Σ' αὐτὸ τὸ Κουκοχώρι, δηλαδή, ἐζούσε μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ, μιὰ πλούσια καὶ ὀμορφη ἀρχόντισσα, ὀνομαζέμενη, Πανώρη, ὄνομα καὶ πράμα, σὰν νὰ ποῦμε, μιὰ πεντάμορφη νεράιδα γιὰ θεά, ποῦ διαλαχίστηκεν ἡ ὀμορφιά της. Ἄλλο δὲν ἀκούς, στὸ Κουκοχώρι, παρὰ ρήμες, παραμύθια καὶ κοτσάκια γιὰ τὴν ὀμορφη Πανώρη. Ἄν καλορωτᾷς, κανεὶς καλὰ καλὰ δὲ ξέρει τ' ἦταν στὸν καιρὸ της. Ἀψηλὴ, κοντὴ, παχύ, λιγνή, ξανθὴ, μελαχροινή; Μὰ οἱ καλοὶ Κουκοχωρίτες τὸ βαστοῦν ἐκεῖ.

— Μιὰ ἦταν ἡ Πανώρη μας, στὸν κόσμo, κι' ἄλλη δὲ μετὰγινε!

Σ' αὐτὸ ἀπάνω ἄλλην ὀμορφιά δὲν παραδέχονται μήτε ἀναγνωρίζουν οἱ Κουκοχωρίτες, παρ' ἐκείνη τῆς γιαγιάς τους, κι' ἐπειδὴ καὶ τὴ φαντάζονται, οἱ καυμένοι, δέχον νὰ τὴν καλοξέρουν, μὴ ρωτᾷς τί κάμνουν οἱ γυναῖκες τους, λογιῶ λογιῶ καμώματα, γιὰ νὰ τῆς μοιάσουν τάχα καὶ νὰ γίνουν ὀμορφες κι' αὐτές.

Καὶ πρῶτα πρῶτα κάθε μιὰ κοπέλλα, ἔχει χρέος νὰ πηγαίνει στῆς Πανώρης τὴν πηγὴ, νὰ πίνει τῆς Πανώρης τὸ ἀθάνατο νερό. Αὐτ' ἡ πηγὴ δὲν εἶναι καὶ κοντὰ καὶ εὐκολη. Εἶναι βαθύτατη, καὶ βέβαια, γιὰ νὰ 'ναι φημισμένη, θάχε μιὰ φορὰ νερὸ καθάριο καὶ πολὺ. Μὰ σήμερα ἡ σείκλα ἀνθαίνει κατεβαίνει καὶ γιὰ ν' ἀνεβάσῃ μιὰ γουλιὰ πρέπει νὰ χύσῃς ἴδρω καὶ νὰ πιῇς βουρκιές.

Ἐπειτα πρέπει μὲ διαφόρους χρωματισμοὺς νὰ βάψῃ τὰ μαλλιὰ, τὰ μάτια της, τὰ χεῖλια της, τὰ μάγουλά της, ὅλα της. Οἱ Φτιασιδότες, ποῦ νὰ ποῦμε οἱ δασκάλισες τῆς ὀμορφιάς τήνε μαθαίνουν, μιὰ χαρὰ, νὰ μὴν ἀφήκει τίποτα στὴ φυσικὴ του τὴν κατάσταση, νὰ τὰ ψευτίσει ὅλ' ἀφ' τὴν κορφὴ της ὡς τὰ νύχια της.

Μ' αὐτὲς ἀντάμα ἔρχονται καὶ οἱ Μοδίστρες κ' οἱ Ἑρωταριές. Οἱ πρῶτες ντύνουν τὴν κοπέλλα μ' ἑκατὸ λογιῶ παράξενα κουρέλια σὰν νὰ εἶναι μασκαράτα ἀποκρηάτικη. Οἱ ἄλλες τῆς μαθαίνουν τὸ φιλὸ καὶ τὸ χονδρὸ τὸ πνέμμα, τὸ βαρὺ, τὸ γλήγορο καὶ τὸν ἀργὸ τῆς ὀμιλίας τόνο, χίλια δὲ

τσακίσματα, ανοιγοκλείσματα ματιῶ, ἄγριες καὶ ἡμέρες φωνῆς, κλαψίματα καὶ ἀναστεναγμούς.

Μ' αὐτὰ καὶ μ' ἄλλα, ποῦ θαρροῦν ποῦ τάχεν ἡ Πανώργια στὸν καιρὸ τῆς, δὲ θὰ βρῇς στὸ Κουκοχώρι μιὰ γυναίκα ποῦ νὰ εἶναι σὰν ποῦ τὴν ἐγέννησεν ἡ μάνα τῆς.

Κι' ἀλλοίμονο σεκαίνηνα ποῦ δὲ θελήσει νὰ συμμορφωθεῖ!

...

Σ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ Κουκοχώρι ἦταν κι' ἡ δική μας ἡ Δημοῦλα, κόρη τοῦ κυρ Χρόνη, κτίστη τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς Λαοῦλας, μιᾶς καλῆς γυναίκας δουλευτάδισας.

Ἡ μάνα τῆς, γυναίκα χονδρεκαμωμένη, δὲν ἐπέρασε ποτέ τῆς γιὰ ὥραία, μ' ὅλα τὰ φτιασίδια ποῦ τῆς βάλανε. Ἡ κόρη, ὅμως, ἡ Δημοῦλα, ἦταν φυσικὰ καλοφτιασμένη κι' ὀμορφη. Τὸ πρόσωπό τῆς ἔλαμπε σὰν τὸ καθάριο τὸ φλουρί. Τὰ μαῦρα τὰ μαλλιά τῆς, κάθε τρίχα, ἔδανε καὶ μιὰ καρδιά. Τὰ μάτια τῆς τὰ ἀμυγδαλωτὰ ἐκόλαζαν παππᾶ. Τὸ σῶμα τῆς ἦταν χαριτωμένο καὶ λαχταριστό.

Μικροῦλα ἡ Δημοῦλα ἦταν ζωντρή καὶ ἀνυπότακτη. Μεγάλωσεν ἐλεύθερη μὲς τὰ χωράφια καὶ τῆς φεματιές, ἀπάνω στὰ βουνὰ καὶ κάτω στὰ κρογιάλια, σὰν πουλὶ πατάμενο σὰν ψάρι τοῦ γιαλοῦ, σὰν τὸ δένδρακι τῆς ραχοῦλας ποῦ ἀφίνει νὰ φουντώσει μοναχό του μὲ τὸν ἥλιο του καὶ τὸν ἀγέρα του ὁ γεωργός.

Σὰν γίνηκε κοπέλλα ἡ Δημοῦλα, ποῦ θὰ ποῦμε πιά φαντίνα, τῆς πανδρειάς τῆς εἶπαν οἱ γονεῖς τῆς!

— "Εἰ! κορίτσι, ἦρθεν ὁ καιρὸς ποῦ νὰ κλεισθῇς κι' ἐσὺ στὸ σπῆτι μας καὶ νὰ σιγουρισθῇς. Νὰ πᾶς νὰ πιῇς τ' ἀθάνατο νερὸ τῆς ὀμορφιάς καὶ νὰ φτιασιδοθῇς. Νὰ μάθῃς τὰ φερσίματα ποῦ πρέπει γιὰ νὰ πανδρευθῇς.

Ἄλλ' ἡ Δημοῦλα φυσικὰ ἐλεύθερη καὶ ἀνυπότακτη ἀγρόν ἀγόρασε. Τὴν ἔφτανε νὰ βλίπτει στὸ τρεχάμενο νερὸ τοῦ ποταμοῦ τ' ὥραιο πρόσωπό τῆς, νὰ μαζεύει ἀγριολούλουδα στὸν κάμπο καὶ νὰ τραγουδᾷ στοὺς λόγγους καὶ στῆς βρύσες μὲ τὰ πλάτανα.

Τῇ ψεύτικη τὴν ὀμορφιὰ καὶ τὰ παράξενα φερσίματα τί νὰ τὰ κάμει; Ἦταν ποῦταν ὀμορφη ἀφ' τὰ γεννησοφάσκια τῆς.

— Ποιὸς θὰ σὲ πάρῃ, βρε παιδί μου, ἔτσι σὰν ποῦ εἶσαι, ἔλεγε ἡ μάνα τῆς; Δὲ βλέπεις ποῦ ἀποτραβιούνται ὅλοι; Πῶς καμίνονται πῶς δὲ σὲ βλέπουν; Ποῦ συχαίνονται ὅταν σὲ δοῦν;

— Ἐγὼ μανοῦλα μου, τῆς ἀπαντοῦσεν ἡ Δημοῦλα, μὴ σὲ μέλλει καὶ θὰ βρῶ μονάχη μου τὸν ἄνδρα μου.

Κι' ἀλήθεια, ἡ Δημοῦλα, εἶχε κάποιον στὴν καρδιά τῆς. Τὸν τραγουσιετὴ τὸ Γιάννη, ἓνα τσοπανόπουλο, ἐλεύθερο καὶ ἀνυπόταχτο ὡς κι' αὐτή, ποῦ βόσκιζε τὰ γίδια τοῦ χωριοῦ, κι' ἐπαιξε τὴ φλογέρα του ὀλημερῆς στὰ κορφοδοῦνια καὶ στῆς ράχες τῆς ψηλῆς.

— Ἀκούσε Γιάννη, τοῦπεν ἡ Δημοῦλα, μιὰν ἡμέρα που καθόντανε μαζὶ στὰ χορταράκια. Σ' ἀγαπῶ καὶ θέλω νὰ σε

κάμω ἄνδρα μου. Ἐγὼ μὲν σὺν ποῦ βλέπεις. Πῆς. Μὲ θέλεις γιὰ γυναῖκα σου ;

Ὁ Γιάννης ὁ τραγουδιστὴς δὲν ἤθελ' ἄλλο. Ἡ φωνὴ τῆς, ἡ ματιά τῆς, ἡ κορμιστασιάτης τὸν ξετρέλλαιναν ἀπὸ καιρὸ. Μὰ πῶς νὰ πῆρῃ γιὰ γυναῖκα τοῦ μιᾶ κόρη ἀρτικαζωτῆς; Τί θὰ λεγὲν ὁ κόρης τοῦ κι' ἡ μάνα τοῦ καὶ οἱ Κουκοχωρίτες ὅλοι ;

— Θέλω, βρε Δημούλα, καὶ τὸ καλοθέλω τῆς ἀπάντησε. Μὰ ἄντε καυμένη καὶ ἐσὺ σὺν ὅλας τῆς κοπέλλας τοῦ χωριοῦ μας νὰ σιαχθῆς . . .

Σ' αὐτὸ ἀπάνω ἡ Δημούλα θύμωσε καὶ τοῦπε·

Ἄντε! Δὲν εἶσαι γιὰ μένα! . .

Κι' ἔτσι θυμωμένη ἔφυγεν ἀπὸ μπροστά τοῦ σὺν ἀγέρας καὶ τὸν ἄφηκεν.

..

Ἀπέρασε καιρὸς.

Τὸ τί τραβοῦσαν ἡ Δημούλα, μέσα τῆς, ἀφ' τὸν καιρὸ τῆς, μέσ' τὸ σπῆτι τῆς κι' ἀπὸ τοὺς χωριανούς τῆς τοὺς Κουκοχωρίτες, εἶν' ἀνεκδιήγητο. Τί δάσκανα, τί τιμωρίες, τί βρυσιὰς καὶ τί κοροιδίες!

Ὅμως τὸ βαστοῦσε πείσμα. Ὅσο ἐκλαιγε τόσο κι' ἐπαίσμονε. Κι' ὁ Γιάννης ὁ τραγουδιστὴς δὲν ἔφτανε ἀφ' τὸ νοῦ τῆς. Ὅπου Γιάννης καὶ Δημούλα. Ἀρχισε κι' αὐτὴ νὰ τραγουδᾷ κάτι παθητικὰ τραγούδια ποῦ ἐράγιζαν τῆς πέτρες τοῦ βουνοῦ.

Ὁ Γιάννης τότε πικραμένος ἔπαθε καὶ ἄκουγε. Καὶ ἄ-

κουγε καὶ ἄκουγε κι' ἐξέχανε τὰ γίδια τοῦ καὶ τοὺς Κουκοχωρίτες μὲ αὐτὰ μαζί.

— Δημούλα! τῆς ἐφώνησε μιὰ μέρα μεθυσιμένος ἀπὸ τὴ γλυκειὰ τῆς τῆ φωνή. Δημούλα, πάμε στὸ χωριὸ νὰ πανδραφετούμε . . .

Ἡ Δημούλα νίκησε. Δὲν ἔχασε καιρὸ καὶ ἔπασσε στὴν ἀγκαλιά τοῦ καὶ τὸν φίλησε. Καὶ τότε τὰ φιλιὰ στὸ φυσικό, τὸ ἄθαπτο τ' ἀχειλὶ καὶ τὸ μάγουλο ἐπῆραν κ' ἔδωκαν. Ἐμπρὸς τραγοῦδι καὶ φλογέρα, μπήκανε κι' οἱ δύο τοὺς ἀγκαλιά μέσ' τὸ χωριό . . .

Μὰ ποῦς τὸν εἶδε τὸ Θεὸ καὶ δὲν φοβήθηκε; Θαρρεῖς καὶ ὅλοι οἱ Κουκοχωρίτες ἦταν ἀρμηνεμένοι καὶ τοὺς περιμένανε. Καθὼς τοὺς μάτισαν κι' ἀμέσως μπήξαν τῆς φωνές.

— Κτυπάτε! Προδοσία! Ἐγκλημα.

Γυναῖκες, ἄνδρες, νέοι γέροι καὶ πρὸ πάντων οἱ ἐλεεινὲς ἐκαίνας οἱ Μοδίστρες, οἱ Ἐρωταρίες κι' οἱ Φτιασιδότρες, δόστου ξύλο καὶ θρυσιά!

— Προδότες! Ἐξω! Ἐξ' ἀφ' τὸ χωριό! . . .

Ἄν δὲν ἦταν ὁ Γιάννης παληκάρη ἡ Δημούλα θὰ τανε χαμένη σκοτωμένη γιὰ πνιγμένη. Μιὰ καὶ δύο, τὴ σήκωσε στὸν ὦμο τοῦ καὶ στὸ βουνό.

..

Τώρα ὁ Γιάννης ὁ τραγουδιστὴς μὲ τὴν Δημούλα τοῦ παντάρα πιά δὲ δίνουν γιὰ τοὺς χωριανούς τὼς τοὺς Κουκοχωρίτες καὶ τῆς μασκράτικες συνήθειες τοὺς. Ζοῦν ἐλεύθερα κι' ἀγαπημένα ἔξω ἀφ' τὸ ἄθλιο αὐτὸ τὸ Κουκοχωρι, στὸν

καθάρια τὸν ἀγέρα καὶ στὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα καὶ πολλὰς
φορὰς κι' αὐτ' οἱ Κουκοχωρίτες ἔρχονται ἀπὸ μακριὰ ν' ἀ-
κούσουν τὸ ὡραῖο τραγουδάκι τους.

Ἐπίσημο στεφάνι· δὲν ἐφόρεσαν μὴδ' εἶχαν προξενήτρα
καὶ κουμπάρο σὰν ἐσμίχανε.

Μὰ ἔκαμαν δύο ὁμορφα παιδάκια, τὴν ξανθὴ τὴ Ρῆμα καὶ
τὸν Παραμύθη, τὸ μελαχροινὸ καὶ βέβαια θὰ κάμουν κι' ἄλλα.

— Κοῦ κου! Κοῦ κου! κύριοι, Κουκοχωρίτες!!!

Ζαχαρίας Φυτίλης

Ἄς σὲ πάρῃ κι' ἄς σὲ φέρῃ,

ὦ βιβλίό μου, τ' ἀγέρι

στὴ πατρίδα μὲ καλὸ.

Καί ποιο δρὺν ξεριζωμένο,

δῶρο στέλνει τῆς θλίμμενο,

ἓνα φύλλο τοῦ νεκροῦ!

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Τὰ μαλλιά σου δλόχυτα
στὸ πρόσωπό σου γύρω
σκόρπισαν στὴν ὄψη σου
μᾶς ἀγιοσύνης μῦθο

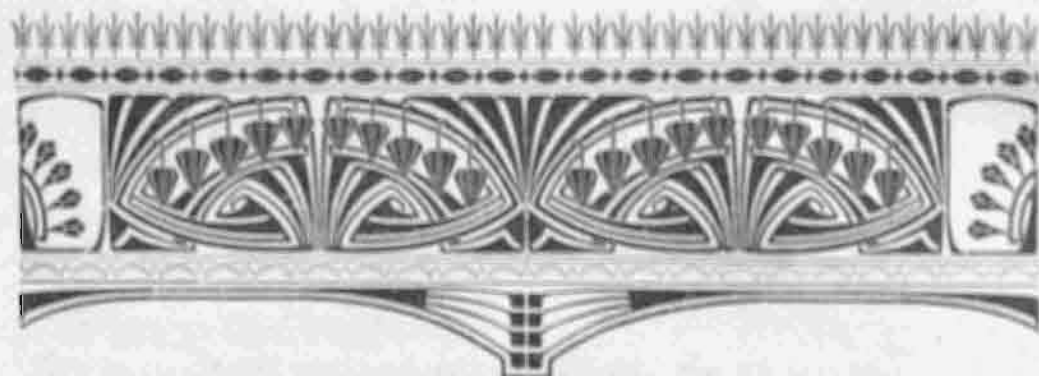
Καὶ στὸ μετωπᾶκι σου
μόλις ἡ θέρμη ἐφάνη
ἐγειναν ἀκάνθινο
μαρτυρικὸ στεφάνι.

Ἄφκιαστο κι' ἀστόλιστο
τοῦ χάρου δὲ σὲ δίνω
στάσου μὲ τ' ἀνθόνερο
τὴν ὄψη σου νὰ πλύνω.

Τὸ στερνὸ τὸ χτένισμα
μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ χτένια
πάρτε ἀπ' τὴ μανοῦλα σας
μαλλάκια μεταξένια

μήπως καὶ τοῦ Χάροντα
καθὼς θὰ σὲ κυττάξῃ
τοῦ φανῆς ἀχαΐδεντο
καὶ σὲ παραπετάξῃ.

Κωστής Παλαμᾶς.

Η ΜΙΚΡΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ἡ πολιτεία ἢ τὸ χωριὸν ποῦ μᾶς γέννησε εἶναι ἡ μικρὴ μας πατρίδα. εἴτε σὲ νησί βρίσκεται, εἴτε σὲ βουνό, εἴτε σὲ κάμπο — σὲ μεσόγειο ἢ σὲ περιθαλάσσιο.

Στὸ χωριὸν τὰ σπιτικά εἶναι γνωστά, καὶ οἱ ἄνθρωποι σὰ νὰ συγγενεύουν. Ὅλοι ξέρουν ὅλους καὶ τὰ τριγυρινὰ τους πράγματα. Ἄλλο ἀπὸ γειτονιὰς δὲν ὑπάρχει.

Χαράματα σηκώνονται ὁ ἄντρας, βουτᾷ μὲ κομμάτια ψωμί στὸ κρασί του, καὶ μὲ τὸ δισάκι καὶ τὴν τσάπα, μὲ τὸ ζῶο ποῦ θὰ ὀργώσει καὶ μὲ τὸ παιδί του πᾶει στὸ χωράρι, στ' ἀμπέλι ἢ στὸ μπουτάνι. Σηκώνεται καὶ ἡ γυναίκα καὶ πᾶει ἐπὶ βρύση γιὰ νερό. Τὸ κορίτσι νοικοκυρεῖται τὸ σπίτι καὶ τὴν αὐλή, πλένει, ὑφαίνει, λευκαίνει τὸ πανί. Τὴ χωριάτισσα πότε τὴ βλέπεις στὸν ἀργαλειό, πότε στὸ ληνὸ μὲ γυμνὰ ποδάρια νὰ πατᾷ σταφυλῖα, πότε μ' ἀνασκουμπωμένα μανίκια, σκυμένη νὰ ζυμώνει ψωμί ἐπὶ σκάφη.

καὶ ἵππεται νὰ τὸ βάζει στὸ ροῦνο, στὴν αὐλή, πότε ν' ἀρμύγει τὴν ἀργαλεῖα, πότε νὰ γνέθῃ. Ἄλλοτε πάλι συδουλίζει τὴ φωτιά καὶ κυττάζει τὴ χίτρα. Φεύγαντα ἀπὸ τὸ βουνὸ φέρνουν τὰ παιδιά.

Τὴς ἀργαλεῖας τοῦ χωριοῦ καὶ τ' ἄλογα τὰ παίρνουν διὰ τρεῖς παλληκάρια πρῶι πρῶι καὶ τὰ βόσκουν. Πλανιῶνται ὅλη μέρα τὰ ζῶα στὰ λιβάδια καὶ ἀκούς τὰ κουδουνίσματά τους ἐπὶ σιγαλῖα. Τὸ βράδυ τὰ γυρίζουν στὸ χωριὸ οἱ ἀγέλαρχοι κοπαδιὰστὰ. Βόσκει στὸ βουνὸ βόσκουν τὰ γιδόπρόβατα. Τὸ καλοκαιριὰτικὸν μεσημέρι σταλίζουν τὰ πρόβατα στὸν ἴσκιον τοῦ μεγάλου πεύκου, ἀποσταχμένα ἀπὸ τὸ λιπόρι. Καὶ βράδυ βράδυ τὰ ὀδηγοῦν εἰς τὰς σιάνες.

Σὰ νυχτώσει, βλέπει ὁ δρχάτης φωτιὰς, σὰν ἄστρα, στὸ βουνό. Ὡρις ὥρις ἀκούει γαυγίσματα κυνέσσυλων. Ἐπισι νὰ κοιμηθῇ τὸ χωριόν, καὶ ὁ δρχάτης ὅλο φυλάγει, περιδιαβάζοντας στ' ἀμπέλια καὶ στὰ περιθώλια, μὲ τ' ὄπλο στὸν ὦμον. Ποιὸς ξένος μπῆκε ἐπὶ βραχίτι καὶ πῶς ἀπέρκεσε τοὺς φράχτας;

Τὸ χωριὸν κοιμᾷται δίχως ὄνειρτα. Ὁ νέος ὁμοῦ ποῦ εἶδε στὸ χορὸν τὴν κυριακὴν τ' ἀπόγεμα στ' ἄλωνα, ὁ νέος ποῦ εἶδε τὴν ὠμορρὴν τὴν κόρη τὴ στολισμένην, προτοῦ ἀποκοιμηθῇ τὸ βράδυ ὀνειρεύεται. Ἴσως καὶ κίνη νὰ τὸν ξεδιὰλεξῃ τὰ μέτια τους σὰ ν' ἀντικρῶσθηκαν μὲ σιγῇ, τὴν κυριακὴν τ' ἀπόγεμα στὸ χορὸν στ' ἄλωνα. Καὶ θὰ τὴν πάρει.

Ἐρχεται πάλι ἡ Κυριακὴ ἐπὶ χωριόν. Νῶρις γυμνίζει ἡ ἐκκλησιὰ ἀπὸ γυναῖκας, κορίτσια, παιδιά, καὶ ἄνδρας, καὶ γέροντας. Ὁ δάσκαλος φέλνει στὰ διζύα καὶ διὰ τρεῖς σχολιταροῦδια τοῦ κρητοῦν τὸ ἴδιον. Στ' ἀριστερὰ εἶναι ἑνὶς χωριανὸς καὶ φέλνει, μὲ τὴν μητὴν καὶ αὐτὸς. Ὁ παπὰς, μὲ τὸ κοντὸ τὸ ρέσο, λειτουργεῖ καὶ θυμιάζει. Οἱ γέροι ἔχουν τὰ σκεπιδία τους καὶ κάθονται. Στὸ παγ-

καὶ οἱ ἐπιτρόποι πούλουν ἀγοκίρια. Τ' ἀγοράζουσιν οἱ χριστιανοὶ καὶ τὰ στήνουν ἐν τῇ μακροῦ, προτοῦ ἀποκτείνωσιν τὰ εἰκονίσματα. Ἐπειτα γυρίζουσιν οἱ ἐπιτρόποι πρὸς τοὺς δασκούς· ἐγὼ τὸν ἐκκλησίαν, γὰρ τὸν παπᾶ, γὰρ τὸν σχολιό, μακρὸν, καὶ ἀκούει δικαίως καὶ κροῦνται. Καὶ σὺν πρὸς τ' ἀγία, σκύβουσιν πολὺ χαμηλὰ καὶ σκυροκοποῦνται γέροντες, γυναῖκες, ἄνδρες, παῖδες, νῆες καὶ πᾶσι καὶ. «Μνησθεὶς αὐτῶν Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ πάντοτε».

Τὴν μικροδικασίαν ποῦ τοῦχιν νὰ ἔχουν ἀνάμεικτο τοὺς οἱ χωριανοί, τίς ἐξιδιεύουσιν οἱ δημογέροντες—ἱεροὶ τοῦ σχολίου καὶ ἐπιτρόποι τῆς ἐκκλησίας. Ἀλλὰ βίβλικα ἔχουσιν μεγάλας διαφορὰς, τότε πηγαίνουσιν κάτω ἐν τῇ χώρᾳ νὰ τοὺς δικάσῃ κριτὴς, εἰρηνοδίκης ἢ δικαστήριον. Μὰ πάντα καλλίτερον ἔχουσιν νὰ μὴν καταδικάζουσιν γὰρ τέτοιαις δουλείαις ἐν τῇ χώρᾳ. Καὶ μάλιστα εἶναι καὶ ἔξωθεν γίνονται. Ἐνῶς ἐν τῇ χώρᾳ, μὴ τῇ βοήθειᾳ τῶν γερόντων, ἀλλὰ λείπουν τὰ πείσματα, ὅλα συμβιβάζονται. Οἱ γέροντες ἔχουσιν καὶ ἄλλα νὰ σκεφθῶν. Θὰ συμφωνήσῃν τὸ δάσκαλον καὶ τὴν δασκάλην, θὰ διορίσῃν τὸν κληρικόν, τὸ δραγάτην, θὰ προνοήσῃν γὰρ τὸν σχολιό ἂν θελεῖ διαβιβάζειν, τὴν ἐκκλησίαν ἂν θελεῖ καθαρίσκειν ἢ στολίσκειν, τοὺς δρόμους ἂν εἶναι νὰ φτιαστῇ ἢ νὰ σιχαθῇ κανένας.

Μὴ τὴν κεινότητα ὁ δάσκαλος κάνει συμβόλαιον, καὶ τὸ ὑπογράφουν. Τοῦ δίνουν μισθὸν καὶ σπῖτι, καὶ ζῶλα γὰρ κῆρυξ. Καμὴν φορὰ τοῦ τάζουσιν καὶ τόσα κοιλὰ σιτάρια. Ὁ μισθὸς τοῦ γίνεται καλλίτερος ἂν κάνει καὶ τὸν ψάλλον. Καὶ τὴν δασκάλην τὴν περιποιεῖται οἱ χωριανοί, ἔξωθεν ἂν τύχῃ καμὴν φαντασμένην ποῦ δὲν τοὺς καταδέχεται, μόνο παραπονιέται ἀδιάκοπα γὰρ τὸ καθεστῶς, καὶ φορὴν μεγάλην κατὰ φρενῶς.

Ὁ παπᾶς εἶναι χωρικὸς σὺν τοῖς ἄλλοις, μὴ λίγα γράμματα. Σπάνια τὸν ἀλλάζουν, μὴ τὴν ἀδελφὴν βίβλικα πάντα καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Δεσπότη. ἔχει καὶ αὐτὸς τὸ χωριὸν τοῦ, τὸ ἀμπέλι τοῦ, τὴν γυναῖκα τοῦ, τὸ σπῖτι τοῦ καὶ τὴν ἀγαθὰ τοῦ. Ἡ παπαδικὴ εἶναι σὺν τῇς ἄλλαις τῇς γυναῖκα τοῦ χωριοῦ. Καὶ λειτουργεῖ ὁ παπᾶς καθὲς κυριακὴν καὶ σάββατον. Τὸν βλέπει οἱ καθεὶ λαϊκός, σιτοφάνωσιν καὶ βάρτισιν. Εἶναι ἥτονος ἄνθρωπος, κανὴν δὲ θῆλει νὰ κροῦται, δὲν πολυκατακτείνεται ἐν τῇ μακροῦ καὶ σπῖτι τοῦ θυμῶς τῶν χωρικῶν, καὶ χαίρει σὺν τοῖς φίλοις τὸ χεῖρ.

Ὁ Δεσπότης θὰ περάσῃ μὴ φορὰ τὸ χρόνο καὶ θὰ λειτουργήσῃ. Μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἀκροῦται τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μὴ λόγια ποῦ κανένας ἴσως δὲν καταλαμβάνει. Τοῦ μισθοῦ τὰ κανονικά τοῦ καὶ τὰ τυχερά τοῦ, καὶ ὅ,τι καθυστεροῦμαι ἔχει νὰ πάρῃ, τὰ ζητεῖ. Ἄν εἶναι τίποτε ζητήματα, τὰ ἐξιδιεύει ἢ δὲν τὰ ἐξιδιεύει, καὶ φύγει.

Ἡ ποταμὴ κοντὰ ἐν τῇ χώρᾳ εἶναι βαθιὰ, ντυμένη πλατύνει, πικροδάφνης καὶ φτέρης. Ἐκεῖ πλέουσιν ἡ γυναῖκα τὰ ρούχα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν μερὶν σκάνεται τὸ βουνὸν ποῦ βγαίνουν τὴν πέτρα γὰρ τὰ σπῖτια, καὶ τὸ δάσος ποῦ κάνουν τὰ κάρβουνα.

Σὺν πάρῃ ὁ χωριανὸς τὴν ραχὴν τοῦ βουνοῦ καὶ ἀνέβει ἐν τῇ κορυφῇ, βλέπει κατὰ τὰς στέγας τοῦ χωριοῦ τοῦ, καὶ ἀγναντεύει, ἄλλα χωριά ποῦ τὰ ἔχει ἀκουστικά, καὶ τὴν πολιτείαν ἐκεῖ δὲν πέρα, κατὰ κοντὰ ἐν τῇ θαλάσσᾳ. Καὶ μικραίνει τὸ χωριὸν τοῦ. Νοιώθει πῶς δὲν εἶναι μοναχὸς ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ὁ τόπος εἶναι μεγάλος. Καὶ τότε—τότε τοῦ ἔρχεται νὰ γνωρίσῃ καὶ τ' ἄλλα τὰ χωριά καὶ νὰ καταβῇ ἐν τῇ χώρᾳ, νὰ ζυγώσει ἐν τῇ μεγάλῃ λίμνῃ μὴ τ' ἀρμυρὸν νερό.

Γνωρίζει τὴν πολιτείαν καὶ ἀρχὴν ἀρχὴν τοῦ φάνηκε καλὴ. Σὺν

νὰ εἶναι πρὸ ἐλευθέρων τὰ πρᾶγματα ἰδῶ. Χωράφια δὲ βλέπει, μήτε λιθάδια, μὴ βρίσκει καπνιστὰ πολλά, καὶ πίνει τὸ κρασί μὴ πολλοὺς συντρόφους. Καὶ δὲν ντρέπεται πολὺ πολὺ τοὺς πολίτας γιὰ τὸ δὲν τὸν γνωρίζουν. Τοῦ μαθάνει νὰ βρίσκει καὶ γυναῖκες γιὰ μιὰ βραδεῖά, μὴ λιγοστὰ χρήματα. Ἀγκλι ἀγκλι ὅμως ἡ πολιτεία τὸν ποτίζει τὰ φαρμάκια της, ἀρχίζει καὶ στενοχωριέται. Σὲν ἄρρωστος εἶναι καὶ ξαναθυμᾶται τὸ χωριό του.

Καὶ μικρύτερα μπορεῖ νὰ πάγει. Ἡ ὁκάστα κοντά. Καρὰ-βία περνοῦν κάθε μέρα. Στὸ χωριὸν τοῦ εἶναι, ποῖος θὰ τὸν ἐμποδίσει; Ἄς πάγει καὶ αὐτὸς στὴν ξενιτιὰ νὰ γίνῃ πλούσιος. Καὶ φεύγει. Καὶ νοιώθει πῶς ὁ τόπος τοῦ ἄρῃσι, μὴ τὰ χωριά καὶ τίς πολιτείας του, ἦσαν πατρίδα του — ἡ μεγάλη πατρίδα. Βρίσκονται στὸν κόσμον καὶ ἄλλοι τόποι, ξένοι τόποι, ποὺ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι ἄλλες γλώσσες καὶ ἔχουν ἄλλη συνήθεια. Τὰ σπιτικά τους εἶναι διαφορετικά, καὶ ἁλλοιωτικές ἢ ἐκκλησίες. Ἡ πολιτείας μπορεῖ νὰ εἶναι μεγάλες, μεγάλωπρες καὶ φαίνονται σὰν πλούσιες. Αὐτὸς ὅμως καθίπτει σὲ μιὰ σοφίτα σκυτινὴ, μὴ τέσσερις ἄλλους μέσκι. Ποῦ εἶναι τὸ σπίτι του τὸ νοικοκυρεμένο, στὸ χωριό! Τὸ γρῆμα δὲν εἶναι γιὰ τὸν δρόμον. Δὲν σκεῖται νὰ μαζέψῃ χρυσάφι, πρὶν καὶ αὐτοῦ δουλειὰ ἀναγκάζεται νὰ γυρέψῃ. Ἀποῦ εἶδε καὶ ἀπόηδε, κατάρρει τέλος καὶ τὸν πῆραν ἐργάτη σ' ἓνα σιδηρόδρομο, μὴ δυὸ τρεῖς φράγκα τὴν ἡμέρα. Δὲν εἶναι προκοπὴ αὐτή!

Ὁ ξενιτεμένος θυμᾶται τὸ χωριό του καὶ ἀποζητᾷ τὸ σπίτι τοῦ πατέρα του, τῆς μάνας του τὸ χᾶδι, τὸ ψωμί τὸ σπιτικό, τὸ καλὸ κρασί τοῦ ἀμπέλιου τους. Σὲ νὰ μὴν τὰ χάσκει ὅρατά. Καὶ θυμᾶται τὰ βωδία, τὸ ἀλέτρι, τὸ γῶμα, τίς ἀγελάδες, τὰ

δένδρα καὶ τίς πέτρες τοῦ βουνοῦ, καὶ τὰ λιθάρια τοῦ δρόμου. Τοῦ φαίνεται πῶς δὲν τὰ δουλεύει ὅσο ἔπαινε.

Φεύγουν ὅμως καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἐκείνοι ποὺ ἀρνοῦν τὸ χωριό τους καὶ πᾶν εἰς μαγικότερα κέντρα γιὰ νὰ σπουδάζουν, ἐκείνοι ποὺ αἱ ἀποικὶς ὑποστήριξη, εἴτε τῆς οἰκογενείας εἴτε τοῦ φίλων, τοῦ βουλευτῆ τους ἢ τοῦ δισπότη, ἐξακολουθοῦν τίς σπουδὰς τους καὶ ἀπὸ τὸ χωριότικο σχολεῖο πηγαίνουν εἰς τὸ σχολεῖο τῆς χώρας, εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ εἰς τὰ εἰσαγωγικά. Οἱ χωριῖται δὲν ξέρουν τί κάνουν στέλνοντας τὰ παιδιά τους εἰς ἀνώτερα σχολεῖα. — «Γιὰ νὰ γίνῃς ἄνθρωπος δὲν τοῦ παιδιοῦ τους, πρέπει νὰ πῇς εἰς τὸ γυμνάσιον νὰ μαθῇς γράμματα». Καὶ ἀποῦ τελειώσῃ τὸ γυμνάσιον, τὸ στέλνουν καὶ εἰς τὸ πανεπιστήμιον. Φαίνεται πῶς ἂν γίνῃ ἱατρός ἢ δικηγόρος ὁ υἱὸς τους. ὅτε τιμωρὴ τὰς οἰκογενείας. Μὴ δὲν νοιώθουν πῶς ἡ τιμὴ εἶναι ἡ δουλειά, καὶ ὅτε τὸ γυμνάσιον, ὅτε τὸ ἐπαγγελματικὸν κέντρον τῶν ἀνθρώπων. Ἀνθρώπος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἔχει οἰκογενειακὴ ἀνατροφή, εἴτε εἰς πολιτεία ἀνιτρέφεται εἴτε εἰς χωριό, εἴτε ξέρε γράμματα εἴτε δὲν ξέρε. Ἀνθρώπος εἶναι ἐκεῖνος ποὺ πᾶναι τὰ δουλειὰ τοῦ πατέρα του καὶ τὴν καλλιτέλειαν.

Τοῦ χωριότη οὗ υἱὸς πρέπει νὰ μείνῃ χωριότης, τοῦ παπουτοῦ παπουτοῦ, τοῦ φουρνάρη φουρνάρης. Καὶ πάλι τοῦ ἐμποροῦ οὗ υἱὸς ἐμπορός, καὶ τοῦ τραπέζιτη τραπέζιτης. Καὶ μόνον ἔτσι καλλιτερεύει ἡ ἐργασία τοῦ καθενός.

Ὁ υἱὸς μαθαίνει ἀπὸ τὸν πατέρα του, καλλίτερα πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλον, τὴν τέχνην ποὺ ἔχει νὰ κἀνῃ ὅλην τὴν ζωὴν. Καὶ ὁ πατέρας πάλι μὴ ἡ τέχνη μόνον ξέρε νὰ διδάξῃ εἰς τὸ παιδί του, τὴν τέχνην ποὺ ξέρε, τὴν δίκην του τὴν τέχνην. Καὶ τότε ὁ υἱός, ἐξακολουθώντας τὴν τέχνην τοῦ πατέρα του, μπορεῖ νὰ τὴν

καλλιτερέψει. Μονομίας ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ παπουτσῆς δὲν γίνεται στρατηγὸς οὐδὲ τραπεζῆς. Καὶ τοῦ παπουτσῆ ὁ υἱὸς δὲν γίνεται πρωθυπουργός. Μπορεῖ ὅμως ὁ υἱὸς τοῦ παπουτσῆ νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐμπόριον ποῦ ἔμαθε ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ νὰ γίνῃ μεγάλεμπορος. Μπορεῖ καὶ ἄλλη σχετικὴ τέχνη νὰ πιάσῃ, νὰ γίνῃ δερματέμπορος. Καὶ βυρσοδεψεῖο μπορεῖ ν' ἀνοίξῃ. Μπορεῖ καινούργιες τέχνες ν' ἀνακαλύψῃ, καὶ νὰ βγάλῃ στὴ μίσση καινούργιους τρόπους ἐργασίας, καινούργια μέσα. Καὶ θὰ βάλῃ τότε καὶ αὐτός, στὶς νέες τούτες τέχνες καὶ δουλειές, τὸ παιδί του. Καὶ σ' ἄλλους πολλοὺς πατριώτες του θὰ δώσῃ δουλειά.

Αὐτοὶ γίνονται οἱ πλεονέκτεροι ἄνθρωποι σὲ μιὰ κοινωνία, ὅσοι κάνουν τὴ δουλειὰ τοῦ πατέρα τους, καλλιτερεύοντας καὶ μεγαλύνοντας τὴν. Ὅσοι ἀφίνουν τὴν τέχνη τοῦ πατέρα τους καὶ τὴν καταρροῦν, οἱ περισσότεροι χάνονται, δὲν κάνουν τίποτε καλὸ οὔτε στὸν ἑαυτὸ τους οὔτε στοὺς ἄλλους. Θὰ καταστῶσιν εἴτε ὑπὸ ἀλλήλοι μὲ μεγάλους ἀπαιτήσεις καὶ τιποτένιο μισθό, εἴτε ταμπέληδες διδασκαλοὶ γιὰ ν' ἀποτραβῶσιν καὶ ἄλλους, εἴτε μπικρηδες, ἀκαμάτες καὶ περπατημένοι — δηλαδὴ ἡ φώρα τῆς κοινωνίας. Δάσκαλοι δὲν πρέπει νὰ βγαίνουν ἀπὸ τοὺς τέτοιους ἄνθρωπους. Στὴν Ἑλλάδα ἀπ' αὐτοὺς βγαίνουν καὶ οἱ κακοκράτες γιὰτὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ βουλευτῆ τους θὰ βροῦν καμμιὰ θισουλὰ κυβερνητικὴ νὰ κουτσοζήσουν οἱ τιποτένιοι!

Ὁ γεωργὸς ποῦ, μὲ τὴ δουλειὰ του καὶ τὴ δουλειὰ τοῦ πατέρα του, γίνεται πλούσιος καὶ καταπιάνεται σὲ μικροεμπόριον, ἐκείνος μὲ τὸν καιρὸ, ἢ τὸ παιδί του, φυσικὰ θὰ κατασταλάξῃ καμμιὰ μέρα κάτω στὴ χώρα, γιὰ νὰ μεγαλώσῃ τὸ ἐμπόριόν του.

Μὰ νὰ φεύγουν οἱ ὀτωχοὶ ζευγολάτες ἀπὸ τὸ χωριὸ τους γιὰ νὰ πᾶν στὶς πολιτείας καὶ στὴν ξενιτιά, εἴτε γιὰ νὰ πλουτίζουν

εἴτε γιὰ νὰ σπουδᾶσουν καὶ νὰ γίνουν μεγάλοι ἄνθρωποι, — αὐτὸ ποτὶ δὲν βγαίνει σὲ καλὸ τους. Κανείς ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἔγινε ποτὶ οὔτε πλούσιος, οὔτε βγήκε μεγάλος. Ἡ ἐξέλιξις εἶναι τόσο σπάνιος ποῦ μὴτε λογαριάζονται.

Οἱ γονεῖς οἱ γνωστικοί, ὅσοι νοιώθουν ἀπὸ κόσμον, δὲν θὰ σπρώξουν ποτὶ τὰ παιδιά τους σὲ τέτοιο στραβὸ δρόμον, περὰ θὰ τὰ ἀναθρέψουν ἔτσι ποῦ νὰ μείνουν σιμὰ τους, καὶ θὰ τὰ μάθουν ἀπὸ μικρὰ τὴν τέχνη τους. Ἐτσι μονάχα τὰ παιδιά θὰ γίνουν ἄνθρωποι, δηλαδὴ χρήσιμοι στὴν κοινωνία καὶ στὸν ἑαυτὸ τους. Γιατὶ οἱ γνωστικοὶ ξέρουν πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν γίνεται οὔτε μὲ τὰ πολλὰ γράμματα οὔτε μὲ τὰ πολλὰ χρήματα. Γίνεται μὲ τὴν οἰκογενειακὴ ἀνατροφή καὶ μὲ τὴ δουλειά.

Σ' ὅποια μικρὴ πατρίδα καὶ ἂν γεννῆθῃ ἡ ζῆ ὁ Ἕλληνας, ὅπου καὶ ἂν βρισκται, σὲ πολιτεία ἢ σὲ χωριό, πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται καὶ νὰ φροντίζει γιὰ τὴν κοινότητά του, πρέπει νὰ θέλῃ νὰ φανῇ χρήσιμος καὶ σ' αὐτήν, ὅπως θέλει νὰ εἶναι χρήσιμος στὸν ἑαυτὸ του. Καὶ ὅταν φανῇ χρήσιμος στὴν κοινότητά του, πάλι στὸν ἑαυτὸ του θὰ εἶναι χρήσιμος. Πρέπει νὰ νοιώθῃ πάντα πῶς, θέλοντας καὶ μὴ, εἶναι δεμένος μὲ τοὺς τριγυρινούς του, τοὺς πατριώτες του, καὶ νὰ τοὺς βοηθεῖ. Μόνο ἐκεῖνος ποῦ βοηθεῖ τοὺς ἄλλους μπορεῖ μὲ τὸ δίκιόν του νὰ γυρίσῃ ἀπ' αὐτοὺς βοηθία. Πάλι καλὸ δικό του θὰ κάνει βοηθώντας τους. Ἡ ἀλληλοβοήθεια εἶναι δύναμις καὶ τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινότητος ὅλης. Ἐκεῖνος ποῦ δὲ βοηθεῖ, δὲν εἶναι ἄξιός νὰ τὸν βοηθοῦν καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ δὲν πειράζει τὴν κοινότητα ἂν τύχῃ καὶ χαθῇ.

Ὁ ἄνθρωπος τοῦ καθεὶ τύπου, ἐκεῖνος καὶ καλλίτερα μπορεῖ νὰ φροντίζει γιὰ τὸν τόπον του, γιὰτὶ ἐκεῖνος καὶ πλεονέκτερος εἶναι καὶ

κάθε μέρα τὸν βλέπει. δηλαδή τὸν ξέρει καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄ-
λλον καὶ τὸν ποιεῖ περισσότερο.

Σὺν τί βοήθεια δέως πρέπει νὰ δίνει στους τραγουδιστοὺς τὸν
καὶ σὺν τί φροντίδα νὰ δίδει γιὰ τὸν τόπο τὸν :

Πρέπει :

Α') Νὰ βοηθῇ τὸν ἄλλο νὰ ἐρεῖ δουλειά. Ὁ ἄλλος αὐτὸς φρε-
νὰ πρέπει νὰ εἶναι ἄξιός νὰ δουλέψῃ. Ἄν εἶναι ἀκατάστατος ἀνί-
κανος ποῖός τοῦ φταίει ἂν χυθῇ. Ὁ καθένας ὡς κυττάζει νὰ μι-
γαλώσῃ τὴν ἐργασία του γιὰ νὰ μπορῇ καὶ σ' ἄλλους συντο-
πίτες τοῦ νὰ δώσῃ δουλειά. Ὅσο μαγαζάνουν ἡ δουλειὰ τοῦ κα-
θενὸς τόσο χωροῦν καὶ πέραν καὶ ἄλλους. Διὲς ἡ δουλειὰ γιὰ ἄν-
θρώπους.

Β') Νὰ φροντίζει γιὰ τὴ νιώστην γενιὰ. Τὰ σχολεῖα νὰ καλλι-
τερέψουν. Ὅχι νὰ γίνουν μὲ περισσότερες τάξεις ἢ πιάτους δα-
σκαλοῦς, περὶ νὰ ἐπιβλέπουν καλλίτερα οἱ ἑσποροὶ, νὰ εἶναι πάντα
καθαρά, ἀκριβῆ, καλὰ χτυπημένα, καὶ ὅτι μαθαίνουν τὰ παιδιὰ νὰ
τὸ μαθαίνουν ἀληθινά. Πολλὰ γράμματα δὲν θέλει ὁ πολὺς ὁ κο-
σμος. Τὰ παιδιὰ φταίνει νὰ μαθαίνουν καλὰ λιγυστὰ πράγματα.
ὅτι τοὺς χρειάζεται γιὰ τίς δουλειὰς τοῦ χωριοῦ ἢ γιὰ τὴν τέχνη
τοῦς, ὅχι ἄλλο. Πρέπει νὰ μαθαίνουν καὶ τὴν ἑθνικὴν τοῦς ἱστο-
ρίαν, γιὰ νὰ ξέρουν τί εἶναι οἱ ἴδιοι, ποιοὶ τοὺς γέννησαν, καὶ ποιοὶ
οἱ εἶναι οἱ τωρινοὶ ἐχθροὶ τοῦ ἔθνους. Περισσότεροι δασκάλοι δὲν
χρειάζονται, ἀλλὰ καλλίτεροι. Φαντάζεσθε τί θὰ ἦταν γιὰ τὸ ἔ-
θνος ἔνα διδασκαλεῖν ποῦ θὰ ἔβγαζε δασκάλους—ἄνθρωπους. Ἐ-
πειτα καὶ τοῦτο νὰ προσέχῃ τὸ χωριὸ ποῦ ἔχει δημοτικὸν scho-
λεῖον δὲν ἔχει ἀνάγκη σχολάρχου ἢ ἐπιστάτην σχολῆς. Καὶ ἀκόμη
λιγώτερον τοῦ χρειάζεται γυμνασιεῖς. Θὰ ἦταν πιά τρεῖς νὰ τοῦ
φτιάσουν καὶ πανεπιστήμιον.

Μὰ ἡ νιώστην γενιὰ δὲν ἀνατρέφεται μονάχα μὲ τὸ σχολεῖον.
Τῶν παιδιῶν τειρίζουν κυνήγια, παιχνίδια, περίπατοι, καὶ νὰ
ρίχνουν στὸ σημάδι καὶ νὰ πηδοῦν στὴς τρεῖς καὶ νὰ παραδρα-
νουν στὸ τρέξιμον καὶ στὸ κλύμπι, καὶ νὰ παλεύουν καὶ νὰ ρίχνουν
τὸ λιθάρι καὶ νὰ καθάλλικουσιν ἄλογα. Ἄμχ τὰ παιδιὰ δὲν τὰ
κάνουν αὐτὰ μοναχὰ τοὺς, πρέπει οἱ γερνότεροι νὰ τοὺς κεντοῦν
καὶ νὰ τοὺς σπρώχνουν σ' αὐτὰ. Οἱ γέροι εἶναι ἄχρηστοι καὶ
μάλιστα ἐπιβάνοντες, ἂν, ἐπειδὴ κουράστηκαν αὐτοὶ καὶ ἀποκοι-
μιοῦνται, θέλουν ν' ἀποκοιμίσουν καὶ τὰ παιδιὰ τοὺς. Τὰ παι-
διὰ εἶναι ἡ μελλοῦμένη ζωὴ τοῦ ἔθνους. Πρῶτα ἀπ' ὅλα αὐτὴν
πρέπει νὰ σιδύμασθι.

Γ') Νὰ φροντίζει γιὰ κοινοτικὰ ἔργα—νὰ φυλάττονται τὰ χω-
ράρια καὶ τ' ἀμπέλια ἀπὸ καλοὺς δροχάτες, τὰ δάση ἀπὸ δασο-
φύλακας ἐμπιστευμένους, νὰ σιάζονται οἱ τοπικοὶ δρόμοι, ἢ νὰ
φτιαχνοῦνται καινούργιοι ἂν χρειάζεται, νὰ χτίζονται πετρογέφυρα,
νὰ διορθώνονται τὰ σχολεῖα, καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ νὰ συναζονται
χρήματα.

Στὴν Τουρκίᾳ ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης θὰ βρίσκονταν καλύτερα
ἂν ὑποδοσθόυσε περισσότερο ἡ κυβέρνησις. Στὴ Βουλγαρίᾳ οἱ Ἑλ-
ληνες θὰ ζούσαν καλὰ ἂν τοὺς ἄφιναν τίς κοινότητές τοὺς. Καὶ
στὴν Ἑλλάδα θὰ ζούσαν καλλίτερα οἱ Ἕλληνες ἂν τὸ κράτος κα-
ταλαβαίνει πῶς τὸ φυσικὸν τοῦ Ρωμιοῦ εἶναι νὰ ζῇ σὶ κοινότητες
ἰδιοκυβέρνητες. Ὁ Κράτος, μὴν τοῦ παίρνῃς τοῦ Ρωμιοῦ τὸ ἐν-
διαφέρον γιὰ τὸ χωριὸν τοῦ, μὴν τοῦ κένῃς σὺ σχολεῖα, μὴν τοῦ
διορίζῃς σὺ δασκάλους, μὴν τοῦ φυλάξῃς σὺ τ' ἀμπέλια τοῦ, τὰ
χωράρια, τὰ δάση, μὴν τοῦ φτιάχνῃς σὺ τοὺς τοπικοὺς δρό-
μους, γιὰτὶ τὸν λύνεις ἔτσι τοὺς δεσμούς τοῦ μὲ τὸ χωριὸν τοῦ.
Σὺ ἔχεις ἄλλας δουλειὰς γενικωτέρας. Αὐτὲς νὰ κυττάζῃς ! Ἐμεῖς

μονάχα νὰ μὰς ἐπιθεωρεῖς, νὰ μὰς παίρνεις στρατιώτες, νὰ μὰς ζητᾷς φόρους καὶ νὰ μὰς βοηθεῖς. Ἄν μπορεῖς, νὰ βρίσκουμε κα-
ράλια γιὰ μεγάλης ἐπιχειρήσεις.

Ὅπου βρισθῶνι δέκα Ρωμαῖοι φταίνουσι κοινότητι. Συναζῶν
πρῶτα χρήματα γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἄρα τὴν χτίσονται οἰκόνου
παπᾶ. Ἐπειτα καὶ τὰς γυναῖκας τοὺς. Ὑστερὰ, μὲ τοὺς δίσκους
τῆς ἐκκλησίας συναζῶν χρήματα καὶ φταίνουσι σχολεῖν. Τέ-
λος οἰκόνου δάσκαλο γιὰ τὰ παῖδιά τοὺς—καὶ νὰ τὴς ἡ
κοινότητι.

Ὁ Ἑλληνισμός ἐστὶν μιὰ οἰκογένεια ἀπὸ Ἑλ-
ληνικὰς κοινότητες. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἴδωμεν ἑσπερᾶ ὅλοι.

Καὶ εἶδες σὲ μιὰν οἰκογένειαν, σὰν ὅλοι εἶναι γεροὶ καὶ δουλεύει
ὁ καθένας, πόση εὐτυχία καὶ πόση χαρὰ βασιλεύει, καὶ τί προκο-
πὴ; Ὁ καθένας ξέρει τὴν θέσιν του, δὲ λαθεῖναι, καὶ βοηθεῖ καὶ
τοὺς ἄλλους. Καὶ εἶδες σ' ἑλλην οἰκογένειαν ποῦ εἶναι ποῖος ἄρ-
ρωστος ποῖος ἀδύνατος καὶ κινεῖς δὲ δουλεύει, εἶδες πόση γρίνια
καὶ δυστυχία σωριάζεται; Ὁ καθένας ρίχνει τὰ λάθη στοῦ ἄλ-
λου τοῦ τῆ ράχης, καὶ δὲ βοηθοῦνται ἀνὰμεταξύ τοὺς, καὶ μαλίσ-
σιν ἀτέλειαν.

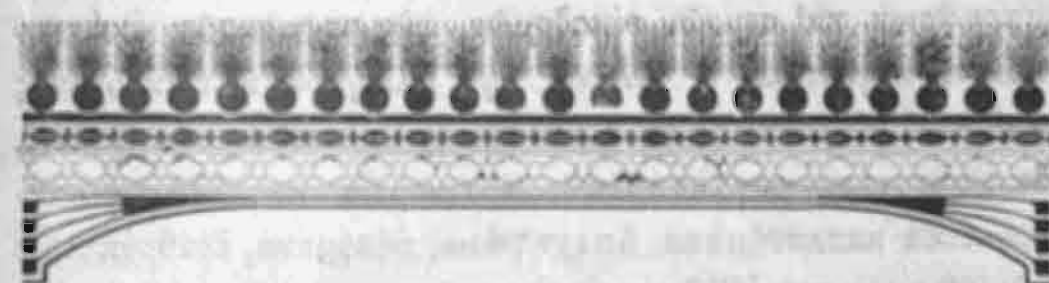
Ἔτσι καὶ τὸ ἔθνος. Εἶναι μιὰν οἰκογένειαν ἀπὸ κοινότητος.
Ὅταν ἡ κοινότητις τοῦ—ἡ πολιτεία καὶ τὰ χωριὰ τοῦ—ἔχουν
ὕγιαν, δουλειὰ καὶ προκοπὴν, κύτταξε πῶς προκοβεῖ καὶ τὸ ἔθνος
ὅλο. Ὅταν πάλιν ἡ κοινότητις τοῦ εἶναι ἀρρωστικαί, καὶ οἱ
ἄνθρωποι μισοδουλεύουν, δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι, γρινιάζουν,
παραπονοῦνται, μαλλιοτραβιοῦνται καὶ γίνονται κόμματα, κύτ-
ταξε τὸ ἔθνος ὅλο πῶς παραλεῖ καὶ στενοχωρεῖται καὶ δὲ σκ-
λεῖται πιά.

Τὸ ἔθνος μὰς ὁλόκληρον πάλιν μὲ κοινότητες πρέπει νὰ
κυβερνηθῇ, καὶ μόνο μὲ κοινότητες θὰ προκόψῃ.

Ἡ δουλειὰ θὰ ζωντανέψῃ ἢ θὰ δυναμώσῃ τις κοινότη-
τες. Καὶ ἄρα ζωντανέψουν καὶ δυναμώσουν αὐτὲς, τότε θὰ θι-
ρέψῃ τὸ ἔθνος.

Ο ΜΕΓΑΛΕΠΗΒΟΛΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

ΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

Ἀνὰ σύμπαντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον ἀνεκδοιάτως δύναται νὰ κηρυχθῇ ὅτι τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος οὐδένα τῶν πλουσιωτέρων καὶ πολυπληθεστέρων ἑαυτοῦ λαῶν τῆς ὕψις αὐτοῦ ἔχει νὰ φθονήσῃ. Ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι τόσο καταφανής, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ οὐκ ὀλίγοι διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον ἐχθροὶ τῶν Ἑλλήνων οὔτε ἀρνούνται οὔτε μειοῦσιν αὐτήν. Βεβαίως οἱ Ἕλληνες ἐθνικοὶ εὐεργεταὶ δὲν δύνανται γὰρ παραβληθῶσι κατὰ τὰ προσφερόμενα ἐκίστοτε πρὸς τοὺς παρ' ἄλλοις μεγάλαις ἔθνεσι, τοῖς Ἀμερικανοῖς, τοῖς Γάλλοις, τοῖς Ἀγγλοῖς, τοῖς Σουηδοῖς, τοῖς Νορβηγοῖς καὶ ἄλλοις, ἀλλὰ καὶ πάλιν, συγκρινόμενοι πρὸς τε τὸν πληθυσμὸν τοῦ ἰδίου ἔθνους καὶ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν προσφερόντων, ὥς καὶ πρὸς τὴν σκοπιμότητα τῶν προσφερομένων ἡγεμονικῶν πολλῶν δωρεῶν οὐδενὸς τῶν μεγατίμων συναδέλφων αὐτῶν ὑπολείπονται. Πρὸς ἀπόδειξιν τῶν εἰρημένων ἀρκεῖ νὰ ρίψῃ τις ἐν μόνον βλέμμα ἐπὶ τῶν καλλι-

μαρμάρων καὶ σερμῶν οἰκοδομῶν, τῶν κοσμουσῶν ἐκάστην πόλιν, κωμόπολιν ἢ κώμην ὑφ' Ἑλλήνων κατοικουμένας καὶ μετ' εὐαρεσκείας θά διαπιστώσῃ ὅτι ναοὶ κομφοπρεπεῖς, ἐκπαιδευτήρια μεγαλοπρεπῆ, νοσοκομεία καὶ ἄλλα φιλάνθρωπικά καταστήματα, ὑπερηφάνως ὑφούμενα, διαθρύπτουσι τὴν ἐθνικὴν τοῦ Ἑλλήνος φιλοτιμίαν.

Πιθανὸν τὰ ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ταῖς πόλεσιν ἱδρύματα νὰ μὴ ἀνηγέρθησαν δαπάνῃ ἐνὸς μόνου χορηγοῦ, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῇ ἀλυτρώτῃ Ἑλλάδι, ἀλλὰ διὰ τῆς συναρωγῆς τῶν πολλῶν, εὐπόρων καὶ ἀπόρων, πλουσίων καὶ πτωχῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ Ἑλλήνος, ποθοῦντος καὶ πραγματοποιῶντος τὸ γενικὸν καλόν. Ὁ Ἕλληνας φύσει εἶναι φιλόθησκος, φιλόμουσος καὶ φιλόπατρις. Ὅταν ὁ Ἕλληνας μεταβῇ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ κατορθώσῃ διὰ τῆς τιμιότητος, τῆς φιλεργίας, τῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ὁμολογημένης ὀλιγαρκείας του νὰ σχηματίσῃ μικρὸν τι κεφάλαιον καὶ εὐδοκιμήσῃ εἰς τὴν ἐπιχείρησίν του, καλεῖ παρ' ἑαυτοῦ πάραυτα συγγενεῖς ἢ συγχωρίους ἢ φίλους, ὅπως μετ' αὐτῶν συνεργασθῇ καὶ συμπροσδεύσῃ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐν τῇ ξένῃ βαθμυθὸν καὶ κατ' ὀλίγον συνέλθωσιν ἄρκετοὶ ὁμόθησκοι καὶ ὁμόφυλοι, πρῶτην καὶ ἀναπόφευκτον σκέψιν ἔχουσι πῶς νὰ ἀποκτήσωσιν ἐκκλησίαν, ἐν ἣ, συναρχόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτό, νὰ λατρεύωσιν ἐν τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ τῷ Θεῷ τῶν πατέρων των. Καὶ «ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον». Εὐρίσκεται τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεγείρεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀξιοπρεπὲς οἶκος τοῦ

Θεοῦ ἐν τῇ φιλοξένῃ χώρᾳ. Ἀλλ' ὁ Ἕλληνας ἐν εἶναι μόνον θρησκός, εἶναι καὶ φιλόμουσος, ἀφ' οὗ αἱ Μοῦσαι ἐγεννήθησαν καὶ ἐλατρεύθησαν ἐν τῇ λατρευτῇ πατρίδι τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Ἀγαθοῦ, τοῦ Καλοῦ. Καί, ἀφ' οὗ, συμφώνως τῇ ἀποστολικῇ ρητῇ «Ἀπὸ Θεοῦ ἄρχεσθαι», ἱδρύσει τὸν ναόν, ὧφειλε μετὰ τοῦτον νὰ σκεψθῇ καὶ περὶ συστάσεως ἱεροῦ τεμένους τῶν Μουσῶν, Σχολείου παρὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ἰδοὺ «ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο». Ἄν τὰ κοινῇ συνεισφορὰ ἄθροιζόμενα χρήματα δὲν ἐπαρκῶσιν, οἱ εὐπορήσαντες πλέον τῶν ἄλλων ἀποικτοὶ «οἰκισθελῶς» ἀναλαμβάνουσι τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ Σχολείου ἢ προσέρχονται γενναῖοι ἐπίκουροι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἐθνοπρεποῦς ἔργου. Οὗτοι εἶναι οἱ λόγοι, δι' οὓς οὐδεμία ἐν ἀπάσῃ τῇ ὑψηλῇ ὑπάρχει Κοινότης ἐλληνικὴ πολυάνθρωπος ἢ ὀλιγάριθμος στερουμένη ναοῦ καὶ σχολείου. Καὶ ἀγαπᾷ μὲν καὶ στέργει τὴν νέαν, τὴν θετὴν πατρίδα του ὁ Ἕλληνας, ἀλλ' ὁ νοῦς του, ἡ καρδία του, ἡ σκέψις του διακαῶς στρέφονται, ὡς τὸ ἡλιοτρόπιον πρὸς τὸν ἥλιον, πρὸς τὴν γηραιάν, τὴν γνησίαν πατρίδα του. Ταύτην ὀνειροπολεῖ, ταύτην ποθεῖ νὰ ἐπανίδῃ ζῶν ἢ νὰ ἀναπαύσῃ ἐν αὐτῇ τὰ κεκμηκότα ὑπὸ τῶν κόπων καὶ μόχθων τῆς ζωῆς μέλη του. Σκέπτεται, ἂν εὐπορήσῃ ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπιχειρήσεσι, τί ἄξιον λόγου ἔργοι νὰ προσφέρῃ τῇ ἰδιαιτέρᾳ γενετείρᾳ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ ἑξαρσιν αὐτῆς ὑπεράνω τῶν πέριξ ἄλλων κωμῶν καὶ χωρίων. Σκέπτεται τί κατάλληλον δῶρον νὰ ἀποσταλῇ εἰς τὸν μικρὸν ναόν τοῦ χωριδίου του, πόσας κανδήλας ἀργυρὰς νὰ παραγγείλῃ, τίνα ἀρχιερατικὸν θρόνον

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

νά κατασκευάσῃ, τίνα ἐξαπτέρυγα νά ζωροφορήσῃ, τίνος ἀγίου τήν σεπτήν εἰκόνα νά «ἀσημένσῃ». Ἄλλος κρίνει καλόν καί εὐσεβές ἔργον νά περιβάλῃ διὰ σταρεοῦ τοίχου τὸ νεκροταφεῖον τῆς πατρίδος του, ἄλλος νά ἐπικουρήσῃ τῇ Σχολῇ διὰ βιβλίων, χαρτῶν, χρημάτων.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα μικρὰ καὶ μέγα «Ἑλληνισμὸς» καὶ ἐναιροπολεῖ καὶ ἐπὶ τέλους, πρὸς τιμὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἔχει μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καί, τῇ θεῇ συνάρσει, πολλὰ μέζονα τούτων πραγματοποιοῦν, στρέφον τὸ βλέμμα πρὸς αὐτὰ τὰ κέντρα τοῦ ἔθνισμοῦ του, ἐνθα αἱ ἀνάγκαι εἶναι πολυπληθέστεραι καὶ τὰ μέσα ὀλιγώτερα. Καὶ τότε ὁ ἀπλὸς χωρικός, ὁ ἀναχωρήσας ἐκ τῆς πατρίδος του «μὲ ἓνα παπούτσι» ἢ «μὲ ἓνα τρύπιο τσαρούχι» ἀνέρχεται εἰς τὰς κορυφὰς τῶν πυραμίδων, ἅς ἄλλοι ὁμόφρονες καὶ ὁμόφυχοι λίθον πρὸς λίθον ἀνήγγειραν, ὅπως ἐπ' αὐτῶν στηθῇ τὸ περικλεές ἄγαλμα τῆς μεγάλης Μητρὸς - Πατρίδος. Ἄλλ' οὐδὲν τῶν ἀγαθῶν τούτων, ἅτινα, ἐγκατεσπαρμένα μέγαλα μεγαλειότη ἀπανταχοῦ τῆς ὑψηλῆς, διακηρύττουσι, φωνὴν ἀφιέντα τὴν ἀγνὴν φιλοπατρίαν τοῦ Ἑλλήνος, θὰ ἐπιτελεῖτο, ἂν ὁ Ἑλλήν δὲν εἶχε ἐμφυτον ἐν ἑαυτῷ τὸν πρὸς τὴν ἱερὰν πατρίδα διάπυρον ἔρωτα, ἀπορροφῶντα πᾶσαν ἄλλην, πλὴν τῆς ἐντίμου ἐργασίας καὶ τοῦ ἐκ ταύτης καὶ μόνης πλουτισμοῦ, σκέψιν, καὶ αὐτὴν ἐτι παρὰ πολλοῖς τὴν οἰκογενειακὴν ἀποκατάστασιν, φοβουμένοις μὴ κατὰ τι ἐλαττωθῇ ὁ ἀκατάβλητος πρὸς τὴν Πατρίδα ἔρωτος του. Κατὰ τὸν μακρὸν καὶ οὐπω λήξαντα

παγκόσμιον πόλεμον καταστράφησαν μὲν πάμπολλοι, ἀπειράριθμοι ἄνθρωποι εὐποροί, ἢ τουλάχιστον οὐχὶ ἄποροι, ἀλλὰ καὶ ἐπλούτησαν ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, τινὲς μὲν διὰ τοῦ τιμίου ἰδρωτός καὶ τῆς ἀκαταβλήτου δραστηριότητος αὐτῶν, πολλοὶ δὲ, πλείστοι διὰ κλοπῶν, ἀρπαγῶν, ἀτιμιῶν παντὸς εἶδους, κερδήσαντες ποσὰ ἀναρίθμητα, ἴδια οἱ πολλοί, οἱ πλείστοι τούτων. Ἀλλὰ τί ἦτο τὸ ἰδανικὸν τῶν ἀθλίων τούτων ὀφιπλοῦτων; Ἡ ἐπιδεικτικίς, ἢ μέθη, ἢ κραιπάλη, ἢ ἐν ἀσωτίαις καταδαπάνησις τῶν συληθέντων ἀπόνης καὶ ἀμέχθους ἀπὸ τῶν ἄλλων, τέλος δὲ ὁ ἐντελής ἐκφυλισμὸς αὐτῶν.

Τίς ἐχθρὸς θὰ ἠδύνατο τελεσφορώτερον νά κατορθώσῃ τὴν ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς ἀπάλειψιν ἐθνῶν ὅλων, ὅσον κατόρθωσεν, καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ κατορθῶν τούτο, τὸ ἀδίκως καὶ ἀπανθρώπως κερδηθὲν χρῆμα; Δὲν λέγουσιν οἱ ἐν παροίαις δυσρήμντοι Τούρκοι «Χαϊδὰν γκελὲν χουγια κιδέρ», ἦτοι ἐπὶ τὸ νεοἑλληνικώτερον «Ἀνεμομαζώματα, διαβολοσκορπίσματα» καὶ ἐτι μᾶλλον ἀνεπτυγμένους: «Ἀπὸ τὰ καλὰ κερδημένα ὁ διάβολος παίρνει τὰ μισὰ καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ κερδημένα παίρνει ὁ διάβολος καὶ τὸν εἰκοῦρι μαζί»; Τούτο καίτοι ὀφθαλμοφανὸς πρὸ ἡμῶν καὶ οὐδενὸς μάρτυρος ἄλλου χρήζει. Ἐν ὅσῳ τὰ ἔθνη, ὡς καὶ αἱ ἀποτελοῦσαι αὐτὰ μονάδες, στεροῦνται ἰδανικοῦ, δὲν εἶναι δυνατόν νά ἔχωσιν ἄλλο ἢ αὐτὸ τὸ πρὸ ἡμῶν ἀποτέλεσμα. Ὁ Ἑλλήν ἔχει τὸ ἰδανικὸν τῆς θρησκείας, τῆς παιδείας, τῆς πατρίδος· ὁ πόθος τοῦ ὁ διακλής, ὁ διάπυρος, ὁ καταφλέγων τὴν

εὐγενή καρδίαν αὐτοῦ, εἶναι νὰ γείνη ποτὲ ἐθνικὸς ἐργέτης, ἂν οὐχὶ μέγας, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μικρός, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐθνικὸς ἐργέτης. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας προορίζει ἑαυτὸν καὶ τὸ ἀποκτηθησόμενον ὀλίγον ἢ πολὺ χρήμα πρὸς τόσον ὑψηλὸν καὶ ἡθικὸν σκοπὸν, δὲν θέλει νὰ μολυνθῇ τοῦτο διὰ πράξεων ἀτίμων, δι' ἀρπαγῶν καὶ σφετερισμῶν ξένων περιουσιῶν, προτιμῶν νὰ ποτίξῃ τὸ δενδρύφιόν του δι' ἀφθόνου, ἀλλ' ἡδυσγημένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἰδρωτός τῆς τιμίας ἐργασίας του, συνοδευμένης ὑπὸ λιτοδιαίτου ζωῆς, πολλάκις εἰς γλισχρότητα ἐξικνουμένης.

Τίς τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι εἶδεν ἢ ἤκουσεν Ἑλληνα νεόπλουτον κραιπαλῶντα ἐν δυσωνύμοις οἴκοις καὶ κατασπαταλῶντα κατὰ δεσμίδας τὰ χαρτονομίσματα πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ ἀνελπίστως καὶ ἀπροσδοκίτως κτηθέντος ὀνειρώδους πλοῦτος αὐτοῦ; Περὶ ἄλλων ὅμως δύναται ἀψευδῶς νὰ δυσχυρισθῇ τὸ τοιοῦτο, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ δεινοπαθήσαν καὶ δεινοπαθεῖν ἔθνος ἡμῶν δύναται μεθ' ὑπερηφανείας ἀληθοῦς νὰ ἐπιδείξῃ τὰς χιλιάδας ὅλας λιρῶν, τὰς ἐν ἀγαστῇ μετριοφροσύνῃ ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν θυμάτων οὐχὶ πλέον τοῦ φοβεροῦ πολέμου καὶ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' αὐτῶν ἤδη τῶν κατὰ θεῖαν παραχώρησιν κυδερνιτῶν καὶ προστατῶν, προσφερομένας ὑπὸ τῶν γνωστοτάτων «ἀγνώστων» καὶ περιωνύμων «ἀνώνυμων» πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν.

Ἦδη τῷ 1902, ἐκφωνῶν ἐν Κοντοσκαλίῳ, προιαθνημένου τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἐν εὐποιίαις τὸν μακρὸν βίον διανύσαντος ἀλησμονήτου Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', τὸν πα-

νηγυρικὸν κατὰ τὴν ἐπίτατον τῆς αὐτόθι Ἀδελφότητος «Μεταμορφώσεως», ἐξέφερον τὴν γλυκεῖαν ἐλπίδα, βλέπον τὴν τέως παρατηρουμένην πρὸς «ἐθνικὰς εὐεργεσίας» ἀδιαφορίαν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας Ἑλλήνων, ὅτι «οὐδεὶς δύναται ἀσφαλῶς νὰ δυσχυρισθῇ ὅτι τὸ μέχρι τότε μὴ γανόμενον δὲν θὰ γείνη καὶ εἰς τὸ μέλλον». Καὶ πλήρως ἐλπιδῶν περὶ τοῦ μέλλοντος ἡρώτων: «Τίς τολμᾷ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι τῶν πολυαριθμῶν ἀκροατῶν μου, ἐν οἷς εὐχαρίστως διακρίνω πολλοὺς θαλαροὺς καὶ εὐέλπιδας βλαστοὺς τοῦ μεγάλου καὶ πυκνοφύλλου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας χριστιανικοῦ ἄλσους, δὲν θὰ εὗρεθῇ εἰς καὶ πολλοί, οἵτινες καὶ κατανοοῦντες τὸ ἀποστολικὸν «Τῆς εὐποιίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεσταίται ὁ Θεός (Ἑβρ. ιγ', 16), δὲν θὰ τιμήσωσι καὶ ἐν τούτῳ τὸ ὄνομα τῆς καλῆς μητρὸς ἡμῶν Ἀνατολῆς, ὥς ἐτίμησαν καὶ διατελοῦσι τιμῶντες αὐτὸ ἐν τοῖς γράμμασι, ταῖς ἐπιστήμασι, ταῖς τέχναις, τῷ ἐν γένει ἀνθρωπισμῷ;»

Ἀληθῶς τοῖς λόγοις ἐκείνοις πᾶντα ἐπηκολούθησαν τὰ ἔργα, διότι τρεῖς ἡμέρας ἀκριβῶς μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ λόγου ἐκείνου ἀνηγγέλλετο τῷ πανελληνίῳ Δημοσίῳ, ὅτι ὁ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ὁμογενὴς ἀείμνηστος Συμεωνάκης ἐφένδης Σινιόσογλους, παρουσιασθεὶς πρὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ὅπως προσενέγκῃ δύο καὶ ἡμίσειαν χιλιάδας λιρῶν ὑπὲρ τοῦ ἐν Καππαδοκίᾳ Ὀρφανοτροφείου. Τὴν πρώτην ταύτην προσφορὰν τοῦ γενομένου Καππαδόκου δὲν ἐδράδυνε νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ἡ γνωστὴ ὑπὲρ τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν Θηλέων δεκάκις χιλίων λιρῶν, ὥς

μοι ἔλεγε δὲ διαπρεπὴς ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας φίλτατος ὀφθαλμίατρος, εἶχαν ἀναθέσει ὁ ἀοιδίμος ἀνὴρ αὐτῷ τὴν εὐρεσιν καὶ ἀγορὰν προσδοκῶν διαμερισμάτων ἐν τῇ Πέρᾳ, ὧν αἱ πρόσοδοι θὰ προωρίζοντο ὑπὲρ τοῦ Καππαδοκικοῦ Ὁρφανοτροφείου καὶ Νοσοκομείου. Ἀτυχῶς ἐπελθὼν ὁ θάνατος ἐματαίωσε τὴν φιλάνθρωπον πρόθεσιν τοῦ αἰμνέστου ἑθνικοῦ εὐεργέτου. Ἰσως ἐν τῷ μέλλοντι οἱ ἀξιοὶ ἐκείνου υἱοὶ ἐκτελέσωσι τὸν ἀνεκπλήρωτον μείναντα πόθον τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλανθρώπου πατρὸς αὐτῶν.

Ἐκτοτε δὲν ἐπαύσαν ἀναφαινόμενοι καὶ μεταξὺ τῶν Μικρασιατῶν εὐεργέται, ἐν ἐλάσσονι βεβαίως βαθμῷ τῶν ἐξ Ἡπείρου καὶ Χίου καὶ Μακεδονίας καὶ ἄλλων μερῶν τοῦ διασπαρμένου Ἑλληνισμοῦ μεγάλων ἑθνικῶν εὐεργετῶν· ἀλλ' ὅμως δὲν ἐπαύσαν καὶ οἱ Μικρασιάται βαθμυδὸν καταλειγόμενοι εἰς τὴν ἐντιμὴν ταύτην χορείαν τῶν ὁμοεθνῶν ἡμῶν. Καὶ αὐτομάτως εἰς τὸ ἔκρον τῆς γραφίδος μου ἔρχεται μεταξὺ ἄλλων τὸ τίμιον ὄνομα τοῦ εὐέλπιδος καὶ χρηστοῦ Μικρασιάτου κ. Ἀλεξάνδρου Χ. Κισσέογλου καὶ τὸ τοῦ φιλοπάτριδος Θεοφίλου Κ. Χρυσοστόμου. Ἀλλ' ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀνεκλάλητος εἶναι ἡ χαρὰ μου, γράφοντας τῆς γραμμῆς ταύτης, ἐπειδὴ ὁ τελευταίως ὅλως ἀπροσδοκίτως ἀναφανεῖς μέγας καὶ ἀληθὺς ἑθνικὸς εὐεργέτης, ὁ μυριάδα ὁλὴν λιρῶν ὑπὲρ τῶν ἀνάξια πασχόντων ἐν ὑπερορίαις ἀδελφῶν ἡμῶν προσενηγκίων εἶναι Μικρασιάτης, εἶναι γαίτων τῆς μικρᾶς γενεαίρας μου—ἐκ τοῦ Πόρου.

Καὶ πόνοντες μὲν εἶχον παρ' ἐμοὶ ἔμπεδον τὴν ἐπὶ τῷ

ἔθνεϊ μου πεποιθήσιν, ὅτι δὲν θὰ παύσῃ παράγον ἑθνικοὺς εὐεργέτας, καταπλήσσοντας σὺμπαντα τὸν παπολιτισμένον κόσμον, ἀλλ' ἀπεριφράστως κηρύττει ὅτι δὲν ἔδλεπον αὐτοὺς τόσον ἐγγὺς μου, καὶ διὰ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δικαίως δύνανται, ἔχον ἐπηρμένον τὸ μέτωπον, νὰ ᾔῃαι παπαισμένον περὶ τῆς διηνεκῶς ἐπαληθεύσεως τῆς προφητείας τοῦ μεγάλου Πατριάρχου Ἰακώβ, τῆς ἀναγεγραμμένης ἐν τῇ «Βίβλῳ ζωῆς» (Γεν. μθ', 10): «Οὐκ ἐκλείψει ἀρχὼν ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγοῦμενος ἐκ τῶν μητρῶν αὐτοῦ, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ».

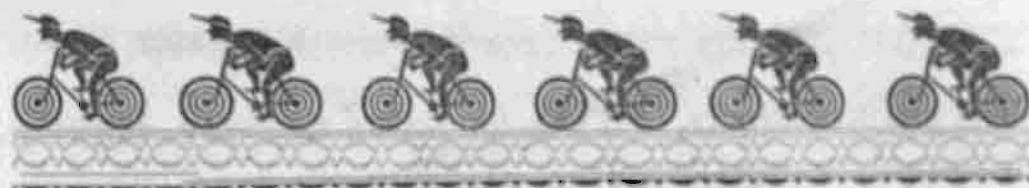
ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑΣ

— Τί περίεργος ἄνθρωπος ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ ἀφέντης μου! Πότε μὲ χοῖδαίνει καὶ μὲ λέει «ἀγάπη μου», «ψυχὴ μου», «μάτια μου» καὶ πότε μὲ βρίζει καὶ μὲ κακομεταχειρίζεται σὺν νὰ ᾔμουν ἡ γυναῖκά του!

Η ΕΛΕΝΙΩ

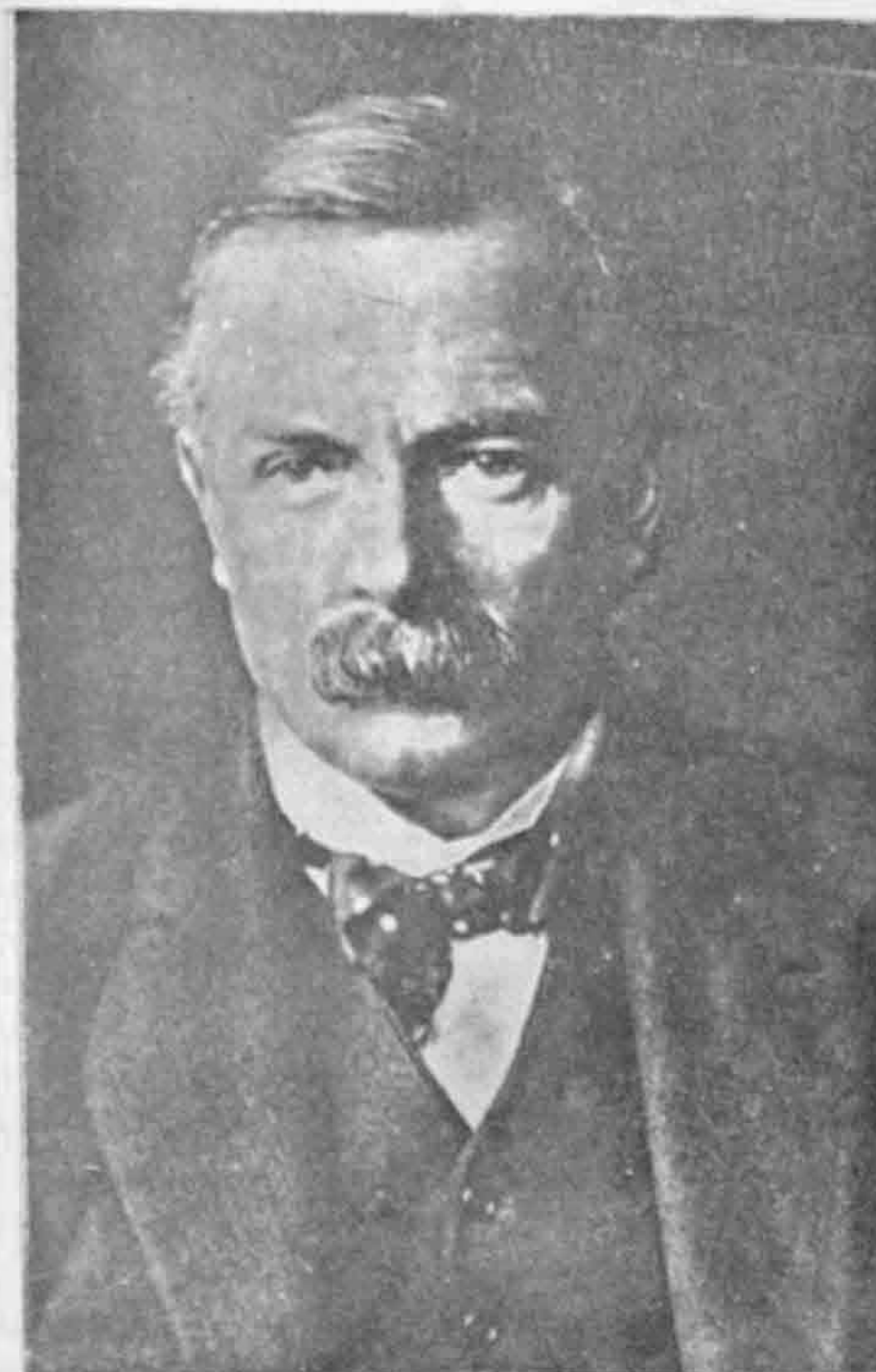
Ἡ τρελλοκόρη Ἑλενιώ,
τῆς γειτονιάς τῆς τὸ καμάρι,
κλείνει τὸ μάτι σ' ἓνα νεῖο,
καὶ σ' ἓνα γέρο ξεκουτιάρη.

Ὁ νεὸς τῆς δείχνει ἀγκαλιὰ
μὲ ρόδα, νειῶτα καὶ γλυκάδες,
κί' ὁ γέρος κάτασπρα μαλλιά,
μὰ καὶ πολλὰ ὡς πολλοὺς παράδες.

Κί' αὐτὴ τὸ νεὸ μὰ θωρεῖ,
καὶ μὰ τὸ γέρο ξεκουτιάρη,
μὰ καὶ τοὺς δυὸ τοὺς λαχταρεῖ,
καὶ θέλει καὶ τοὺς δυὸ νὰ πάρῃ.

Κί' ἔτσι τὸ γέρο μὰ φορὰ
ἔπαντρεύεται ἡ Ἑλενιώ,
πέρνει τοῦ γέρου τὸν παρῶ,
μὰ δὲν ἀφίνει καὶ τὸν νεῖο.

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

Ο ΑΚΑΤΑΠΟΝΗΤΟΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΓΗΡΙΑΣ ΑΛΒΙΟΝΟΣ

ΛΟΥΪΔ ΤΣΩΡΤΖ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

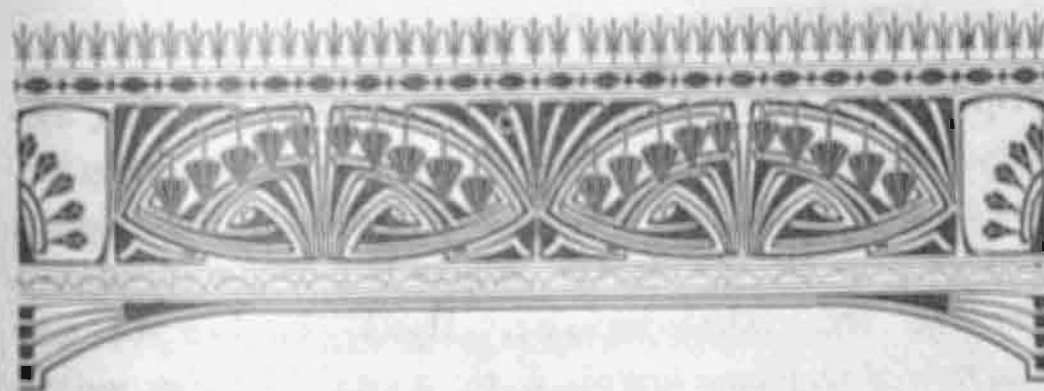
Κάλου λέγει ὁ ἐπιφανὴς μας διηγηματογράφος κ. Χρ. Χρηστοβασίλης, τοῦ ὁποίου δυστυχῶς δὲν ἔχομεν διήγημα πρωτότυπον πρὸς δημοσίευσιν, διότι ὡς γνωστὸν ἀπὸ τετραετίας λείπει εἰς τὴν πατρίδα του Ἡπείρου, ὅτι «ὅσοι κάνουν συλλογὴς δημοτικῶν τραγουδιῶν, δημοτικῶν παραδόσεων, παραμυθιῶν καὶ ἄλλων δημοτικῶν μνημείων, μιὰ μέρα θὰ ἀνακηρυχθῶν οἱ μεγαλύτεροι Εὐεργεταὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς ἑλληνικῆς Ζωῆς». Καὶ δικαίως, διότι, ὡς βλέπομεν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν ὠραῖον μας Σουρτὸν καὶ Καλαματιανὸν ἀντικαθιστᾷ τὸ Βαλς καὶ οἱ Γκιντρίλλιεῖς τῶν μεγαλουπόλεων, ἂν οὐχὶ καὶ τὰ περίφημα Ταγκὰ καὶ σὺν τοῖς ἔθνικοῖς τούτοις χοροῖς εἰς λήθην οἴπτονται καὶ τὰ ἐκφραστικώτατα καὶ ἱστορικώτατα τραγούδια τοῦ ποιητικωτέρου ἔθνους τῶν ἄλλων λαῶν, τοῦ Ἑλληνικοῦ. Εὐγνωμοσύνην θὰ ὀφείλῃ ἢ μικρὰ ἡμῶν πατρίς Συνασὸς τῷ ἐξοχωτάτῳ καὶ διακεκριμένῳ ἐν ἱατροῖς κ. Ἰ. Ἀρχελάῳ διὰ τὴν περίσσειαν ἀπὸ βεβαίας ἀπωλείας ἀρρετιῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν, ἂν οὐχὶ ὄλων.

Παραθέτομεν ἑνταῦθα ἓν ἀπὸ τὰ ἀδημοσίευτα τραγούδια τῆς Συνασοῦ «τὴν Παναγιώταν» τοῦ ὁποίου, φαίνεται, λείπει τὸ τέλος. Ἵσως εὗρεθῇ ἄλλος νὰ τὸ ἀποτελειώσῃ καὶ ἀναδημοσιεύσῃ τέλειον.

Παναγιῶτα, κίνησε, βρέ Παναγιῶτα
πάει στὰ γονικά της· τὴ μαλλών' ἢ πεθερά της.
Στὸ δρόμο πού ἐπήγαινε Παναγιῶτα
τρεῖς κλέφτες τὴν ἀπάντησαν τὴν Παναγιῶτα
κι' τρεῖς Κεφαλωνῖτες, τὰ σκυλιὰ εἰ Μωραῖτες!
Ὁ εἰς τὴν πᾶν' ἀπ' τὰ μαλλιά, κι' ὁ ἄλλος ἀπ' τὸ χέρι,
κι' ἄλλος βγαίνει τὸ μαχαῖρι.

- Δός μας φιλή, δός μας τσιμπή, βρέ Παναγιῶτα,
δός μας καὶ μαῦρα μάτια, γιὰ σὲ κάνουμε κοιμάτια.
- Μουδὲ φιλή, μουδὲ τσιμπή, μουδὲ καὶ μαῦρα μάτια
κάνετέ με καὶ κοιμάτια.
- Βγάλε τὰ παπουτῆκια σου, βρέ Παναγιῶτα
κι' ἔμπα μέσ' στ' ἀμπέλι κα' ἰδὲ σὰν κουπέλι.
Ἄν θέλῃς κίτρο, κόψε, βρέ Παναγιῶτα
ἂν θέλῃς καὶ λεμόνι καὶ κανεῖς δὲν σὲ μαλλώνει.
Ἄν θέλῃς κισρολέμονο βρέ Παναγιῶτα...

Γ. Χ. Δημόπουλος

ΤΟ ΣΥΣΣΙΤΙΟΝ ΣΥΝΑΣΟΥ

«Ἄχ ὅποιος δὲν ἐπείνασε «πεινῶ!» ποῖ δὲν λέγει
δὲν τὸν ἀφίνουν οἱ λυγμοὶ
κυττάζει μόνον τὸ ψωμί
ἀπὸ μακρὰ καὶ κλαίγει...»

Ποσάκις δὲν ἀνεπόλησέ τις κατὰ τὸ ὑπερτετραεστὲς τοῦτο διάστημα τοῦ παγκοσμίου πολέμου τοὺς παθητικούς τούτους στίχους τοῦ ἀειμνήστου ἐθνικοῦ ποιητοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου; Ποσάκις κατὰ τὰς χαλεπὰς καὶ πλήρεις πικρίας ἡμέρας τῆς ἀφαντάστου ταύτης γιγαντομαχίας τῶν ἑθνῶν δὲν ἀπήντησεν ἡ μήτηρ εἰς τὰ πεινῶντα καὶ ζητοῦντα ἄρτον τέκνα τῆς μὲ μόνα τὰ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν τῆς; Ὅντως ὁ βροτολοιγὸς καὶ παμφάγος οὗτος πόλεμος, ὁ σκορπίσας ἀφθόνης εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν τὴν ὀδύνην, τὴν ἔνδειαν τὴν ἀθλιότητα καὶ τὰ παρομαρτοῦντα αὐταῖς τὴν ἀσθένειαν, τὸν θάνατον, ὁ ἀφῆσας τὴν οἰκογένειαν ἄνευ προστατοῦ ἄνευ

στηρίγματα, άνευ έλπίδος, θά κατέστρεψε όλοτελώς τήν ανθρωπότητα εάν μή τά θαία του Ίησου Χριστού διδάγματα και τά ευγενή της φιλαδελφίας και φιλαλληλίας αίσθηματα άνεξωπύρουν εις τόν ύψιστον βαθμόν τό αίσθημα της άλλη-λαγγύης και άλληλοβοηθείας. Προϊόν δέ άκριβώς τών τοιούτων αίσθημάτων ύπήρξε ή εις πάντα τά κέντρα και τά πράγματα της Κωνσταντινουπόλεως ίδρυσις σιτισίων εν τοις όποίοις άτυχή μικρά εύρισκον τροφήν έπαρκή και καθάρν, λαμβάνοντα άμα και τό θαύραστον μάθημα της ευγνωμοσύνης μόν προς τοūs ευεργέτας, αλλά και της έν τή μέλλοντι και ύπ' αútων τούτων άσκήσεως της ευποιίας. Εις αυτά τά ευεργετικά συστήτια, τά όποια βαβαίως είναι εξέλιξις και τελειοποίησις τών αρχαίων ελληνικών σιτισίων και τών Άγαπών τών πρώτων χρόνων του χριστιανισμού εύρισκον πτωχαί και ένδεείς οικογένειαι στρατευσίμων τε και μή ανακούφισίν τινα λαμβάνουσai τήν ζωογόνον σούπαν και τόν γλυκόν άρτον.

Άν τοιαύτη ύπήρξεν ή επίδρασις του πολέμου εις τήν πολυδαίδαλον πρωτεύουσαν, όπου τά μέσα του βιοπορισμού σχετικώς είναι μάλλον άφθονα, φαντάζεσθε πόσον καταστρεπτική ύπήρξεν αύτη εις τά φύσει πτωχά απομακρυσμένα εκείνα χωρία, όπου οι κάτοικοι έφθασαν εις τό άκρον άωτον της άθλιότητος, της ένδείας, της κυριολεκτικής πείνης. Έν τή μικρά ήμων πατρίδι Συνασφ, της όποίας και τό έδαφος είναι άγονον και πετρώδες και ό αριθμός τών πτωχών ου μικρός, ή κατάσταση των πτωχών οικογενειών μή δυναμέ-

νων πολλάκις ούτε τόν ξηρόν άρτον να προμηθευθώσι είχε φθάσει πλέον εις τό έσχατον σημείον. Πώς θά κατώρθου ή πτωχή εκείνη οικογένεια, ή όποια εις τάς όμαλές περιστάσεις εύκολεύετο να αγοράση προς 15 γρόσια τό πολύ τό κοιλόν (24 έκ.) σίτου να προμηθευθί ήδη τούτο προς 1000 γρόσια, δηλαδή εις τιμήν εξηκονταπλασίαν και περιπλέον; Ή άφέρντος αύτη πλέον κατάστασις τών ένδεών συμπατριωτών μας, οίτινες άνευ έγκρίρου βοηθείας θά καταδικάζοντο αναμφότως εις χρόνιον εξ άιτίας σκληρόν θάνατον άθήσει τοūs σχετικώς ευπορωτέρους της φίλης πατρίδος και τή πρωτοβουλία του κ. Σεραφείμ Ρίζου, άνταξίου υίου του άειμνήστου Νικολάου Ρίζου, και τή συμπράξει άλλων φιλογενών νέων συνεστήθη πρό 14 μηνών εις τήν μικράν Συνασφ μας συστήτιον, μοναδικόν καθ' όλην τήν καθ' ήμās Ανατολήν. Εις τούτο μετάδιδον καθ' έκάστην μεσημερίαν οι άποροι μαθηταί και μαθήτριαι, ίνα λάβωσι θερμήν τροφήν και ζωογόνον άρτον.

Άλλά μέ τοūs μικρούς πόρους, τοūs όποίους διαθέτε ή ουχί ρέθινος οικονομική κατάσταση των έν Συνασφ, τό έν λόγω συστήτιον ή θά έσδόνετο πριν ακόμη αναπτυχθί, ή όλως ανεπαρκώς θά εξετάλει τόν ίερόν αύτου προορισμόν, εάν δέν επήρχοντο επίκουροι εις τό φιάνθρωπον έργον οι έν Κ)πόλει φιλοπρόδοι Συνασφται. Και πράγματι ένταύθα μετά μεγάλης χαράς έγένετο δεκτή ή είδησις της έν Συνασφ ίδρύσεως συστήτιου. Πάρου δέ άκριβώς τήν 19 Νοεμβρίου τή προσκλήσει της ένταύθα Έφορείας προσήλθον εις τήν φιλόξενον

οίκίαν τοῦ εὐέλπιδος καὶ ἀόκνου ἡμῶν συμπολίτου κ. Γ. Λαζοπούλου ἀρκετοὶ συμπολίται καὶ συμπολίτιδες καὶ συναπήχθη ὑπὸ τοὺς αἰσιωτέρους οἰωνοὺς καὶ τὰς εἰλικρινεῖς εὐχὰς τῶν παρευρεθέντων ἢ «Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης τῶν Κυρίων Συνασσοῦ», τῆς ὁποίας τὸ πρῶτον καὶ κήριον μέλημα ὑπῆρξεν ἡ συλλογὴ ἐράνων καὶ συνδρομῶν ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τοῦ ἐν Συνασσίᾳ συσσιτίου. Πάντες οἱ συμπολιταὶ ἡμῶν πρόθυμοι προσήνεγκον καὶ ἐξακολουθοῦν μετὰ τῆς αὐτῆς ἀμεταπτώτου προθυμίας νὰ προσφέρουν τὴν γενναίαν συνδρομὴν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοεργοῦ σκοποῦ. Ἰδιαίτερος δὲ ποιούμεθα μνησὶν τοῦ προσφιλοῦς ἡμῶν συμπολίτου κ. Θεοφίλου Κ. Χρυσαστίμου, ὅστις οὐ μόνον διὰ τῶν πολυτίμων συμβουλῶν αὐτοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συστηματικὴν συλλογὴν ἐράνων συνετέλεσεν εἰς τὴν παγίωσιν, καὶ εὐρυνσιν τῆς ἀκτίνας τῆς δράσεως τοῦ συσσιτίου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἡγεμονικῆς τῇ ὄντι αὐτοῦ δωρεᾶς ἐπεσπάσατο τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐνδεῶν τῆς φίλης πατρίδος καὶ πάνυ δικαίως ἀνεκηρύχθη Μέγας Εὐεργέτης τοῦ συσσιτίου. Ἀπὸ δεκατεσσάρων δὲ μηνῶν ἐξακολουθεῖ ἡ ἀπρόσκοπτος λειτουργία τοῦ συσσιτίου, ἐν τῇ ὁποίᾳ σήμερον σιτίζονται ἐκτὸς τῶν ὑπερδιακοσίων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν καὶ ἄλλαι ἐνδεεῖς οἰκογένειαι, ὥς καὶ πρόσφυγες ἐκ Πόντου εἰς τοὺς ὁποίους ἐσχατῶς ἐπιστρέφοντας εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν ἐδόθησαν ἐκ τοῦ πενιχοῦ ταμείου τοῦ συσσιτίου 50 λίραι. Τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν 2500 λιρῶν τὸ συλλεγὲν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν τοῦτο διάστημα εἶναι ἀρκετὸν, ὅπως δείξῃ τὴν πρὸς πᾶν τὸ καλὸν

καὶ ἀγαθὸν προθυμίαν τῶν φίλων ἡμῶν συμπολιτῶν, οἱ ὅποιοι μαζὺ μὲ τὴν γλυκεῖαν γλῶσσαν τῶν πατέρων τῶν ἐτήρησαν καὶ τηροῦν τὰ ἀγνὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθηήματα τῆς εὐχλεοῦς αὐτῶν φυλῆς.

X. A. A.

ΓΝΩΜΑΙ ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ὁ πρῶτος χαρακτὴρ τῆς γυναίκος εἶναι πᾶν ὃ, τι μὲ θέλει. J. Rousseau.
Αἱ γυναῖκες εἶναι τὸ ὡραιότερον ἥμισυ τοῦ κόσμου. Molière

Ἐννοεῖτε τὰς γυναῖκας; δι' οὐρανίου γόδου στρωννύουσι ἡμῖν τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιγείου ζωῆς· συνδίδουσι τοὺς ἐπιτυχεῖς τοῦ ἱεροῦ θεσμοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν αἰδήμονα τῶν χαρίτων πέλκον τρέφουσι δι' ἱερᾶς χειρὸς τὰ ἀμάραντα τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων γόδα.

Chiller

Γυνὴ εὐάρεστος εἶναι στέφανος εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ φέρει δόξαν εἰς αὐτόν.

ΣΟΛΟΜΩΝ

Καὶ ὁ Θεὸς ἐπαχειρήσει ἐν φιλοπονίᾳ συγγράμματα· περὶ συγγράμματος αὐτοῦ εἶναι ὁ ἀνὴρ ποιητὴς τοῦ ἡ γυνή.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ Α'

Ὅταν ὁ λαὸς καὶ ὁ ἱερεὺς ἐγκαταλείπουσι τὸν ἀγωνιστὴν, εἰς μένει παρὰ τὴν κλίσιν αὐτοῦ; Ἡ Γυνή. Μόνη ἡ γυνὴ δὲν ἐγκαταλείπει τὸν θνήσκοντα καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ἔλπις κατέλειπεν αὐτόν.

F. Gueratsi

Πάντες τῶν ἀνδρῶν οἱ συλλογισμοὶ δὲν εἶναι ἀντάξιοι ἐνὸς αἰσθηήματος τῆς Γυναίκος.

Voltaire

Δύο πλάσματα οἱ Θεοὶ ἐπέλασαν τέλεια τὴν Γυναῖκα καὶ τὸ γόδον.

ΣΟΛΩΝ

Ἡ ἀγνότης τῆς ψυχῆς καὶ ἡ εὐγένεια τῆς συμπεριφορᾶς εἶναι ἡ πρώτη δόξα τῆς γυναίκος.

Mme D' Epinay

Ὁ Θεὸς συμβουλεύει τὸν νοῦν Ἀδικοῦ ἵνα πλάσῃ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν καρδίαν Ἀδικοῦ ἵνα πλάσῃ τὴν Γυναῖκα.

Legouvé

Ὁ ἀνὴρ εἶναι ἡ διάνοια τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ δὲ Γυνὴ ἡ καρδία αὐτῆς.

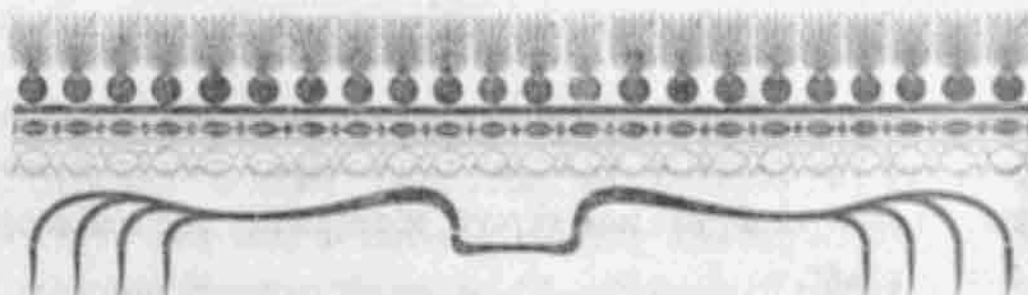
De Salvandy

Ἡ γυνὴ εἶναι τὸ καλλιτέχνημα τοῦ πλάστον.

Lessing

Ἄν ἔλπειν ἡ Γυνή, ὁ ἀνὴρ θὰ ᾔσῃ τραχὺς, βάναυσος, μοδανθρωπὸς καὶ θὰ ἡγήσῃ τι ἐστὶ χάρις, διότι ἡ χάρις εἶναι τοῦ ἱεροῦ μειδίαμα.

Chateaubriand

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἀκουσθισμένη μιὰ μάνα μπροστά στο παραθύρι τοῦ σπιτιοῦ της, ἐρέμβαζε· παρκατεῦσε μὲ τὸ ἀπλὴν ἐκείνο βλέμμα της τὴν χιονισμένη φύσι.

Μπροστά της ἀπλώνονταν ἓνα χιονισμένο μονοπάτι, ποῦ κατέληγε σ' ἓνα θεόρατο καὶ πειώριο βουνό· γύρω τὰ σκελετωμένα δένδρα φουντωμένα ἀπὸ τὸ χιόνι προσέδιδαν μιὰ ζωντανή ζωγραφιά, μιὰ ποίησι.

Ἐβλεπεν αὐτὰ ἡ μάνα ἡ κακόμοιρη καὶ τὸ βλέμμα της πήγαινε βαθειά, πολὺ βαθειά ὥσταν νὰ ἤθελε μὲ τὸ θελὸ ἐκείνο βλέμμα της, νὰ ξεδιαλύσῃ τὸ μονοπάτι μὲ τὰ χιονισμένα του δένδρα, νὰ ξεχωρίσῃ τὸ πειώριο βουνό καὶ νὰ διῇ πέρα, πέρα μακριὰ σὴν ἀνοιχτὴ πεδιάδα τὸν Λάμπρο, τὸ μονάκριβό της παιδί, μὲς τὴν ἀνεμοζάλη τοῦ πολέμου, μὲς τὸν καπνὸ τῶν κανονιῶν ὁλόρθο σὰν γίγαντα νὰ τρέχῃ ἑμπρὸς πάντα ἑμπρὸς. Τὰ δυὸ μικρά της κοριτσάκια κιντοῦσαν σιωπηλὰ καὶ αὐτὰ ἓνα δῶρο γιὰ τὸν μονάκριβό της ἀδελφό. Τέσσαρα χρόνια εἶχαν περάσει

ποῦχε πάγαι ὁ Λάμπρος τους γιὰ ἰθαλόντης παρ' ὅλα τὰ κλάματα καὶ τὰ παρακάλια τῆς μάνας του.

Μὴν κλαίς μάνα, τῆς ἔλεγε, ἔχει καρδιὰ καὶ ὑπομονή, πρέπει νὰ πάγω, γιατί θὰ ἦταν ντροπῆς γιὰ μάνα, ἂν καὶ μικρός, νὰ μὴ τρέξω, ὅπως ὅλα τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ, στὴ γλυκιά φωνὴ τῆς πατρίδος.

Καὶ ἀπὸ τότε ἡ χρόνια εἶχαν περάσει ποῦ εἶχε πληκώσει τὸ σπῆτι τῆς κυρῆς Θάναινας μὲ θλίψη, μὲ ἀπεριόριστη μαλ' αἰχμηρία.

Καὶ τώρα ποῦ ὁ πόλεμος εἶχε τελειώσῃ πειά, καὶ καθὶ σπῆτι φύλαγε τὸν γυρισμὸ καθὶ προσφιλοῦς προσώπου, ἔτσι κι' ἡ δύστυχη μάνα φύλαγε μὲ μιὰ χυρὰ καὶ μιὰ κρύβια λαχτάρα τὸν γυρισμὸ τοῦ γιοῦ της. Αἱ ἡμέρας περνοῦσαν γλήγορα καὶ τὰ χριστουγεννα πλησιάζαν· ὅλα σχεδὸν τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ εἶχαν γυρίσῃ ὁ γιὸς της ὁμῶς δὲν ἔρχιντο. Σ' ὅλα τὰ σπῆτια χυρὰ, καὶ γλέντια, τραγουδιὰ καὶ χοροί, καὶ μόνο εἰς τῆς κυρῆς Θάναινας στεναγμοὶ καὶ κλάματα.

Κτυποῦνταν ἡ δύστυχη μάνα καὶ τὰ μάτια της πρισμένα ἀπὸ τὸ ὁλοήμερο δάκρυ δὲν δάκρυζαν πειά.

Ἐχασα τὸ ἓνα μου παιδί, τὸ μόνον στήριγμά μου, τὸν Λαβέντη μου τὸ Λάμπρο, ἔλεγε μὲ καρδιοχτύπι στὴς φίληνάδες της ποῦ πήγαιναν νὰ τὴν παρηγορήσουν. Τὰ χριστουγεννα ρθάζαν. «Γ' αὐτὸν, Γ' αὐτὸν, Γ' αὐτὸν» χτυποῦσαν χαρμόσυνα αἱ καμπάνιες τῆς Ἐκκλησιᾶς, ποῦ προσκαλοῦσαν τοὺς χωρικοὺς στὴν μεγάλη ἀκολουθία. Κι' ὅταν ἡ κακόμοιρη ἔβλεπε τοὺς ἄλλους λαβέντες τοῦ χωριοῦ, μὲ τὴν χιονάτη φουσττανίλλα τους νὰ πηγάζουν μὲ τὸ ἀκμαρωτὸ ἐκείνο βῆμα, καὶ μὲ τὴν λιγερὴ κορμοστασιά τους, ὅταν ἔβλεπε ταῖς εὐτυχισμέναις μάνας τους νὰ διαβάζουν ἀπὸ πίσω, καὶ νὰ πηγάζουν εἰς τὴν ἐκκλησιά, τότε τὴν ἔπιανε μιὰ ἀπελπισία.

μιά τρέλλα και ξισπανι στὰ δάκρυα. "Υστερὰ ἀπὸ τόσα δάκρυα κι' ἀνκοστινγκμοὺς ἀπικοιμήθηκε τὰ χεῖλη της χαμογέλουσαν σὰν ὁ Θεὸς "Αγγελοῦς νὰ τῆς ἰδίει μιά παρηγοριά, μιά ἀνταρσίαν· τὸ δνομα τοῦ Λάμπρου τῆς ψθυρίζανε τὰ χεῖλη της. Κάμποσο διαρκίσει ὁ ὕπνος της ὅταν μίσα στὴ σιγῇ τῆς νυκτός· εἰ' ἄλκην, Γάλκην, Γάλκην ξαναχτυποῦν οἱ κημπάνις, καὶ ξυπνοῦν τὴ δύστυχη μάννα ἀπ' τὸν γλυκὸ της ὕπνο. Σηκώθηκε ἡ κακόμοιρη μὲ μιά γαλήνη στὸ πρόσωπο, ἐρόρει τὴν γιορτάσιμη στολή, καὶ σιγὰ σιγὰ μὴν ξυπνήσῃ τὰ δνὸ της τέλεια σηκωθῆκε, καὶ πῆγε στὴν Ἐκκλησίᾳ Τελειώνει τέλει ἡ θεία ἀκολουθία, κι' οἱ χωρικοὶ χαρούμενοι καὶ γέλαστοι ἐπιστρέφουν εἰς τὰ σπίτια των.

Ἡ κυρὰ Θάναϊνα ἦταν ἡ μόνη ποὺ δὲν ἐνοιωθε στὰ στῆθε ἐκείνο τὸ καρδιοχτύπι τῆς χρεῶς, ἐκείνην τὴν εὐτυχίαν. Λυπεμένη καὶ σάιπτική, καὶ μὲ βῆμα σιγανὸ γύρισε στὸ σπίτι της. Τὰ κορίτσια τῆς εἶχον ἐτοιμάσῃ τὸ γεῦμα, καὶ ἐκάθισαν νὰ φάγουν. Ἐξάρνα ἀκούεται μιά γλυκεῖα γυτονική φωνή. Κυρὰ Θάναϊνα ρῶς στὰ ματια σου, γράμμα σοῦ ρῖρ ὁ ταχυδρόμος. Παιεύεται σὰν τρέλλη ἡ τρελὰ πωρη μάννα ἀπ' τὸ τραπέζι, ἀνοίγει τὴν ἐξώθυρα καὶ μὲ τρεμουλιαστὰ χέρια, πῖρνει τὸ γράμμα, καὶ ἀναγνωρίζει τὸ γράμμα τοῦ γιου της. Δὲν ἤξευρε ἡ δύστυχη τί νὰ κάμῃ ἀπ' τὴν χαρὰ της, φιλοῦσε τὸν μικρὸν ταχυδρόμον, ὡσὰν νὰ ἦτο ὁ ἴδιος ὁ υἱὸς της. Τρέχει σὰν τρέλλη σὲ τὰ τέλεια της, ἀνοίγει μὲ μιά ἀγωνία τὸ γράμμα, καὶ μὲ δάκρυα χρεῶς διαβάζει.

Γλυκεῖά μου Μάννα!

Νοιώθω τὸ καρδιοχτύπι σου, αἰσθάνομαι τὴν μεγάλην ἀγωνίαν καὶ λύπην σου, γιατί δὲν ξέρεις τί γίνομαι, καὶ διατὶ δὲν ἐπιστρέψω στὸ ποθητὸ χωριό. Μάθε λοιπὸν Μανουλά μου, ὅτι ἐγὼ μὲ κάτι ἄλλα παλληκάρια εὐρισκόμηναι στὴν Πόλιν, καὶ ἐφορτάσμεν

ἰδῶ εἰ μὴ ἐκκλησίᾳ της τὰ Χριστούγεννα. Δὲν εἶχα ποτε νὰ φαντασθῶ πόσον καλὰ εἶμαι, λέγω καλὰ διότι ὁ μικρὸς λιθίντης ὁ Λάμπρος σου δὲν εἶναι πλέον στρατιώτης, ἀλλὰ ἀξιωματικός, καὶ ὑπαξιωστὴς ἐνὸς συνταγματάρχου. Φίλησε ἐν μέρους μου τὰς ἀγαπητὰς ἀδελφάς μου, χαιρέτισε τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ καὶ πῖστα μὲ ἐν κηκεῖ, ὅτι ὁ γιός σου ἀργεῖ νὰ λήθῃ μὲ δὲν θάβῃ μὲ φουστάνιλας παρὰ μὲ ἐπωμίδας, τὴν πρωτοχρονιὰ πλέον μανουλά θὰ εἶμαι στὸ ποθητὸ χωριό μου.

Σὲ φιλῶ ὁ γιός σου Λάμπρος.

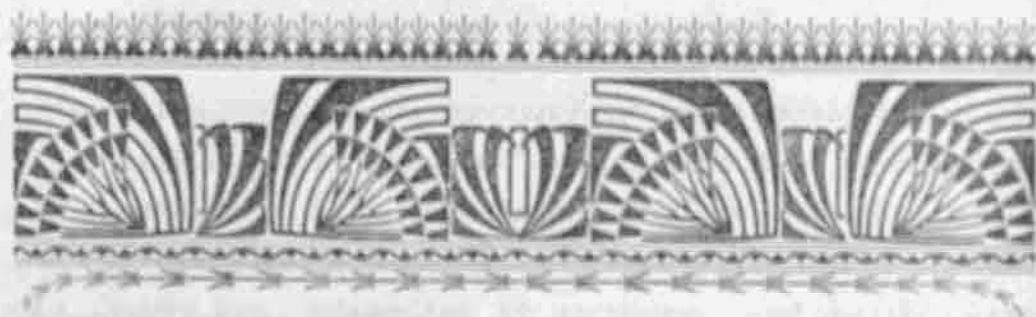
Τὰ δάκρυα τῆς μάννας εἶχον καταβρέξῃ τὸ γράμμα, δὲν ἦσαν πλέον δάκρυα λύπης ἀλλὰ δάκρυα χρεῶς καὶ εὐτυχίας. Παιδιά μου, ἔλαγί εἰς τὰ δνὸ κορίτσια της, ἔπριπε τὸ ὄνειρό μου νὰ πραγματοποιηθῇ τὸν εἶδα μὲς τὸν γλυκὸ μου ὕπνο λιθίντη τὸν Λάμπρο μου νὰ μὲ χαμογέλῃ ἀκουμβισμένος εἰ μὴ μεγάλη πύλη, τὸν εἶδα νὰ προσεύχεται, κι' ἐκεί ποὺ πῆγα νὰ τὸν ἀγαλιωθῶ καὶ νὰ τὸν φιλήσω ξυπνῶ ἀπ' ταῖς χαρμώδυναις κημπάνις τῆς Ἐκκλησίας σὰν νὰ μοῦ ἔλεγαν καὶ αὐταίς· χαρὰ σου τώρα Θάναϊνα, κι' ὁ γιός σου θὰ νὰ ξαναλῇ γρήγορα. Ματὰ πάντα ἡμέρας ἐν κηκεῖ καὶ θυρωμένον ἀλόγου μὲ ἐν λιθίντη κηκεῖ λάρη ξετίναξε τὰ γιόνια τοῦ γιονισμένου μονοπατιοῦ. Ἦσαν ὁ γιός της κυρὰς Θάναϊνας, ἦσαν ὁ Λάμπρος.

Ἀριστ. Ν. Τσανιάς.

ΓΑΛΗΝΗ

Δὲν ἀκούεται οὐτ' ἓνα κῆμα
Εἰς τὴν ἔρημν ἀκρογιαλιά.
Δὲς κ' ἡ θάλασσα κοιμᾶται
Μέσ' ὅς τῆς γῆς τὴν ἀγκαλιά.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΩΝ ΟΔΟΝΤΩΝ

Πολλοί, κατ' ἔξοχὴν δὲ αἱ κατωτάται τάξεις τῆς κοινωνίας, παραμελοῦσι τὴν καθαριότητα τοῦ στόματος καὶ τῶν ὀδόντων. Ἐν τούτοις ἡ περιποίηση αὐτῆ ἐπιβάλλεται ὅχι μόνον ἐκ λόγων καθαριότητος, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν διὰ τὸ ὅτι τὸ στόμα συχνότατα ἀποβαίνει τόπος ἐμφωλύσεως καὶ διεκμονῆς ποικίλων νοσογόνων μικροοργανισμῶν, τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἀπεργάζονται τὴν τερηδόνα τῶν ὀδόντων, ἄλλοι δὲ εἰσδύοντες διὰ τῆς πιπτικῆς συσκευῆς εἰς τὸ κυκλοφορεῖν αἷμα προκαλοῦσιν κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἥττον βάρει νοσήματα. Οὕτω π. χ. συχνότατα εὐρίθη ἐν τῷ αἵματι τοῦ στόματος ὁ πνευμονόκοκκος, τὸ δὲ βακτηρίδιον τῆς διφθερίτιδος ἐξηκριβώθη, ὅτι διατηρεῖ τὴν ζωτικὴν αὐτοῦ δύναμιν ἐν τῷ στόματι ἐπὶ μῆνας ὀλοκλήρους. Μεγίστη ἐπομένως σημασία πρέπει νὰ δίδεται εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ στόματος καὶ δὴ πρέπει νὰ πλήνηται αὐτό, ἂν ὅχι μετὰ πᾶσαν λήψιν τροφῆς, τοῦλάχιστον δις τῆς ἡμέρας: τὴν πρωίαν μετὰ τὴν ἔγερσιν καὶ τὴν ἑσπέραν πρὸ τῆς κατακλίσεως. Ἡ πλύσις δὲ αὕτη πρέπει νὰ ἐνεργῇται μετὰ προσοχῆς καὶ ὑπομονῆς δι' ἀφρόντου ὕδατος καὶ δι' ἄλλεπαλ-

λῶν συντολῶν καὶ χαλκωσίων τῶν πρεσβίων καὶ τῶν γυναικῶν, ὥστε τὸ ὕδωρ, ὡς μόνον ἀποδρὸν διαρχόμενον διὰ τῶν διακρίνων διαστημάτων τῶν ὀδόντων νὰ συμπαρασύρῃ τὰ τυχόν ὑπάρχοντα τιμῆτικα προφῶν ὡς καὶ θλίνακα. Αἱ δὲ στερρῶς προτετακλλημέναι ἢ ἐσφηνωμέναι οὐσίαι, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ παρασύρῃ τὸ ὕδωρ ποίπει νὰ ἀραιωθῶνται δι' ὀδοντογλυφίδος εἴτε ἐκ μαλχαοῦ ὀστοῦ εἴτε ἐκ λεπτοῦ διαττικῶς ξύλου ἢ ἐκ πικροῦ ὀξυθάντος κατὰ τὸ ἄκρον· ἀνδραποτὶ ὁμοῦ διὰ λεπτοῦ ἐγγυριδίου ἢ κερφίδος.

Τὸ πρὸς πλῆσιν τοῦ στόματος ὕδωρ πρέπει νὰ εἴναι, εἰ δυνατόν, γλυκὺν καὶ εἴτε ἁπλοῦν καθαρὸν φυσικὸν ὕδωρ, εἴτε περιέχον καὶ φαρμακευτικὴν τινα οὐσίαν εὐχρίστον ὁσμῆς καὶ ἀντισηπτικῆς. Μεταξὺ δὲ πολλῶν τοιούτων διακρημίζομένων οὐσιῶν ἀρίστη καὶ κληθὴς προφυλακτικὴ τῆς καλῆς καταστάσεως τῶν ὀδόντων κατεδείχθη ἡ φερομένη μὲ τὸ ὄνομα Odol, τῆς ὁποίας ἡ χημικὴ σύνθεσις σαφῶς δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη. Πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὀδόντων καὶ πρὸς τόνωσιν τῶν οὐλῶν συνιστᾶται ἐπίσης ἡ πρόστρεψις αὐτῶν ἐπὶ κειροῦ εἰς κειρὸν δι' ὀδοντοψήκτρας βεβρεγμένης μὲ εἰνέπνευμα ἀρκιόν (50—60 ο/τ). Ἀριστόν ἐπίσης καὶ προχειρότατον μίσην πρὸς πλῆσιν τοῦ στόματος καὶ τῶν ὀδόντων εἶναι τὸ φυσιολογικὸν δισκίωμα τοῦ μαγνητικοῦ ἁλματος, ἔχοντος μακροδιοκτόνον ιδιότητα (7—8 γραμμ. ἁλματος ἐν λίτρῃ ὕδατος).

Αἱ δὲ ψήκτραι, τῶν ὁποίων γίνεται χρῆσις πρὸς ὑποτελισματικὸν καθαρισμὸν τῶν ὀδόντων, πρέπει νὰ εἴναι μετρίως σκληραὶ, νὰ τριβῶνται δι' αὐτῶν οἱ ὀδόντες κατ' ἀρχὰς καθέτως ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κατω, εἴτα δὲ ὀριζοντίως, μετὰ τὸ πέρας δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης νὰ πλύνωνται δι' ἀφρόντου ὕδατος καὶ εἴτα νὰ ἀνκρατῶνται πρὸς ἀποξήρανσιν, εἴτε κάλλιον νὰ διατηρῶνται

μέχρι τῆς προσεχούς χρήσεως ἐντός ποτηρίου περιέχοντος ἀρκούν ἀντισηπτικὸν διαλύμα. Εὐνόητον δὲ ὅτι ἕκαστον μέλος τῆς οἰκογενείας πρέπει νὰ ἔγῃ ἰδίαν ὀδοντοψήκτραν.

Εὐθαρσῶς δυνάμεθα νὰ συστήσωμεν μεγάλαν ἐπιφύλαξιν ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν καὶ χρῆσιν τῶν ποικιλονόμων ὀδοντοτριμμάτων, τὰ ὁποῖα διαφημίζονται ὡς ἔχοντα ποικίλας θυμωτούργους ιδιότητας, ἐνθ' αὐτῶν τὰ πλείστα ἐξ αὐτῶν ἀμελῶς περισκευασμένα καὶ ἀδρομερῇ λεπτινύουσι καὶ καταστρέφουσι βαθμηδὸν τὸ σκληρὸν καὶ προφυλακτικὸν λεπτὸν περιβλημα τῆς στερᾶνης τῶν ὀδόντων· τὴν ἀδαμαντίνην οὐσίαν. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελῶς καὶ εὐσυνειδητῶς περισκευασμένων ἐν καταστάσει λεπτεπιλέπτου κόνειος ὀδοντοτριμμάτων ἡ χρῆσις πρέπει νὰ γίνεται κατὰ μακρὰ διαστήματα (ἄπαξ ἢ τὸ πολὺ δις τοῦ μηνός). Κατάλληλον ὀδοντοτριμμάτω τρωτικὸν τῶν οὐλῶν καὶ λευκαντικὸν τῶν ὀδόντων δύναται εὐκόλως νὰ παρασκευασθῇ ἐκ λεπτεπιλέπτου κόνειος ἄνθρακος (ἐξ ἀκάνθρακωθίντος ἄρτου), ὁμοίως κόνειος καυκυμένης στυπτηρίας καὶ φλοιοῦ κίνας. Πρὸς ἀρωματίζειν τοῦ μίγματος ἀρκούσι σταγόνες τινες διαλύματος αἰθέριου ἑλκίου (μενθελαίου ἢ ροδελαίου ἢ κ. τ.) ἐν οἶνοπνεύματι.

Πᾶσα δ' ἐν γένει ἐπιμέλεια καὶ περιποίησις τῶν ὀδόντων ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ διατηρῆται ἀλώβητος καὶ ἀθικτος ἡ ἀδαμαντίνη ἐξωτάτη οὐσία αὐτῶν. Διότι ὅπως δὴποτε καταστρεφομένης ταύτης ἄρχεται ἡ σήψις ἡ τερηδονοικὴ ἐπιξίρηγσις τῆς ὑποκειμένης μαλακωτέρας καὶ πορώδους ἐλεφαντίνης καὶ ὁστίνης οὐσίας καὶ αἱ περιπόμιναι φρικταὶ ἀλγηδόνες. Καταστρέφουσι δὲ τὴν ἀδαμαντίνην οὐσίαν ἀφ' ἐνός μὲν ὅξος τινα (ἰδίᾳ δὲ τὸ γαλκτικόν) ἀναπτυσσόμενα ἐν τῷ στόματι διὰ ζυμώσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τῶν ὑπολειμμάτων τῶν τροφῶν (ἰδίᾳ δὲ τῶν ἀμυλούχων

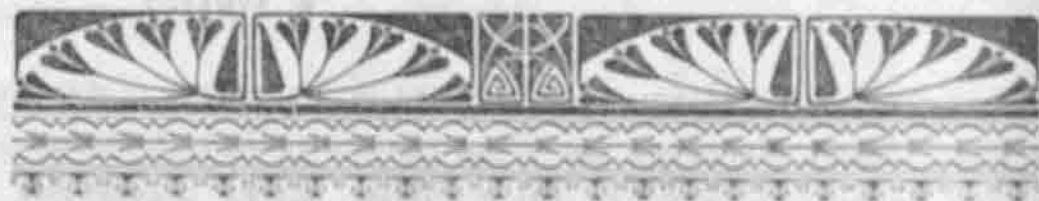
καὶ σακχαρούχων ἐπιδράσει μικροβιολογικῶν, ἀφ' ἑτέρου ἡ συχνὴ χρῆσις ὀξύνων ἰδισμάτων καὶ ὀπωρικῶν (ξυνομάτων, λεμονίων, ἁρώων σταφυλῶν κ. τ. τ.) ὡς καὶ ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ βρώσις ἀμυλούχων καὶ σακχαρούχων οὐσιῶν. Ἀλλὰ καὶ μηχανικὰ αἰτια ὑπάρχουσιν ὀλεθρίως δρῶντα ἐπὶ τῆς ἀδαμαντίνης οὐσίας καὶ προκαλοῦντα τὴν διάρρηξιν, κατακερματίζειν καὶ ἀπόπτωσιν αὐτῆς. Τοιαῦτα δὲ εἶναι ἡ χρῆσις μεταλλικῶν ὀδοντογλυφίδων, ἡ μετ' ἐπιδεικτικῶς ὁρθῶς σκληρῶν ἀντικειμένων· (καρῶν, λεπτοκαρῶν, πυρήνων ἄλλων καρπῶν, σκληρῶν σακχαρώδων κ. τ. τ.) ἀπότομοι μεταλλοκαὶ τῆς θερμωκρασίας. Π. χ. μετὰ θερμὸν ἰδισμὸν ἄριστος πόσις ψυχροῦ ὕδατος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀδαμαντίνη οὐσία παρουσιάζει τὸ φαινόμενον ὅπερ θὰ παρουσίαιε ὕαλινον (κρυστάλλινον) ποτήριον δι' ἐνθίσιας θερμῶς ὕδατος ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ (κρυστάλλινον) ποτήριον δι' ἐνθίσιας θερμῶς ὕδατος ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀρχῆς προσβολῆς.

Ἄθ. Ἰωάννου

ΣΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

Ἄχ πότε θὰ χαράξει ἡ αὐγὴ
ν' ἀράξω περὶ σιμά σου,
νᾶμαι μαζί σου στήν πληγὴ
μαζί καὶ σὶν χαρά σου.

ΑΛ. ΠΑΛΛΗΣ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ

(Στην εξαδέλφη μου Φιλομήλα).

Δέν θά ξεχάσω εκείνο τὸ βράδυ, πού βγήκαμε στὴν ἐξοχή. Εἴταν ἐξαίσιον βράδυ ἐαρινό. Ἐπάνω στοὺς λόφους κρατοῦσε ἀκόμη τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ κάτω στὴν κοιλάδα κυλοῦσε τὸ ρυάκι τ' ἀργυρό. Γυρνοῦσαν οἱ ἄνθρωποι κατάκοποι ἀπ' τοὺς ἀγρούς, καὶ γέμιζαν οἱ δρόμοι ζωή. Προτιμήσαμε ὁμῶς τὴν ἐρημία τῆς μοναξιάς, ὅπου ὑψώνεται ἡ φαντασία καὶ δυναμώνουν οἱ λογισμοί. Βαδίσαμε πρὸς τὰ ἀμπέλια γιὰ νὰ χαροῦμε λαμπρότατο θέαμα, τὸν ἀμήμητο ὁρίζοντα τοῦ χωριοῦ μας. Ὁ οὐρανὸς μᾶς παρουσίαζε περίφανος τὰ ἄσπρα του κεντήματα, καὶ ἀπλώονταν πέρα. Κ' ἐκεῖ ὅπου μόλις ἔφθανε τὸ βλέμμα νὰ τὸν διακρίνῃ, χαμήλωνε νὰ πλησιάσῃ τὴν θάλασσα τὴν ἡσυχὴ, τὴν θάλασσα τὴν τρελλή.

Καὶ γύρω μας ἄλλῃ θάλασσα, ἡ γλὴν πρασινοβολοῦσε στοὺς κάμπους καὶ στὰ ὑψώματα τ' ἀραδιαστά, τοποθετημένα ὅλα μὲ νοὺν ἀρχιτεκτονικόν. Καὶ εἶπαμε, θυμᾶσαι, τί διαφωνία τῆς φυσικῆς καλλονῆς μὲ τῆς κοινωνίας τὴν κατάστασιν; Πῶς μέσα στὴν τόση μεγαλοπρέπεια στέκει ἀντίληψις στενὴ καὶ τόσον ταπεινοὶ πόθοι;

Κοντὰ μας μιὰ φουντωμένη κερασιά μὲ τ' ἄσπρα στολισμένη ἐώρταζε. Πλησιάσαμε μὲ θαυμασμό, καὶ ἀπλώσαμε τὸ

χέρι. Ἐνὰ ἀεράκι δροσερὸ φύσισε ἐκείνη τὴ στιγμὴ καὶ ἀπομάκρυνε τὸ χαμηλότερον κλωνί. Μᾶς φάνηκε ὅτι λυποῦνταν τὰ στολίδια τῆς τὰ νυμφικά, πού τὰ καμαρώσαμε ὥρα πολλή. Κ' ἐρωτηθήκαμε, θυμᾶσαι. Γιατί νὰ μὴν εἶναι ἐπίσης λευκὲς καὶ καθαρὲς τῶν ἀνθρώπων οἱ ψυχές, καὶ διατί νὰ μελανώνονται μὲ τὴν πλεονεξία καὶ τὸ ἔγκλημα.

Τὰ πουλιά τῆς ἐξοχῆς εἶχαν πανηγύρι. Διασκεδάζαν τὰ φλώρια, οἱ ἀπῖνοι, τὰ μαῦρα χελιδόνια. Ἐπαιζαν μέσα στὰ φύλλα, κλαδοῦσαν μερικά, καὶ ἄλλα πετοῦσαν στὸν ἄερα. Ἐνας μεγάλος πελαργὸς γυρνοῦσε φορτωμένος. Φαιδρὰ κ' ἐλεύθερα πουλιά. Διαλέγουν μόνα τὰ ταίρια τῶν, καὶ ἀλλάζουν εὐκόλα κατὰ τὸ κλίμα διαμονή. Κ' ἐσκαφθήκαμε τῶν ἀνθρώπων τὴν σκλαβιά. Εἶναι ἀκόμη δούλη τοῦ ἀνθρώπου ἡ ψυχὴ, διότι δεσμεύεται ἀπὸ τὰς προλήψεις, παρασύρεται ἀπὸ τὰ πάθη καὶ δουλεύει περισσότερο γιὰ τὰ μικρά του τὰ συμφέροντα.

Μὲ τέτιες σκέψεις ἐπιστρέψαμε. Δέν θά ξεχάσω, ψυχὴ μου, ἐκεῖνο τὸ βράδυ, πού βγήκαμε στὴν ἐξοχή.

Τσαντώ Δεκέμβρ. 1918.

Φώιος Γ. Ἀποστολίδης

Η ΖΩΝΤΟΧΗΡΑ

Μιὰ μητέρα ζωντοχήρα
εἶχε τὴν καλὴ τὴν μοῖρα
νὰ παντρέψῃ μὲ σπαθᾶτο
τὸ κορίτσι τῆς τᾶφρατο.

Μὰ τὴν ἴδια τὴν ἡμέρα,
πού ἐγέννησεν ἡ κόρη,
ἔτυχε καὶ ἡ μητέρα
νὰ γεννέσῃ ἐν ἀγόρι.

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΟΙ ΣΓΟΜΠΟΙ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΗ

Εἰς τὴν Κέρκυραν, μιὰ φορὰ, ἐπῆγε ὁ Δεσπότης τῆς Ζακύνθου νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν συνάδελφό του τῶν Κορφῶν. Ὁ Κερκύρας τὸν ἐφιλοξένησε στὸ δεσποτικό. Ὅπου καὶ —ὅπως εἶναι εὐνόητον— παρτέθησαν Λουκούλλεια γεύματα. Εἰς τὸ τραπέζι, λοιπὸν τοῦ Ζακύνθου τοῦ ἄρσαν καλλίτερα ἀπὸ ὅλα τὰ φαγητὰ καὶ ἀγγινάρες ὑπερβολικὰ νόστιμες. Ἡ Σεβασμιότης του ἐπῆγεσε πολὺ τὴν νοστιμάδα τῶν καὶ ὁ Κερκύρας τοῦ εἶπε ὅτι λέγονται «σγόμποι». Ἐφυγε ἔπειτα ὁ Ζακύνθου. Καὶ μετὰ κάμποσον καιρὸν ἀπέθανεν ὁ Δεσπότης τῆς Κερκύρας καὶ ἔγινε ἄλλος.

Θὰ ἦτο πάλιν ἡ ἰδία ἐποχή, ποῦ ὁ νέος ὁ Δεσπότης τῆς Κερκύρας ἔγραψε εἰς τὸν Ζακύνθου παρακαλὼν διὰ καὶ παραγγελίας. Ὁ τελευταῖος ἔκαμε ὅτι ἔπρεπε καὶ ἀνήγγειλε εἰς τὸν πρῶτον τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐνεργειῶν του δι' ἐπιστολῆς, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας τοῦ ἔγραψε παρακαλὼν καὶ αὐτὸς νὰ τοῦ στείλῃ μερικοὺς «σγόμποις».

Ὁ Δεσπότης τῆς Κερκύρας ἀπόρησε διὰ τὴν παραγγελίαν καὶ ἐκάλεσε τὸν διάκονο του καὶ τοῦ εἶπε τί ἐζητοῦσε ὁ Ζακύνθου. Θὰ πρόκειται νὰ τοῦς βάλῃ σὲ κανένα φιλανθρωπικὸ ἔδρυμα, εἶπεν ἐμβριθῶς ὁ διάκονος. Αὐτὸ θὰ εἶνε, εἶπε καὶ ὁ Δεσπότης. Πρέπει, λοιπὸν, νὰ εὗρῃς καμπόσους νὰ τοῦς ρωτήσῃς ἂν θέλουνε νὰ πᾶνε καὶ νὰ τοῦς στείλουμε.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, εἰς τὸν λιμένα τῆς Ζακύνθου, οἱ περιδιαβάζοντες εἰς τὴν παραλίαν εἶδαν μετ' ἐκπλήξεως ν' ἀποδιβάξεται ἓνας μικρὸς λόχος, ἀπὸ καμπούρηδες· θὰ ἦσαν σχεδὸν εἴκοσι, οἱ ὅποιοι ἐν θριάμβῳ ἐπορεύθησαν ὅλοι εἰς τὸ δεσποτικό, ὅπου εἶπαν εἰς τὸν Οἰκονόμον, ὅτι ἦσαν ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸν Δεσπότην Κερκύρας εἰς τὸν Δεσπότην τῆς Ζακύνθου. Ὁ Οἰκονόμος ἐκπληκτος ἐπῆγε εἰς τὸν Δεσπότην καὶ τοῦ εἶπε ὅτι καὶ «σγόμποι» —ἔτσι ὀνομάζουσιν οἱ ἐπτανήσιοι τοῦς καμπούρηδες— ἦρθαν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα σταλμένοι ἀπὸ τὸν Δεσπότην.

Ἄ, ξέρω, εἶπε ἡ σεβασμιότης του. Βρέξε τους μὲ νερὸ πολὺ νὰ ὀρσοισθοῦν.

Ὁ Οἰκονόμος, περισσότερο ἀκόμη ἀπορῶν, ὑποθέτων δὲ ὅτι καποῖαν διπλωματικὴν σημασίαν ἔχον ἔχον ὅλα αὐτὰ, ἐπῆγε στὴν κουζίνα, ἐπῆρε ἓνα κάδο νερό, ἐδύνηκε στὸ παράθυρο καὶ ἐκεῖ ποῦ οἱ φτωχοὶ καμπούρηδες ἀπερίμεναν στὴν αὐλὴ τοῦς ἐπερίχυνε ραγδαίως. Οἱ κακόμοιροι ἐκαίνοι ἤρχισαν τότε νὰ διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ὑποδοχὴν. Καὶ ἀπήτησαν νὰ παρουσιασθῶν ἀμέσως στὸν Δεσπότην. Ὁ Οἰκονόμος τοῦς ἐπῆρε καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν σάλα ποῦ ἐκάθητο

ὁ Δεσπότης. Σταθῆτε σεῖς ἐδῶ ἀπέξω νὰ ἔμποι νὰ τοῦ εἰπῶ νὰ σὰς δεχθῇ εἶπε. Καὶ ἐμβῆκε, ἀφῆσας ἡμίχλαιστον τὴν πόρταν. Ἔ, τί εἶνε; ἠρώτησε ὁ Δεσπότης. Ἐκείνους τοὺς σγόμπους, Σεβασμιώτατε, τί νὰ τοὺς κάμω; Νὰ τοὺς κόψῃς τὰ κεφάλια καὶ νὰ πετάξῃς τὰ κοτσάνια, ἀπήντησε ὁ Δεσπότης.

Καὶ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ, ποῦ ἀκούσθησαν εἰς τὸ διάδρομο κραυγαὶ φρίκης καὶ τρόμου καὶ ἡ σκάλας ἀντήχησαν σὰν νὰ ἐκυλόντο σ' αὐταῖς μπάλλαις παλαιῶν κα-
νονιῶν. Ὁ Δεσπότης ἐκπληκτος ἠρώτησε τί συμβαίνει. Καὶ ὅταν ἔμαθε τί συνέβαινε, ἐξεκαρδίσθη στὰ γέλοια καὶ παρήγγειλε νὰ περιποιηθοῦν καὶ φιλοξενήσουν τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ Κερκύρας, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους κατόπιν ἔμαθε ὅτι ἐ-
κείνες ἢ ἀγγινάρες ποῦ ἐζήτησε ἐλέγοντο «σγόμπαι», ἦγουν καμπούρηδες γιατί κι' αὐταῖς ἔχουν τὸν κορμὸν ἴδιον, κι' ἀ-
παράλλακτον μὲ τοὺς ὁμοιοπαθεῖς τῶν ἀνθρώπων.

ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ Ἀλαζονεία ἐνός μερικοῦ ἀνθρώπου ἓνα μόνον ἀνθρώπον ἀγα-
νίζει· ἀλλ' ἡ ἀσωτεία τοῦ πολιτεύματος φθείρει τὰ ἥθη ὅλων τῶν πο-
λιτῶν.

ΚΟΡΑΗΣ

— Βίος εὐτυχῆς δὲν ὑπάρχει· ὑπάρχουσι μόνον ἡμέραι εὐτυχεῖς.

Β. ΟΥΓΚΟ

— Ἡ ἐλπίς εἶναι βαθμιαία κούρασις, ἥτις ἀπολήγει εἰς ἀπο-
γοήτευσιν.

KARMEN STABA

ΠΡΩΤΗ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ

Ἐνός χρόνος ἀλάκρος διάβηκεν ἀρότου ὁ Ἑρῶτας, ὁ θεὸς
ὁ παιχνιδιάρης, ἱερὸς τις τοσυχτερὲς μὲ καὶ γλυκὴς σιτιεὶς του,
στὶς εὐαίσθητες καὶ ἀδολεῖς καρδίαις τοῦ Νίκου καὶ τῆς Δωροθέας. Ἐ-
κείνος, νέος 24 χρονῶ, μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς δοξασμένης φυλῆς
του, μὲ ἰδανικὰ ὄψηλά, μὲ εὐγενικὰ ἰδεώδη, μὲ ψυχὴ εὐαίσθητη,
μὲ θέληση γιγάντια καὶ ἀσάλευτη σὰ βράχος ἐκείνη, κόρη ἀναπτu-
γμένη, ἀπὸ εὐγενικὰ καὶ διακριμένη οἰκογένεια, ὡς 20 χρονῶ,
λιγερὴ καὶ χαμηλοβλεπούσα, μὲ μαλλὰκια πλούσια, χρυσόξανθα,
ποῦ λαμπύριζαν τριμάμινα στοῦ ἡλίου τὴν φλογερὴ τὴν ὄψη, μὲ
ἀγγελικὸ παράστημα καὶ θεία χάρη, μὲ λαμπερὴ φυσιογνωμία,
μὲ μάτια κατὰμυρα, σπινθηροβόλα καὶ ὀλόχυτα σὰ ζωγραφισμέ-
μὲ ἀπὸ χέρι ἀλκίβοτο κάποιον Ἀθάνατου Φειδία, ποῦ χαρίζουν
μὲ πρικιαστικὴ ἡδονή, ποῦ μαγνητίζουν μὲ τὸ περήφανο καὶ σπ-
γηνευτικὸ κύτταγμά τους, ποῦ σοῦ καθριετίζουν τὸ ἄμετρο βάθος
τῆς θάλασσας, τὸ τρεμόσφυστο καὶ ληχταριστὸ φωτοβόλημα τῶν
ἄστρον καὶ σοῦχουν γιὰ στολίδι καλλιτεχνικὰ λαξευμένα ματόκλα-
δα, δὲν εἶταν δύσκολο ν' ἀγαπηθοῦν τρελλὰ, μανιακὰ, ὅτερ' ἀπὸ

δυσ τρεῖς συνεννοήσεις, μίση σ' ἕνα ποιητικό καὶ μαγευτικό περιβάλλον ἑνὸς ἡμιόρου προάστειου τῆς Πόλης, ποῦ ὁ Πεντοκράτορας Ἡλῖος ἔλουζε ἀπ' ὅλης τῆς μεριῆς μὲ τῆς ὀλογερῆς τοῦ ἀχτινοδίου καὶ ὅπου περπατοῦσε ὁ Νίκος.

«Ὁ Ἐρωτὸς γιγάντασε μέσα μου, φλογίζομαι·

τὸ εἶναι μου κυρίως, τίποτε δὲ συλλογίζομαι».

τῆς ἔγραψε μὲ μίαν ἀσυνείθιστη εἰλικρίνεια καὶ ψυχικὴ ἀφέλεια στὶς ἀρχὲς καὶ ἡ πεντάμορφη τοῦ Δωροθέα, ἡ ἐνερσιμένη τοῦ Νεραίδα, τοῦ ἀποκρινόμενου μὲ ὅλη τὴ γαλήνη καὶ ἀταρξία τῆς ἀθώας ψυχῆς της:

«Ἡ καρδιά μου περιπλανᾶται μέσ' σὲ πελάγ' ἡδονικά,
μὰ κάποτε πάλι ξυπνάει, ἀπ' ὄνειρα τρομαχτικά....

..... Ξεθερ τὸ πῶς ἂν ἀγαπήσῃ

βαθεῖά μέσ' στὰ στήθεα μου Ἀγάπη θὰ στήσῃ

κ' εἰς Ἐρωτὰ ἀφθαστο θὰ μεταβάλλῃ

τὴν ἀναισθησία της τὴ μεγάλη!...

Ἄν ἡ καρδιά σου αὐτὸ τὸ νιώσῃ,

δὲν θὰ τὴν κάμῃ νὰ μετανιώσῃ;

Καὶ δάκρυα μαύρα δὲ θὰ χύσῃ,

ἂν καθὼς εἶπα πιστὰ ἀγαπήσῃ;»

Ὁ Νίκος τώρα ὁλοπρόθυμα καὶ χαρούμενα, σὰ νῆος ποῦ ἀγάπησε ἀγνὰ, εἰλικρινὰ, ἀλογάργιστα καὶ αἰώνια, σύμφωνα μὲ τὴν ἐκλογὴ τῆς καρδιᾶς του, χωρὶς κημιὰ κοινωνικὴ πρόκληση, μὲ πούταν πιά μεταρρινωμένος στὴν πρὸ ἀψηλὴ κορυφὴ τοῦ μεγάλου-πρεπού καὶ θείου αὐτοῦ αἰθέρα. τῆς ἀπαντᾷ ἡσυχὰ καὶ ἡμερὰ, μὲ ὅλη τὴν κλεοκρυαλὴ τῆς εὐγενικῆς ψυχῆς του, τὴ ζουγκριτωμένη στὸ ἥμιον καὶ ἀχτινοδόλο πρόσωπό του:

Τὴν καρδιά σου μὴν τὴν δένεις, σύντροφό της ἄς
[εὐρὴ
καὶ τότε εἰς σφιγτοδένεις καὶ εἰς δυὸ σ' ἕνα κλουβί!

Καὶ κατόπι μὲ ὅλη τὴ δύναμη καὶ τὴν τελευταικὴ ἀπόφαση τῆς ἐρωτοπλάνταχτης καρδιᾶς του τῆς ὑπόσχεται ἀρωπιωμένα:

«Γιατ' ἡ καρδιά μου, ἂν αὐτὸ ἐννοήσῃ

ἀπὸ ἡδονὴ θὰ τὴν κάμῃ νὰ σκιωτήσῃ.

Ὅχι δάκρυα, χρυσὴ μου, νὰ χύσῃ,

παρ' ἀμέριμνη γιὰ πάντα θενὰ ζήσῃ.

ἔχοντας γιὰ μόνῃ της γλυκεῖα ἐλπίδα

τῆς Τρανῆς Ἀγάπης μας ἀτέλειωτ' ἡμερίδα...»

Ἐπειρὰ λοιπὸν ἀπὸ τέτοιες εἰλικρινεῖς, ἀπονήρευτες καὶ βαθυστόχαστες ὑποσχέσεις, ἀκολούθησε μὲ ταχτική, συστηματικὴ καὶ ποιητικὴ ἀλληλογραφία, ποῦ στὸ ἀνακαταζῶ, βιβλικὰ, δὲν ἔλειπαν νὰ τὴν πλαισιώνουν καὶ νὰ τὴν κρυφοστολίζουν οἱ γνωστοὶ ἀξέχαστοι καὶ ἡδονικώτατοι συνάντησις σὲ ἀπόμακρον μέρη τοῦ χωριοῦ, σὲ φειγχοδόλους καὶ ἀστροπλημμυρισμένους ἀργυρόχρυτοι καὶ γαλήνιος νυχτεῖς, ποῦ μόνι τὸ ἄλαφρὸ καὶ μοσχομυρισμένο ἀνάσπασμα τῶν λουλουδιῶν, τὸ ψιθυριστικὸ καὶ ρυθμικὸ σάλημα τῶν φύλλων, τὸ γλυκὸ καὶ οὐρανίον κελιδισμα τῶν πουλιῶν, ποῦ καὶ αὐτὰ μαγευμένα τραγουδοῦσαν τὸν ἀνθρώπου τοῦ Ἐρωτὸς τοῦ μίση στὰ κλαδιά, τραγουδώντας χαριτωμένα τῆς βραδιᾶς τὴ σιγαλειά, τὸ τρελλὸ καὶ ἀδιάκοπο μουρμουριστὸ τῶν κυμάτων, ποῦ ὁλοένα γλυκοχαίδιουν ἀπαλὰ, ἀπαλὰ καὶ ἔσπιναν σὰ φουσκίτσες στῆς ἀκρογιαλίας τὰ μαργαριταρένια καὶ πυρροπαρμένα πετραδάκια, τὶς ἐτάραζαν ἡδονικὰ καὶ ἀνατοχιστικὰ. Ἀπολαθύνοντο τότες ξετρελαμένοι τὴν πανώρη τὴ βραδυὰ μὲ πόν βελὺ γαλάζιο οὐρανὸ, μὲ τὸν μοναδικὸ τοῦ καὶ ἀχώριστο σύντροφο, τὸ ἐρωτικὸ καὶ ἀσημένιο φεγγάρι, τὴν περλεντίνικα καὶ διαμηντίνικα λάμψη τῶν ἀστρῶν, τῆς σιγαλίας τὴν ἀπέρριπτη τὴ γλύκα καὶ τῆς ἐρημίας, τὴν ἀνείπωτη εὐχαρίστηση.

Ἡλεκτρικὸ ρεῦμα τότε διαπερνοῦσι πέρα ὡς πέρα τὰ παθικ-
σμένα σώματά τους στήν παρκαμικρὴ ἱπκρὴ καὶ στό καθι-
φρικιαστικὸ καὶ ὀλοθιρμὸ ἀγαλλιαστικ. Ἐμνηστικὸν ὡς ἀγαλλια-
σμένοι καὶ σιωπηλοὶ μέσθαι μὴν ἀνέκφραστη ψυχικὴ ἀναγῆλυσσι,
κάτω ἀπ' τοὺς ἀπείρους καὶ φηγοβόλους κόσμους τοῦ ἀπέρχοντο
χάους. Μὰ λυώνταν ξάρνου ἄθλια ἢ σιωπὴ καὶ ὁ τριστύχως
Νίκος ψιθύριζε μὲ φωνὴν τριμουλιαστή καὶ διακοπτόμενη ἀπὸ μὴν
ἰερὴ συγκίνηση ψυχικὴ, πῶς αἰώνια θὰ τῆς χρώσταισι μὴν ἀέρας
ἐγνημοσύνη γλυκὺς τίς ἀπολαυστικώτατες καὶ μαγευτικώτατες
στιγμὲς ποῦ τοῦ χαρίζεται μὲ δὴν τῇ θυσίᾳ τῆς ἀτομικῆς καὶ οἰκο-
γενειακῆς τῆς ὑπόληψης καὶ ἐκτίμησος στὰ μάτια τοῦ κακοῦ
κόσμου. Γιατί καὶ τότε, ἂν τοὺς ἔβλεπε κανεὶς μαζί, χωρὶς
καμιά τυπικὴ δήλωση, χωρὶς οἱ γονεῖς τῆς νᾶχουν εἰδέναι, τί
θᾶλεγε; τί θὰ διεδίδετο εἰς βάρος τῆς Δωροθέας τῆς μοσχαναθρεμ-
μένης τοῦ Κύρ Περικλῆ, τοῦ προέδρου τῆς ἐφοροεπιτροπῆς στό
χωριό, ποῦναι μάλιστα καὶ τὸ αἰεῖν καὶ δεσμεῖν τοῦ χωριοῦ,
ποῦ πᾶσι καὶ διορίζει δασκάλους, ποῦ καὶ αὐτὸν τὸν Μητροπολίτη
καὶ τὸν Πατριάρχην ἀκόμη δὲ εἰσάγει στὰ παλὰ του τὰ παπού-
τσιον καθὼς συχνὰ τοῦ ἀρεῖ νὰ λέγῃ ὁ ἴδιος: τί ἀπέρχοντα προ-
σβολή, τί ἀδυσώπητη μαχαίρι, τί φρικτὴ ἀγανάκτηση δὲ θὰ
φρουσκώσῃ τὰ στήθια τοῦ Κύρ Περικλῆ, ποῦ κατάντησε τώρα
τέσσερα χρόνια σωστὸς δικτάτορας τοῦ χωριοῦ; Μὰ ἡ ἀγία καὶ
ἀνόθευτη ἀγάπη, ποῦ σὺν πούλακι ξέγνοιεστο ἄρχισε νὰ τραγου-
δᾷ τὸν γλυκύτερο σκοπὸ τῆς μέσ' στὰ κρινόλευκα στήθια τῆς
Δωροθέας, δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἀρίστη νὰ σκεφθῇ παρὰ πέρα οὔτε
μὴ στιγμὴ. Ἦταν πιά ὀλοσάρκα καὶ ὀλοψυχα παρκαδομένη στὸν
αἰθέριο ἄγγελό τῆς, στὸν πολυλάτρευτο Νικό τῆς, ποῦ καὶ αὐτὸς
ἦταν ὁ πῶς εὐτυχισμένος ἀπ' ὅλους τοὺς θνητούς, ὅταν βρίσκουν-

ταν πλάι τῆς, καὶ μίθοῦσε κυριολεκτικὰ μὲ τὸ χάρις τῆς ἀγάπης
τῆς, μὲ τὴν εὐωδίαν τῶν μαλλιών τῆς, μὲ τὴν ἱπκρὴ τῆς ἀπαλώ-
τατης ἐπιδερμίδος τῆς! Νκί! Ὡς καὶ μὲρ, τῆς ἔλεγε μὲ
ψυχὴ πλημμυρισμένη καὶ λιγοθυμισμένη ἀπὸ ἀνείπωτο καὶ γλυκερὸ
πόθο, νὰ μεταλαβαίνω τὸ ἄχραντό σου καὶ ἀμόλυντο, πάναγνο
καὶ ἀθρόοτατο μυστήριον, τὸ Φιλί σου! ποῦ μοῦ σκορπάει σ' ὁ-
λεις μου τίς ριτίδες ἀναπάντιχα ρίγη ἀναγῆλυσμένης γλυκῆς
καὶ ἀπολαυστικώτατης. Μὴ μοῦ τὸ ἀρνίσαι ἐπίμονα, μὰ κέρνα
μοῦ ὀλημερίς τὸ Νικτάρ τῆς Ζωῆς μὲ τὸ ἄσπιλο Κροντήρι σου.
Ἦδη μοῦ ἀγγελομορφή καὶ κρουσταλένια. Ἀπαλόγαρνα τὸ ὠραῖο
κεφάλαιόν σου, πᾶνω στὰ μαγευμένα στήθια μου! Ἄσε με νὰ σὶ
σκεπάζω, νὰ σὶ γεμίζω, νὰ σὶ μυρώνω μὲ τὰ φλογερά καὶ πυρίνα
φιλιὰ μου, ποῦ μοῦ ἀναβαίνουν βαθιά ἀπ' τὰ τωθικά, ἀπ' τὴν
ἐρωτοπαθισμένη καρδίαν μου, ἀπ' τὴν πονοῦχρη ψυχὴ μου.

Φέρε μοῦ τὰ βελουδίνια καὶ παρθινικά χεῖλιά σου καὶ σμίξι-
τα στὰ φλογισμένα μου καὶ ἀκόρεστα δικά μου, ἴσως καὶ πάρης
κάτι ἀπὸ τὴ φλόγα, ποῦ μοῦ δέρνει τὴ σάρκα, ἴσως καὶ μοῦ ξα-
λαφρώσῃ λιγὰκι ἀπὸ τὸ πάθος τὸ ἐλογχίεστο, ποῦ μοῦ κυμα-
τίζει τὴν ψυχὴ! Ὡ! μὴ φοβᾷσαι τόσο περισσότερο θὰ μοῦ κάμῃ
νὰ ζῇ-ἀγῶ τὴν Πανώρια σου Ἀγάπη, τὸν Ἐρωτὰ σου τὸν
τρισμακάριστο! Μὴ φοβᾷσαι δὲ θὰ βρεθῶ νὰ σ' ἀγαπήω καὶ νὰ
σὶ λατρεύω βλέποντάς σε καθὲς μέρα. Χίλις φορές δυνατωτέρη
φλόγα, χίλις φορές περισσότερη λάμψη θὰ μοῦ κατακαίῃ τὴ σάρ-
κα. Χίλις φορές περισσότερο θὰ πῶθῶ ν' ἀντικρύζω τὴ στραυριὴν
καὶ φηγοβόλα ματιὰ σου, τὰ σὺν κοράκου φτερά κατὰμαυρά
ματάκια σου καὶ μαγευτικά!

Ἄν εἴμουν, ἔλεγε, στὴ δόξα καὶ κάποιου μεγάλου καὶ ξανου-
στοῦ ζωγράφου θ' ἀποθανάτιζα τὴ Δόξαν μου, τὸν ὄρα μου ἔχοντας

πρότυπο τήν πανέμορφη και δροσάλουστη Τζοκόντα μου. Ἄν
εἶμουν Δάντης θὰ μακαρίζομουν ἐξυμνώντας και περιγράφοντας
τὰ νεκιδίσια και θεία κάλλη τῆς ἀπαρχμύλλης και θισπέσις Βι-
ατρικῆς μου! Ἀλλοτὶς πάλι μὲ τὸν ἴδιο τόνο και τὴν ἴδια
ἐσωτερικὴ και πρωτάκουστη θέρμη ἐξκολούθησθε χωρὶς κι αὐτὸς
νὰ νιώθῃ πὼς μιλεῖ. Γιατὶ διστάζεις νὰ μοῦ χαρίσῃς καθὲς μέρα
λίγη ἀληθινὴ και τρισεύτυχη Ζωή! Κι ὅλος ὁ κόσμος ἂν μοῦ δοθῇ,
θάνει τίποτε παραθαλλόμενος μὲ τίς ὁλόθερμες, ποιητικὲς και
τρισηποθούμενες στιγμὲς ποῦ μοῦ χαρίζεις Σὺ! Γιαυτὸς ψυχὴ και
καρδιά μου θάνει ξεχειλισμένες ἀπὸ εὐγνωμοσύνη ὑπερέλεια, ποῦ
ἀδύνατο εἶναι νὰ ξεπληρωθῇ μὲ ὅτι κι ἂν σοῦ χάρισω, ἐκτὸς ὁλά-
κρης τῆς Ζωῆς μου και τῆς Ὑπερῆς μου σ' αὐτόνε και στὸν
ἄλλον Κόσμο ἂν, θίβει, εἰναίβει τὸ νὰ ὑπάρχῃ και ἄλλος αἰώ-
νος μὲ ψυχικὸς Κόσμος! Κατόπι, σὰ συναισθανόμενος τὸ σφάλμα
τοῦ μὰ κι αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ λογαριάζῃ γιὰ χάρισμα, τῆς
ἔκρινε, γιατί, πρὸ πολλοῦ σὲ ἀνέχει. Ὅτι βρίσκω εἶναι μικρὸ
πολύ μικρὸ γιὰ σένα. Στὸ βασίλειον ἀνάλογο βεγάλο πρέπει. Πᾶρε
σοῦ δίνω ταῖρι τῶν ματιῶν σου τὸν ἥλιο και τὸ φεγγάρι, στὰ
χεῖλη σου τὴν πορφύρα τοῦ Πλάστη, τῶν μαλλικῶν σου τὸ ξανθό-
πυλτο σκοτάδι. Μὰ ἂν κι αὐτὰ εἶναι μικρὰ κι ἀνάξια ἔμπρός
σου, μὴ διστάσῃς νὰ μὲ γλυκοχαϊδέψῃς και θὰ τρεμουλιάζω τότε
στὴν ἄρταστη χαρὰ μου, μὴ διστάσῃς νὰ μοῦ προσφέρῃς τὰ μελί-
σταχτα και ρόδινα σου χεῖλη κι ἡ καρδιά μου θὰ λυώσῃ μὲς τὸ
κλάμμα. Γιατὶ ὁ φτωχὸς στὴν ἀνέλπιστα χαρὰ ὀλημερὶς δακρύζει.
Αὐτὰ ἀπάνω κάτω ἔλεγε ὁ Νίκος μαγεμένος και ἡ Δωροθέα ἄ-
κουγε ἡδονικὰ συνεπαρμένη κι αὐτὴ ἀπὸ τὰ ἴδια αἰσθήματα ποῦ
κατακυρίευσαν τὴν καρδιά τοῦ Νίκου και κάπου κάπου τῆς ξέφυγε
κι αὐτῆς κάποιος γλυκὺς και τρυφερὸς λόγος· μὰ συχνὰ τοῦ ἔλεγε

μὲ μὲ παιδιάνικη ἀρβύλα και ζωηρότητα· «Ἄγ σ' ἀγάπησα
πολύ, παρὰ πολὺ Νικό μου! αὐτὴ εἶν' ἡ ἀλήθεια. Εἶσαι γιὰ μὲν
ὁ τρυφερός μου Λέανδρος, ἡ γλυκειά μου και καρδιοσωτὴρα Ἐλ-
πίδα! Θέλω νὰ σ' ἔχω πάντα σιμά μου, μὰ φοβοῦμαι τὸν κόσμο,
τὸν κακὸν αὐτὸν κόσμο, ποῦ τόσο εὐκολὰ ξεβγάζει τὰ ὀνόματα
τῶν κοριτσιῶν»

Νὰ τί τῆς ἔγραψεν ὁ Νίκος σ' ἓνα του ποιητικὸ και ἀρω-
ματισμένο γραμματάκι, μαζί μὲ ἄλλα νὰ πὼς καθρέφτιζε και
ἐξωτερικεύει τὸ αἶσθημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κρατιοῦνταν ἀναπόσπαστα
πικὰ και πικροτάτα ἡ ψυχὴ του! «Εἶσαι και τῶντι τὸ καναρίνι μου
τὸ ὁλόχρυσο! Τί καλά, τί θεία, τί εὐτυχία σὰ σὲ κλείσω ὁλότελα
μὲς σὲ κανένα κλουβάκι χρυσοῦ! Νὰ σὲ βλέπω, νὰ σὲ ἀπολαβαίνω,
νὰ σὲ χαίρουμαι και νὰ σὲ ἀποθαυμάζω μόνος ἐγὼ και ἄλλος κανεὶς!
Ὡ! θάρτε, χρυσὸ μου πουλάκι, κ' ἐκείνος ὁ κειρὸς, ποῦ μόνος
ἐγὼ ν' ἀκούω τὴν ἀνδονόλαλη και κρουσταλλινὴ φωνή σου· μὴν
ἀνυσχεῖς, μὴν ἀνυπομονεῖς! Ἡ τωρινὴ ἡδονή, ἡ θεία ἀπόλαψις και
μοναδικὴ ποῦ δοκιμάζουμε ὅταν βλαπούμαστε, ὅταν εἶμασθε τὰ
δυὸ μαζί, μοῦ φαίνεται νάσαι πρὸ ζωῆς, πρὸ γλυκειά, πρὸ μεθυστι-
κῆ, γιατί, εἶναι, βίβαια, κρύφια και ἀπαγορευμένη. Δὲ θάθελα
τόσο γρήγορα νὰ στερηθεῖτε τὴν τέλεια αὐτὴν ἀπόλαψις, τὴν κο-
σμοσωτὴρα, ἀνείπωτη και ἀνέκφραστον αὐτὴ γλυκάδα, τὴν ψυχικὴ
ἀπέραντη ἀγαλλίαση ποῦ αἰσθανόμαστε τώρα στὶς συνάντησες
μας τίς κρύφες μὰ και ἡδονικὲς.»

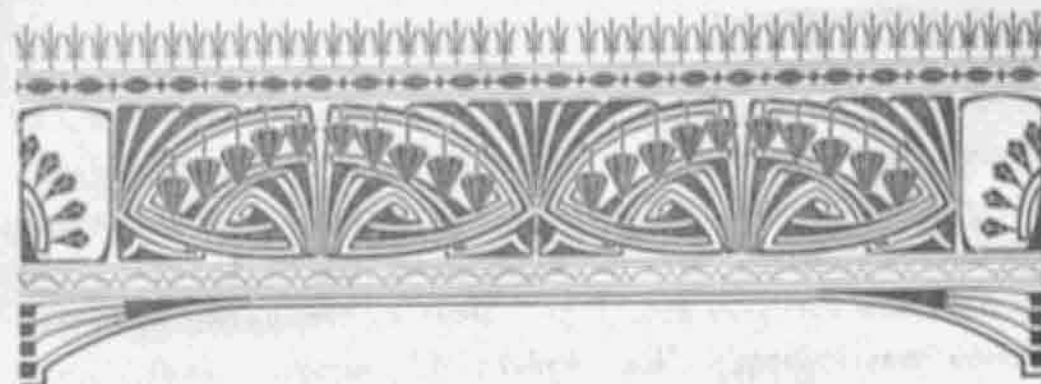
Εὐτυχισμένες ψυχές! Ἀγαπήθηκαν και ἐνώθηκαν τόσο γλυκά,
τόσο ἀδιάσπαστα, τόσο αἰθέρια, τόσο ἀληθινὰ και ὁ ἀρραβωνίας
τοὺς εἶτανε ἡ πρώτη ἐκείνη ἀξίχαστη και θείκη ἔνωση τῶν χειλιῶ-
νε τοὺς σ' ἓνα ἀλογάριστο, σ' ἓνα μεθυστικώτατο, σ' ἓνα ἐκτετατό
ἀπαύγασμα τῆς ψυχικῆς τοὺς και ἐγκάρδιας τέλειως τῆς ἔνωσης.

Προχέει Κυριακή μέτα σ'ένν ποιητικό καί εκλεκτό περιθάλ-
λον, στολισμένο καί γαρνιρισμένο από μανιζέδες καί γκρουαλιές,
από ρούλικα, γιανουριά καί νυροστόλιστα κρίνα, από δίκ τεύλας
τάφους καί τεχνητά λούλουδα που υπάρχουν καί πρό πάντων
μέσα στις θερμές καί χρωπές εὐχάς τῶν γονιῶν καί συγγενῶν τους
τέλειαν καί τοὺς τύπους ἐκείνους, τοὺς ἀσήμαντους, τοὺς ἐξωτε-
ρικούς, τοὺς ὁποῖους μόλις, δίκαια ἔσως, (γιατί ἀκόμη βασιλεύει
στόν κάτω ἰδῶ Κόσμος ἡ ἀγρία Ψευτιά, ἡ στρίγγλα Ὑποκρισία
καί ὁ ἀπεχθὲς ἔγωισμός) ἀπαιτεῖ ἡ Κοινωνία, γιά νά νομιματοποιηθῇ
καί κωδικοποιηθῇ ἡ μοναδική καί τέλεια ἐνωτή τους, ἂν καί ὑπάρχει
πραγματικά πρὶν ἀπὸ ἓνα ἀλάκρο χρόνο.

Γεώργιος Χ. Δημόπουλος.

Ἄς ἀγαπῶμεν, ὁ καιρὸς ὀγρήγορα διαβαίνει
ἡμέρα χωρὶς ἔρωτα, εἶναι πικρὴ χαμένη.

ἌΛΛΟΤΕ!

Ποῖα ἀναμνήσεις ἐπανέρχονται εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, εἰς
τί σκέψεις παραδίδεται ἕκαστος, ὅταν μακρὰν τοῦ θορύβου τοῦ
κόσμου, ἐν τῇ γαλήνῃ τοῦ μικροῦ τοῦ δωματίου, μετκρένηται,
ὡς ἐν ὀνείρῳ, εἰς ἡμέρας πλῆρεις ἐθισμένης ἐποχῆς;

Συνησθένητε ποτὲ τὴν μυστηριώδη φωνήν, ἡ ὁποία ἀπορ-
ρεῖ ἀπὸ τῆς ἀψυχῆ, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ψυχὴ ἐθισμένη εἰς τὰς
ἀναμνήσεις της, χάνεται, ἀρχειῖται ἐνθουσιάζουμένη πρελθοῦσαν
εὐτυχίαν;

Κάθε τοῖχος, κάθε γωνία γῆς καί κάθε φύλλον ποῦ πίπτει
ἔχουν ψυχὴν μᾶς μιλοῦν, μᾶς κάμουν νὰ συναισθανώμεθα βαθίως
τὴν παρουσίαν ἐκείνων, οἵτινες *«ἄλλοτε»* ἦσαν μαζί μας καί ἀνέ-
πνιον τὸν ἴδιον μὲ ἡμᾶς ἀέρα.

Διὰ τί κατὰ τὰς στιγμὰς ἐκείνας οἱ ὀρθόκλμοι πληροῦνται
δυσχέρων, καί τὰ χεῖλη ψιθυρίζουσιν ἀκαταλήπτους λέξεις; Αἱ
ἀνθρώπιναι καρδίαι εἶναι πλήρεις μυστηρίου, εὐτυχὲς ὁ ἀγνοῶν
τὴν πικρίαν τὴν ὁποίαν παρέχουσι. Σεῖς δάκρυα, ἅτινα διαβρέχει-

τε τὰς ὥχρας περὶ αὐτῆς, εἶπατε, ἐκδηλοῦτε χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην ἢ πένθος καὶ ἀπελπισίαν; Σὺ δ' ὦμαιδίκα, πλανᾷσαι ἐπὶ χειλέων εὐτυχῶν, ἢ εἰρωνικὸν καὶ ἄχαρι ἀντικαθιστᾷς δάκρυα πρὸ πολλοῦ ξηρανθέντα; Διὰ τί θρηνίς, τεθλιμμένη ψυχὴ; Ἀναπολις τὴν παρελθούσαν εὐτυχίαν σου, ἢ φοῦ καῖσαι συντετριμμένη πρὸ ἐσθι-
σμένου παρελθόντος; Ἐάν θρηνῇς δι' εὐτυχίαν ἀπολειθεῖσαι ἀπογγίσσον τὰ δάκρυά σου εὐτυχίᾳ διαρκῆς δὲν ὑπάρχει· εἴν ὁμῶς ζητῇς νὰ καλύψῃς τὸ παρελθὸν διὰ πυκνοῦ πέπλου, τότε ἄφες ν' ἀναμύξω τὰ δάκρυά μου μὲ τὰ ἰδικά σου.

— « **Ἄλλοτε** »! λίξις μαγικὴ ποῦ τὴν προρέομεν μὲ σεβασμὸν καὶ συγκίνησιν, παρηγορία γλυκυτάτη ἐν ἡμέραις δυστυχίας. Εἶναι ὅσους, τοπείον παρρησίας εὐτυχίας ποῦ μᾶς ἐμψυχύνονται εἶναι πρόσωπα ἀγαπημένα ποῦ μᾶς περιβάλλουν, εἶναι ὁλόκληρος κόσμος ἀόρατος ποῦ μᾶς γοητεύει, εἶναι, εἶναι...

Εἰς τὸν ἀνύπαρκτον καὶ ὁμῶς πραγματικώτατον τοῦτον κόσμον πλανῶμαι τριφορμένη ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων μου.

Ὡ μὴ γέλατε! ἡ καρδίκα ἔχει τοὺς λόγους τῆς, τοὺς ὁποίους τὸ λογικὸν δὲν ἐννοεῖ... καὶ ἐπιτρέπεται νὰ ζοῦν εἰς τὸ παρελθὸν ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι στεροῦνται μέλλοντος...

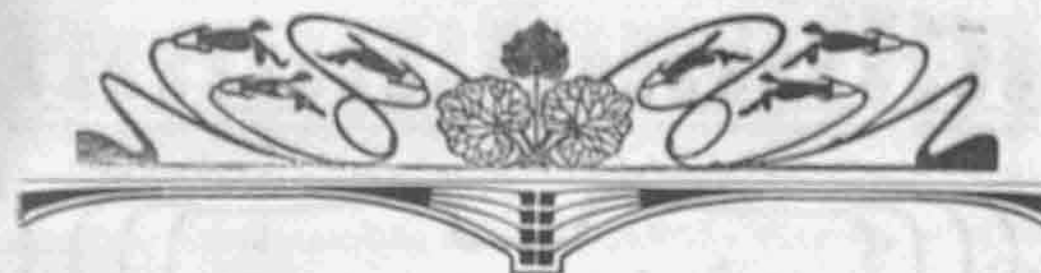
A. E.

Γέλασε πρὶν εὐτυχίᾳ, μήπως ἀποθάνῃ πρὶν γέλασθαι.

Ὁ διανοούμενος νὰ πλουτήσῃ ἐντὸς ἔτους πρέπει νὰ τουφεκίζεται ἐξ ἡμέρας πρὶν ἢ τὸ ἐπιχειρήσῃ.

Ναπολίων

ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΛΕΓΟΝΤΑΙ

Ο ΠΟΝΟΣ

Πονῶ. Στὸ βαθύ μου πόνο σμίγεται καὶ ἀδελφώνεται τὸ τρανὸ ἔδωγγο τοῦ ἀγέρα ποῦ τὸν σφίγγει ἄλυπα ἡ μαύρη καὶ ζηλιάρικα ἀδελφή του ἡ χυνοποργιάτικη νυχτιά. Ἄες καὶ μοιραζόμαστε μ' αὐτὸν τὸν πόνο μου; γιατί τὸν νοιώθω πειδὸ λίγο βαρὺ.

Πονῶ, καίομαι ὁ ἄρρωστος καὶ ἀδύνατος χτύπος στὴ θύρα τοῦ σπητιοῦ μας, συντροφιασμένος μὲ ἀσθενειάρικη φωνὴ τοῦ ἔρμου ὀρφανοῦ τοῦ πρόσφυγα, μετριάζει τὸν τρομερὸ χτύπο τῆς πολυδαρμένης ἀπὸ πνιχτερὴ κάψι καρδιάς μου.

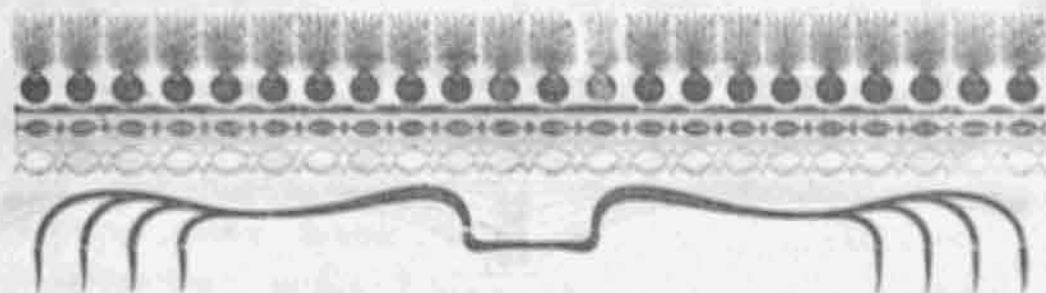
Νοιώθω τὸν πόνο μου πολὺ λαφρό.

Κι' ὅταν στὴν πλαγινὴ κάμαρα τοῦ διπλανοῦ σπητιοῦ ἀκούγω τὴν σπαραχτικὰ καὶ σχιστέκαρδη φωνὴ τῆς καινούργιας νύφης, ποῦ κλαίει ἀπελπισμένα τὸν νειόγαμπρο ἄνδρα τῆς, τότες πειδὸ δὲν πονῶ...

Τὸ πειδὸ θαμμιατέρῳ γιατρικῷ στὸ πόνο μας δὲν εἶν' ὁ ξένος πόνος;

Συνασδὸς 1917

Στέλιος Μαρασλῆς

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ

Στις ακρογιαλιές της Προποντίδος, συχνά οι φαράδες πάνανι μόνο για τὰ μπαρμπούνια.

Στὸ γύρισμά τους τὰ ἀσημογάλαζα καὶ χρυσοκέκκινα φαράκια σπαρταριστὰ γυαλοκοποῦν μέσα στὰ πανέρια.

Εἶναι μιὰ χαρὰ νὰ τὰ βλέπης, καὶ τότε μόνο φαντάζεται κανεὶς τὴν λαχτάρα πῶχει τὸ ψάρεμα.

Γιὰ τὰ μπαρμπούνια ξεκινᾷ κανεὶς πρωὶ πρωί, ἀφοῦ ἔχει ἑτοιμα τὰ πλεμάτια του, καὶ πέτρες πολλές μαζεμένες ἀπ' τὸ γυαλό. Φθάνει στὰ σημάδια δηλαδὴ ἐκεῖ ποῦ οἱ φαράδες ξέρουν, ὅτι βρίσκονται ψάρια. Τὰ σημάδια στὴ θάλασσα τὸ ποῖο μεγάλο συστατικὸ ποῦ χρειάζεται για τὴν ἐπιτυχία, εἶναι τὸ ποῖο κρυφὸ μέρος τῆς τέχνης κάθε φαρά.

Αὐτὰ τὰ σημάδια τὰ ὀρίζουν ἀπ' τὴν στεργιά, μὲ νοητές γραμμὲς, ποῦ τραβοῦνε ἀπὸ δύο τρία εὐδιάκριτα κτίρια, βράχους πούντες κ. τ. λ. καὶ ἐκεῖ ποῦ συναντοῦνται οἱ γραμμὲς ἀλάθευτα οἱ φαράδες ἀφοῦ ρίξουν ἀγκύστρια καλά-

θια κ. τ. λ. γι' ἀστακοὺς γαρίδες καὶ ἄλλα, τὴν ἄλλη μέρα πάνανι καὶ τὰ ξανατραβοῦνε — αὐτὰ εἶναι τὰ σημάδια.

Τὰ μπαρμπούνια ὅμως βρίσκονται τὸ πιότερο στὶς ἀμουδιές καὶ οἱ ἀμουδιές εἶναι κοντὰ στὴν στεργιά, καὶ ἔτσι αὐτὰ τὰ σημάδια εἶναι ποῖο εὐκολονόητα καὶ ἀπ' τὸν ποῖο ἀρχάριο φαρά, γιατί αὐτοὺς ἔχει πάντα ὄριο συγκρίσεως καὶ ἀντιπαραβολῆς τὴν κοντινὴ στεργιά.

Ἐκεῖ ρίχνει ὁ φαράς τὰ πλεμάτια κυκλικά καὶ ἀφοῦ ἀποτραβιχθῇ μὲ τὴν βάρκα του ρίχνει πέτρες στὴν εἴσοδο τοῦ κύκλου τοῦ πλεματιοῦ γιὰ νὰ φύγουν τὰ μπαρμπούνια καὶ στὸ φευγιό τους νὰ τσακωθοῦν στὸ δίχτυ.

Μὲς στὸ καλοκαίρι ἐρέθηκα καὶ ἐγὼ στὴν Ἀρετσοῦ στὸ χαριτωμένο καὶ ὡμορφο χωριό.

Βουδὸ καὶ ἔρημο παρουσίαζε ὅλα τὰ ἴχνη τῆς φωτιάς τοῦ πολέμου τοῦ ἐκπατρισμοῦ.

Μόνο γέρους γυναῖκες καὶ παιδιὰ ἀντάμωνες.

Κάτω στὴν ἀκρογιαλιά ζοῦσε καὶ ὁ Μπαρμπα Λάμπρος ὁ φαράς.

Ψαράς ἀπὸ μικρὸ παιδί, εἶχε μέτριο ἀνάστημα καὶ χαρακτηριστικὰ κανονικά· εἶχε ἄσπρα μαλλιά καὶ τὰ μάτια του λὲς καὶ πλέανε πάντα σὲ νερά, τὰ δὲ χεῖλια του μαζεῦονταν σὰν σὲ παράπονο.

Ἦταν καλὸς ὁ Μπαρμπα Λάμπρος καὶ ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν στὸ χωριό. Σίμωσα κοντά του.

— Ἐμπάρμπα Λάμπρο πᾶμε αὔριο μαζί στὰ μπαρμπούνια;

— Μπράβο παιδί μου, μου λέγει καί με κούταξε κατάματα.

— Αὔριο στίς 5 τὸ πρωῒ εἰ; μόλις χαράξη.

— Καλὰ παιδί μου ἐδῶ θὰ σὲ περιμένω.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωῒ πρωῒ με περίμενε ὁ μπαρμπα Λάμπρος ἑτοιμος με τὴ βάρκα κι' ἀνοιχτίκαμε.

Ρίξαμε τὸ πλεμάτι καί βγάλαμε σπαρταριστὰ ψαράκια ὅσα ποτέ μου δὲν πίστευα.

Στοῦ ψαρέματος τίς κουβέντες ὁ μπαρμπα Λάμπρος μ' ἀνοιξε τὴν καρδιά του, κι' ἄκουσα ἀπ' τὸ ἴδιο τοῦ στόμα τὸν πόνο τοῦ πῶξερε ὅλο τὸ χωριό.

— Νωρίς ἔχασα τὴν Χάιδω μου, λέγει, τὴν γυναῖκά μου κι' ἔμεινα με δυὸ ἀνήλικα παιδιά τὸν Μῆτσο καί τὸν Γιάννη. Δὲν ξαναπαντρεύτηκα, μου λέγει με τόνο, τοὺς μεγάλωσα καί γενήκανε παληκάρια ποὺ μου ξεκούραζαν τὰ γεράματα μου. Στὸν Βαλκανικὸ μπαρκαρία με τὸ καλὸ τὸ Γιάννη γιὰ τὴν ξενιτειά — Καλὸ σου κατευόδιο παιδί μου εἶπε σὰν παραμιλώντας.

Μ' ἔμεινε ὁ Μῆτσος γερὸς λαβέντης ὡς ἄμε καί δὲ κι' ἔδειχνε τὸ κατάρτι τῆς βάρκας. Τὸν λιμπίζονταν ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ, μὰ καίνοσ στή Μάρω ἀπὸ παιδί ἔδωκε τὸ λόγο τοῦ κι' αὐτήνα θάπερνε με τὴν εὐχή μου.

Ἦρτε ὁ πόλεμος! ἀνοφέλετα τὸν ἔλεγα νὰ πάη ν' αὐρὴ τὸ Γιάννη.

Θάμαι ὅσο μπορῶ κοντά σου μ' ἔλεγε, γρήγορα θὰ νικήσῃ ἡ Συνεννόησις.

Ἐπειτα τὸν εἶδα νὰ τὸν πέρνουν ἀσκέρι, τὸν κάνανε ἀμελὲ, εὐλογημένο παιδί, κι' ἀπὸ τότες τίποτα ποιά καί σφούγγισε τὰ βρεμένα μάτια του.

Ἐῖχαμε φθάσει στὴν ἀκρογιαλιά.

Κι' ἐγὼ δὲ ξέρω γιατί, ἀξακολούθησε με ἀναφυλητό, μ' ἀπ' τὴ θάλασσα τοὺς περιμένω. Στὸ ψάρεμα κι' ἀπ' τὴν ἀκρογιαλιά συχνὰ βουτῶ τὴν ματιά μου μακριὰ καί παραδοκῶ κανένα καίκι με χαρούμενα σινιάλα.

— Ἐἰ ὑπομονή τοῦπα, μπαρμπα Λάμπρο, θαρτοῦνε μὴν κακοκαρδίζεσαι, τὸ πολὺ πέρασε ποιά. Θαρτοῦν τὰ παιδιά μαζί με τὴν λευτεριά ὅλων μας. Ὑποφέροντας γιὰ πολέμοντας ὅλοι τόρξ ξεριζώνουμε τὴν τυραννία, κι' ἔτσι στὸ γόρσιμα τὼν παιδιῶν θάσαι δυὸ φορές ποῖδ εὐτυχής.

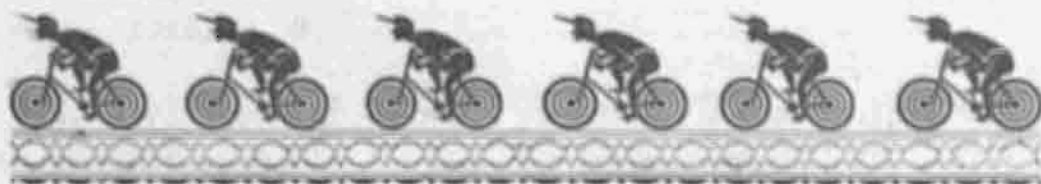
— Ἀμποτες παιδί μου.

Πατρίκος

ΖΟΥΛΙΑ

Οἱ δυὸ φυλλομετρούσαμε μιὰ μέρα ἓνα βιβλίο,
ὅταν σ' εἰκόνα ὁμορφῆς με πρόσωπο θλιμμένο,
— Τὶ ὁμορφὴ κόρη! πρόφεραν τὰ χεῖλη μου σγά,
Ἡ κορρασιά δὲν μίλησε, μὰ πάλι, ἄλλῃ φορὰ,
στὰ γόνατα ὅταν πήραμε τὸ ἴδιο τὸ βιβλίο,
ἡ εἰκόνα εἶδα ποῦ ἔλειπε... τὸ φύλλο ἦταν κομμένο.

ΔΟΥΡΕΙΟΣ ΙΠΠΟΣ

Τὸ ἐξῆς νόστιμο διηγείται ὁ φίλος ἱατρός κ. Ν. Μαρ-
τάρης :

Ὁ ἐπὶ μητρὶ πάππος τοῦ κ. Χρ. Γκίνας περὶ τὸ 1850
ἦτο πολιτικὸς ἀντίπαλος τοῦ τότε Βαλῆ τῶν Ἰωαννίνων.

Ὁ ἐν λόγῳ, τύπος δραστηρίου καὶ ἐπιμόνου Ἡπειρώτου
ἔφερε τὸν κόσμον ἄνω κάτω γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ
Βαλῆ, ἀλλὰ τοῦ κάκου, αἱ ἐκάστοτε πρὸς τὸν Σουλτᾶνον καὶ
τὴν κυβέρνησιν ἀναφοραὶ τοῦ ἐγίνοντο μιντέρ ἀλτῇ.

Ἐπεχείρησε νὰ ἐκδώσῃ ἡμερησίᾳ διακπεραιωθείς εἰς
τὴν ἀντιπέραν τῆς πατρίδος τοῦ ἐλευθέραν Κερκυραϊκὴν
ἀκτὴν, ἀλλὰ ἀνωφελῶς καὶ τοῦτο.

Βαρῶς φέρων τὴν ἀποτυχίαν του, ἀπεφάσισε νὰ κατα-
φύγῃ εἰς τέχνασμα.

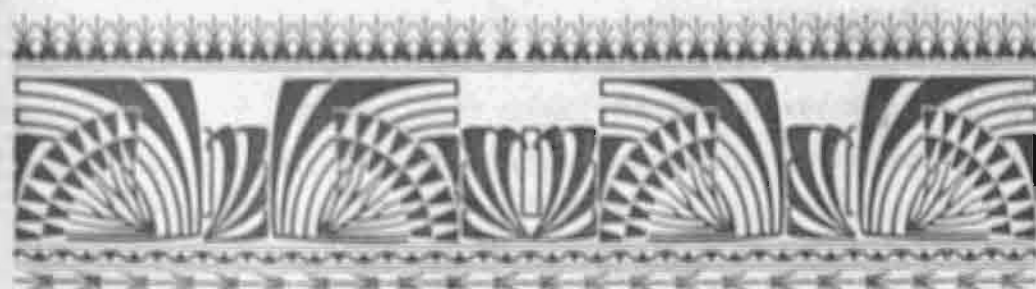
Ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐνοικίασε μερικὰς μαοῦ-
νες, εἰς τὴν πρῶραν τῶν ὁποίων ἐκρέμασε ψάθες, καὶ ἤρχισε
πλέων πρὸς τὸν Βόσπορον.

Ἀκριβῶς πρὸ τῶν ἀνακτόρων ἔβαλε φωτιά στὶς ψάθες,
αὐτὸς δὲ ἵστατο εἰς τὴν πρώτην φορτηγίδα μὲ ἀναφορὰν εἰς
χεῖρας.

Φαίνεται ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔγινε ἀντιληπτὸν εἰς τ' ἀνά-
κτορα ὁ δὲ τότε Σουλτᾶνος περιεργος νὰ μάθῃ τὰ καθέκαστα
ἐδέχθη τὸν κ. Χρ. Γκίνα καὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ καὶ ἔπαυσε
τὸν Βαλῆ.

Π. Βλας

Πόλις Δεκέμβριος 1918.

ΧΡΥΣΙΟΝ

Ὅποια προσέμελλε τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς πρὸς σέ ! Ρεῦματὰ
ὀγκώδη, θλίψις συμπάγῃς, πληθὺς ἀτόμων, ἀγωνιζομένων, διχ-
γωνίζονται παρὰ σέ. Οἱ πάντες παρὰ σέ σπεύδουσι καὶ ὅλοι φαν-
τάζονται ὅτι ἀπὸ τῶν χειρῶν σου θὰ ἀντλήσουν ὅτι ἐπόθησαν,
ὅτι ἐξήλευσαν ἰδῶ εἰς τὴν γῆν. Πλὴν, δυστυχῶς, ἐρχόμενον δὲν
ἐξοφλεῖς τὸν πόθον τῶν. Ἀντὶ σοῦ, ὦ χρυσίον νὰ πολλαπλασιά-
σῃς ἐρχόμενον τὰς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετὰς, μετατρέπεις αὐτὰς εἰς
ὄνειρον καὶ σκιάς. Ἀντὶ σοῦ νὰ εἶσαι τὸ ἐλσικόν τῆς ἀγάπης, ἡ
δρόμος τῆς εἰρήνης, δυστυχῶς ποδοπατεῖς τὰ πάντα, παραλύεις
τοὺς δεσμοὺς τῆς συγγενείας, ἐνώπιόν σου ἡ φιλία ὑποχωρεῖ, ἡ εὐ-
γένεια ἐξοφλεῖται καὶ ἡ τρυφερότης ὡς ἱστὸς ἀράχνης ἐξουθε-
νεῖται, σὺ εἶσαι ἐπὶ τέλους τὸ ὠθεῖν τὰ κράτη καὶ τὰ ἔθνη εἰς
διαμάχας καὶ πολέμους. Μήπως δὲν συνηγορεῖ καὶ τὸ τοῦ Εὐριπί-
δου «ἅπαντες οἱ πόλεμοι ἐνεκὲν χρημάτων γίνονται».

Πρὸ τῆς παρουσίας σου, ὦ χρυσίον, τὸ θερίον, τὸ ἔλλοχιτον

εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῆμα ἀποβάλλει τοὺς χαλίνους τοῦ ἀνηνιάζει καὶ παρασύρει τὸν ἄνθρωπον, οἰκτρὸν θῶμα εἰς τὰς ἀπορρώγας ἔκρας, ὅπου ἔξαλλαι πόθοι καὶ διαποροὶ ὀρμαὶ τὸν ἄνθρωπον. Ἀντὶ τούτου ἐνσταλάζει τὸ θυματοουργὸν μέλι εἰς τὸ τεθλιμμένον στόμα, ἀντὶ νὰ σκορπίσῃ τὸν χαροποιὸν σπινθῆρα εἰς τὸ πεπλανημένον ὄμμα, τοῦναντίον προσδίδει εἰς τὴν καρδίαν σκληρότητα ἀγρίαν, σκληρότητα ἀνευλαβή.

Γαλβανίζεις διὰ τῆς γυναικτικῆς στιλπνῆς χροίης τοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, καθελώνεις τὸ βλέμμα καὶ συγκρατεῖς τὴν δίκνοιν, ἀνέκκων πλέον νὰ διερῇ, ἀλλὰ χροὺ καὶ πέπτει πρὸς τὴν λαμπρότητα σου, ἀδιάφορος ἂν θὰ ὑποστῇ τὴν τύχην τῆς χρυσολίδος, ἥτις καλεῖ τὰ πτερὰ τῆς ἐπὶ τῆς φλογός, ἣν ἐλάτρουσι.

Χρυσολίδες ἀρεταὶ καὶ ἀνθρώπιναι ψυχαί, ὅτι πρὸς τὸν πλοῦτον μόνον καὶ μόνον ἀπέβλεψαν, εἴτε δαμάζονται πρὶν ἀκοῦν τὸν πλησιάζωσι, εἴτε τὸν φθάνουσι μὲν, ἀλλ' εἰς κατὰ ττασιν, ἥτις δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαύσωσι τὰς τέρψεις τοῦ.

Καὶ τοιοῦτοτρόπως βλέπομαι τὰ θύματα τοῦ πλούτου πολὺ πολὺ περισσότερα ἐκείνων, οἵτινες ἀπ' αὐτοῦ ἠνέγκαν τὴν εὐδαιμονίαν καὶ τὴν χαρὰν, διότι, ὡς λέγει ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Σοπενχάουερ, ὁ πλοῦτος ἔχει τὸ μέγα πλῆθος τῶν περιττῶν, ὀλίγον συντελεῖ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἡμῶν. Πολλοὶ τῶν πλουσίων κίεθονται ἐαυτοῖς δυστυχίαι, διότι στερεῶνται πνευματικῆς τινὸς ἀναπτύξεως, γνῶσιων καὶ παντὸς ἀντικειμένου ἰνδιαφέροντος, ὅτι ἐδύναντο νὰ τοὺς κἄμει ἱκανοὺς εἰς πνευματικὴν ἀσχολίαν.

« Πλοῦτος ἀπαιδευτὸς χρυσοῦν ἐστὶν ἀνδράποδον », λέγει Ἑλληνικὴ τις παροιμία. Ἡ τύχη δὲν χαρίζει, ἀλλὰ δανείζει τὰ χρήματα εἰς τοὺς πλουσίους. Πρέπει λοιπὸν εὐθεὶν νὰ μεταλλαχθεὶν δυνάτως τὸ χρυσίον καθ' ὅλον τὸν ὅρον τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σώματος.

(Σωκράτης μέγα φρονεῖντος πλουσίου ἀνδρός ἐπὶ τοῖς χρήμασιν, καὶ πρότερον, ἔφη, αὐτὸν θυμάσθαι, πρὶν ἂν καὶ ὅτι χρησθῇαι τούτοις ἐπίσταται πειραθῆναι. α)

Μὴ καταδαπανᾷς, ὦ πλούσιε, τὰ χρήματα ὑμῶν εἰς ματαιοδοξίας ἐξωτερικεύσεις καὶ εἰς πλούσια δῶρα. « Ὁ σήμερον ἀγοράζων τὸ μὴ αὐτῇ ἀπολύτως χρήσιμον, αὔριον θὰ ἐκποιήσῃ τὸ ἀπαραιτήτως αὐτῇ ἀνγκαῖον », λέγει ὁ Λαρσέρ.

Παῦσον, ὦ πλούσιε, νὰ λατρεύῃς τὸ τέλαινόν σου, τὸ ὅποιον σὲ ἔραρε εἰς τὴν σκολιὰν ὁδόν, παῦσον νὰ λατρεύῃς τὸ χρυσίον σου ἀφοῦ ἀγνοεῖς τὸν ἱερὸν σκοπὸν τοῦ, τὸν θεῖον προορισμὸν τοῦ.

Κατηραμένον χρυσίον, ἀνευ διαχειρήσεως εἶται ὁ ὀλετῆρ τοῦ ἀνθρώπου. Σὺ ὀδηγεῖς εἰς τὰ σκότῃ τὴν χεῖρα τοῦ κλέπτου, σὺ ἀκονίζεις τὴν δίκοπον μάχαιραν τοῦ φοβεροῦ φονέως.

Ὅταν ἴδω τὴν ἀπαισίαν κερτίνην χροίαν σου, μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐνθυμηθῶ τοὺς στίχους τοῦ γέροντος ἱερέως, τοῦ θεοῦ Σοφοκλείους.

Ὡ ! ὡς ὁ χρυσοῦς

οὐδὲν ὑπάρχει ἄλλο ἐπὶ γῆς κακὸν
ἰσχυρόν τόσον· οὗτος πόλεις ἐκπορθεῖ
καὶ οἴκους ἀνατρέπει καὶ ἐκ τοῦ καλοῦ
εἰς τὸ κακὸν πολλῶν καρδίας ὤθησι
καὶ εἰς πανουργίαν πᾶσαν καὶ διαβολὴν
τὴν ὑπὸ χροὸν τοῦ λάμπει τὴν ἀπάθειαν
ἀναμειγνύει πάντοτε.

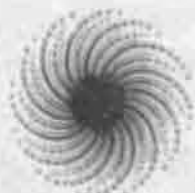
Ὡς καὶ τὸ τοῦ νεωτέρου ποιητοῦ,

Χρυσὸς ἐστὶ τὸ ἰνδαλμα τῶν μεταγινιστέων
τὸ τέρμα, πρὸς ὃ τείνουσι πάντες θνητοὶ οἱ πόθοι.

ἀκοίμητον ὀλέθρου πῦρ τὸν ὕλισμὸν ἐκφέρων,
ἐνῶ νῦν ἡ ἀνθρώπινος φωνὴ ἀπετεφρώθη.

Πλὴν παρ' ὅλα ταῦτα, ὦ πανσθενὲς χρυσίον, ἄνευ σοῦ οὐδὲν
δύναται νὰ γίνη. Εἰς σὲ τείνουσι τὸ ὄμμα, ἀπὸ σοῦ προσμένουσι
βοήθειαν. Σὺ, ὦ παντοδύναμον χρυσίον, διὰ τὸ ὅποιον διεξήχθη
ὁ φοβερὸς αὐτός πόλεμος, εὐχόμεθα ὅπως σὺ πάλιν διὰ τῆς δυνά-
μειώς σου χάρισξαι, ὅσον οἶον τε τάχιστα, τὴν στιλβηδόνα εἰς τὸν
σίδηρον τοῦ ἀρότρου καὶ εἰς τὴν ἀξίνην τοῦ γεωργοῦ.

Σ. Ν. Τσαντιάς

— 'Ἡ καρδιά τῆς γυναικὸς ὁμοιάζει πρὸς τὴν χιόνα· ἅμα
ὀλίγον ρυπανθῇ μεταβάλλεται εἰς βόρβορον..

Αἰμίλιος Ζολᾶ

— 'Ὁ ἀνὴρ ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς γυναικὸς πολὺ ὀλίγα, ἡ δὲ
γυνὴ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πᾶν.

Σοπερχόουερ

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

† 'Η Α. Σ. ὁ "Αγ. Προύσης Δωρόθεος, τοποτηρητὴς τοῦ Οἴκου-
θρόνου, † ὁ Καλλιουπόλεως Κωνσταντῖνος, Δ. Κούρτογλου 2 (πολ.),
1000 γρ., Υἱοὶ Πατρικιᾶδαι 5 (πολ.), Θεοφ. Χρυσοστόμου, 2 (πολ.), Β.
Ρώτζικας 2 (πολ.), Ν. Ρώτζικας (πολ.), Γ. Β. Ρώτζικας (πολ.).

Αἰκατερίνη Α. ασιλείου Φασλάχα : † 'Ὁ μητροπολίτης Φιλαδελ-
φίας Χρυσόστομος, † ὁ μητροπολίτης Σεργῶν Χριστοφόρος, 'Αριστείδης
Βαβάκης (ιατρός), Καλλιόπη Κιοσέογλου, Χαρίλαος Δόρφανης (ἐκ Καβάλ-
λας), Νικόλαος Α. Βασιλειάδης Φασλάχας (ἐξ 'Ινδιῶν), Βασίλειος Α. Βασι-
λειάδης Φασλάχα (ἐκ Πειραιῶς), Νικόλαος Β. Φασλάχας (ἐκ Σινασοῦ),
'Αγγελικὴ Μπονάτσου, Εὐφημία Τσελεπίδου, Λουκία Ε. Τορόση (ἐκ Πει-
ραιῶς), Χρυσάνθη Ε. Τορόση (ἐκ Πειραιῶς) Θεοδώρα Ε. Τορόση (ἐκ Πει-
ραιῶς), 'Ελλη Ε. Τορόση (ἐκ Πειραιῶς), Δημήτριος Γ. Γεωργιάδης, 'Α-
ναστασία Σ. Κοντοπούλου, (ἐκδόσεις πολυτελεῖς), 'Ελένη Α. Δαβίδ,
Minerva de Sain, Μαρία Κελαϊδίτου (ιατροῦ), Κος Κος Χαρίλαος
Φραντζής, 'Αννα Ν. Μαυρομμάτη, Μαρίκα Ε. Μανουηλίδου, Οὐρανία
Δρεπανάκη, 'Αννα Θ. Τρίπτου, 'Αδριανὸς Μπιλάλης, Μαργαρώ Γ.
Μπραβάκη, Eugenie J. Nicolaidēs, 'Ιωάννης Ρ. Μαυρομμάτης, Αἰκα-
τερίνη Γ. Συρίγου, 'Ελένη Α. Μιχαηλίδου, Ζωή Α. Νεστορίδου, 'Αναστα-
σία Στεφανίκη, Μάρθα Χ' Μερκουριάδου, 'Ελλη Γ. Παρλάκη, 'Αννα
Βίγκα, Κωνσταντῖνος Χ. Λυκούργος, Εὐαγγελινὴ Κουτσοῦρη, 'Απόστολος
Α. Γαβάλλας, 'Αννα Ι. Σεργουλοπούλου, Κωνσταντῖνος 'Αποστολίδης,
Θεόδωρος Ε. Νικολαΐδης,

Γεώργιος Σουσανίδης : † 'Ὁ Καισαρείας Νιλόλαος 3, Γ. Σουσανί-
δης, Στυλ. 'Αρσάνογλου, Δημ. Φωτιάδης (πολυτελής), 'Αν.Κ. Φιλιππιάδης

(πολυτ.), Εὐθ. Μπαλλίδης, Λαζ. Πατηρνάς, Κυρ. Ἡλιάδης, Μαρκ. Χ' Θεοδορίδης, Γ. Τζαβδόρογλου, Π. Ἐνεχειλίδης, Γ. Γράτσιος, Θεοδ. Καλαυδζόγλους (πολυτ.), Θεόδωρος Ἀράπογλου.

Πρόδρομος Λεπτιδης Μάλτεπε : ἱερατ. προϊστάμενος Γ. Ἀγγελόπουλος, Κ. Γεωργίου, Μισαήλ Λεπτιδης, Στ. Μαρασλής, Πρ. Λεπτιδης, Γ. Μαυρούδης, Γ. Λεφτέρογλου, Τερικ Ὀγλού Κιαζήμ, Νικ. Ἀδαματζιλόγλου, Μιχ. Τοπάλογλου, Ἀλέξ. Χ' Ἀναστασίου, Χουστίν βης, Ρίμπλερ Βιλιέμ, Λατίφ βης, Μουσταφά βης, Δ. Δέρβος, Πρ. Ἀτλαματζόγλου, Χρ. Ζαμουρικήδης, Νικηφ. Ποντίδης, Λουκ. Ὁραιόπουλος.

Ἰωάννης Κοπανίδης : Παντελ. Παπαδόπουλος, Ν. Κοπανίδης, Ι. Μελκή, Ἀθανάσιος Σιαύρου, Β. Κασόπουλος, Στυλ. Κοπανίδης, Δ. Μιχαηλίδης, Μ. Γερομνήμον, Θεοφ. Βουβαλίδης, Νίκ. Ζερβουδάλης, Στ. Σινάνογλου, Κ. Ἀκισκάλου.

Μιχαήλ Τριανταφυλλίδης : Μ. Χρυσόκερας, Κ. Χουνόπουλος, Στ. Βαλσαμίδης, Κωνσταντίνος Σαργός (πολυτ.), Χαρ. Χαρισιάδης (πολυτ.), Βασ. Σερραφειμίδης, Ἀναστάσιος Ἀναστασιάδης, Στ. Τζακίρης, Εὐαγγελία Μ. Τριανταφυλλίδου (πολυτ.).

Γορδάνης Τάπαδης : Α. Ἰωαννίδης, Π. Τερζόγλους, Ἀχιλ. Ἀποστολίδης, Χριστ. Χριστοφορίδης, Σερραφ. Σεφέρογλους, Στ. Κεβενδζόγλους, Κ. Πατάζογλους, Σ. Φ. Σενίκης, Φ. Ἰωαννίδης, Θεοδ. Χατζόγλους.

Ἀντώνιος Πολυκαρπίδης 2 : Μηνᾶς Μαράσογλου, Θ. Παραδεισάπουλος, Ι. Σαμψού, Μερκ. Σακουλίδης, Γεώργιος Λύσιος, Ν. Θεοχάρης, Δ. Καλοβοδάρης, Π. Λώλης.

Θεολόγος Χρησιδης : Ἀγγελ. Βαρβάκης, Ν. Τζαρτόπουλος, Γ. Χαροκάπος, Ἀλέξανδρος Κοράντας (πολυτ.), Δ. Τζούμας (πολυτ.), Στ. Βαρτελάτος, Χ. Χρησιδης, Χρ. Μεζελτζόγλους (πολυτ.), Ἰωάν. Κτυπιδης (πολυτ.), Θ. Χρησιδης (πολυτ.).

Πρόδρομος Σταυρόπουλος : (πολυτ.) Γ. Γεωργιάδης, Ε. Καρακίδης, Α. Βάϊας, Ι. Γαζής, Βασ. Χαρίτων, Α. Πανόπουλος, Β. Τορδάνου, Στ. Μιχαήλ, Ἀντ. Κάτανος, Μ. Ἀγαπίου, Ἀντ. Σερμαπικής, Ι. Τορδανίδης, Ι. Δημογλου.

Ν. Σ. Τσαντά : Ἰσαάκ Φινδζή, Ν. Σ. Τσαντάς, Σ. Παπαδόπουλος, Μ. Καλανθαρίδης, Ι. Ἀργυριάδης, Ἰσαάκ Μεσονλάμ, Γ. Σενικόγλους, Ἀπ. Βερβερόπουλος, Θεόδ. Λαζόπουλος, Ἐλ. Σ. Τσαντάς.

Υἱοὶ Π. Σταυρόπουλοι 2 : Κυρ. Ἀποστόλογλου Πολυδ. Σαμοθράκης, Κ. Βιφωθόπουλος, Π. Ἰωάννου, Georges Shembri 2, H. Shembri 2, Κ. Σαφής, Εὐαγγ. Τορόσης, Πρ. Βαϊάνης, Πρ. Σ. Τορόσης, Δαν.

Περπερόπουλος, Πρ. Τορόσης.

Πέτρος Τερζόγλους : Ι. Καζακίας, Ν. Γεωργιάδης, Ι. Σοφιανός, Δ. Ἀλτίν Ἀλμάζ, Μαγδαλ. Χαβγιαρτζόγλου (πολυτ.), Νικόλαος Καραγιάννης, Ἰωάννης Τσίτσης, Αἰμιλ. Καλφόπουλος, Κλ. Μολφέσης, Μαγδ. Σαράφογλου, Πέτρος Τερζόγλου (πολυτ.).

Θεανῶ Καϊρακτοπούλου : Βαρβάρα Πολυγενίδου, Κωνσταντίνος Δζανόπουλος, Φεβρ. Μελιτοπούλου, Π. Τερζόγλου, Ἐμμ. Μαρκόπουλος Θ. Καϊρακτοπούλου.

Εὐαγγελία Ἀντωνιάδου : Ι (πολυτ.) Σ. Ἀρτεμιάδης, Ι. Μαυρόπουλος, Σωτ. Στυρίδων (πολυτ.) Π. Προκοπιάνης, Ι. Μαυρίδης, Γ. Παπαδόπουλος.

Τζών Καρδαμένης : Στ. Δημητριάδης (2 πολυτ.), Δζών Γαλίνης (4 πολυτ.), Ε. Τζικόπουλος, Β. Δημητριάδης, Ὁμ. Πρωταῖος, Ἀνθ. Δελής, Γ. Καλογεράς, Ι. Γκίτζης, Π. Βασιλειάνης.

Α. Προκοπιάνης Γιοζγάτ : Γ. Πογιατζίδης, Σ. Πανλάκης, Ν. Σαραφίδης, Ἀθ. Κουγιουμτζιάδης, Ἀβρ. Μάρκογλους, Βασ. Σουσιόγλους, Χαρ. Μάρκογλους, Χαρ. Κεχαγιόγλους, Χαρ. Ἰωσηφίδης Ἀθ. Γενιτέρογλους, Ἀπ. Ζάμπογλους, Χαρ. Εὐσταθιάδης, Χαρ. Χηδήρογλους, Χαρ. Πεγνόγλους, Χαρ. Παπαδόπουλος, Χαρ. Πογιατζόγλους, Ἰωάν. Παπαθεοδωρίδης, Χρ. Χηζαρτζόγλους, Ἐλ. Νισυροπούλου, Ἀν. Μαυροφρύδου, Ἰωάν. Χρυσόχοιδης, Εὐστ. Σισμάνογλου, Συμ. Κιολεμουρατίδης, Χαρ. Προκοπιάνης.

Μηνᾶς Τεπέρογλους : Πρ. Χαριτόπουλος, Κυρ. Μοντεβελόγλους Ἀλέξ. Τοπούζογλους, Ἀρχ. Ὁραιόπουλος, Ἐλ. Ὁραιοπούλου, ἀδελφ. Σερραφίδαι (πολυτ.), Δεσπ. Χ' Ἡλιάδου, Κυρ. Τεπερίδου, Μαρίκα Χ' Μηνᾶ, Δημ. Μοντεβελόγλους Ι. Παπαδόπουλος, Διαμ. Πασχαλίδης, Μ. Σαμουγκάσογλου.

Ἀγγελική Γρηγοριάδου : Χαρ. Σουβατζόγλου Χρ. Τοπάλογλους.

Ι. Α. Παπαδόπουλος : Ράλλης Γαλίδης Γ. Γαλιμήτης, Ε. Παντελίδης, Θ. Κοκοτόπουλος, Λαζ. Χ' Ἡλιάδης, Θ. Μπιλίδης, Ι. Α. Παλίνης, Εὐστ. Γαβριηλίδης.

Γεώργιος Σίσκος 3 : Δ. Φαρμακίδης, Γ. Ζωγράφος, Ν. Κανακάρης, Ἀν. Περαΐδης, Α. Κανακάρης, Α. Καθρακτιδης, Νικ. Ραζής.

Ἀρχέλαος : Ι Ἀρχέλαος ἱατρός (πολυτ.) Κ. Παπαδόπουλος, Ο. Παντελίδης, Ν. Ἀλεκτορίδης.

Χρ. Ἀγγελίδης : Παπᾶ Γεώργιος Μενεξόπουλος (10), Κ. Ὁρτυκίδης, Γ. Κράσος, Βικτ. Ἀγγελίδου, Μ. Ἀδελφοπούλου, Γ. Παπακωνσταντίνου, Ἀρ. Κασάπογλου, Δημ. Χ' Λαζάρου.

Ο κ. Κωνσταντῖνος Καρούσης : Αντ. Κ. Καρούσης, Βασ. Καρούσης, Εύαγ. Άλ. Καρούσης, Δ. Κούρτογλου 2, Adolphe F. Salacha 2, Anthony Griscetti, Κ. Κωνσταντινίδης, Άρτ. Γρηγοριάδης, Γ. Μητακίδης, Ι.Κ. Περίδας, Άθ. Βονόριος, Πλ. Εὐαγγελινίδης, Ι.Φαρμάκος, Άνδρ. Σεϊζάνης, Α. Π. Δάνδολος, Γ. Πεζάνης, Δημ. Κεσσανλής, Κ. Π. Μποτσαλίδης, Ι. Δραγάνης, Ν. Ρούσσο, Κλ. Μελίδης, Π. Σακελλαρίδης, Μαρ. Πιλότος Χαρ. Κ. Χ' Γιαννάκου, Νικ. Βέντος, Στελλάριος Σιέμπρι, Ο.Λαζαρίδης, Κ. Π. Δάνδολος, Θεαγ. Θεοδωρίδης, Κοσμᾶς Οικονομόπουλος, Ήρακλ. Χ' Α. Χαννάκης, Νικ. Τουμιάδης, Νικ. Νεσιάδης, Κ. Βαλλιάνης, Στ. Τσαχάλης, Μ. Θωμάδης, (ἐκδόσεις πολυτελείς). Ν. Χρήσιου, Άλ. Τανταρίας, Άλ. Μαργαριτάπουλος, Άργ. Μανιάτης, Έμμ. Άλικάρης, Γερ. Κωνσταντῖνον, Άχ. Άμηνάς, Κ. Άνδρεάδης, Γερ. Σταθάπουλος, Πλ. Άθανασιάδης, Δημ. Όνουφριάδης, Στ. Κωνσταντινίδης, Εὐστρ. Μεϊμαράκης, Νικ. Φιλιππίδης, Κωνσταντῖνος, Νάσσης.

Η Δις Έλένη Κ. Καρούση : Δέσποινα Μαρίνου, Μαργ. Οικονόμου, Άνδριανή Εὐταξιάδου, Μαριάνθη Άλιδζόγλου, Κατίνα Λαμπρινού (Τουζλα), Μαργίτα Δασκαλοπούλου (Τουζλα), Χρυσάνθη Μακαρονίδου Τουζλα (ἐκδόσεις πολυτελείς) Φωφώ Ξενάτου, Σουλτ. Μίξη, Άγγελική Νίκη Δ. Λευκάρου, Είρ. Βιδάλη, Μαρ. Μαυροκορδάτου, Έλ. Κοραή, Μαρ. Βαμβακιά, Έλ. Τσουμπάρακη, Μερ. Τερζοπούλου, Σοφ. Τζιβάρα, Κυρ. Μπίλια, Ζαφειρώ Βαλασμάκη, Έλ. Ι. Πάρου, Πηνελ. Κωνσταντιλάκη, Κοραλία Τριανταφυλλίδου, Νίκη Παξιμαδά, Έλ. Μαρμέλη, Παρ. Ίωαννίδου, Έλευθ. Περιτοπούλου, Αίμ. Πατούνα, Τερψιχόρη Μαθουρίου, Μαρ. Δ. Νικολαΐδου, Σοφ. Θεοδωρίδου, Έλ. Άλβέρτη, Ε. Κ. Θεοχάρη, Έλ. Μητσάτσου, Εὐαγγέλ. Εὐταξιάδου, Μαρ. Κουλουρίδη, Μαρ. Δουκέλλη, Ούραν. Κιλίφη, Έλ. Άναγνώστου (Τουζλα), Έλ. Θεοφίλου, Τρ. Δασκαλοπούλου, Χρυσή Μιλιώνη, Κατίνα Π. Λεμονίδου, Σμαρῶ Ι. Λεμονίδου, Άναστ. Κοσμίδου, Δέσπ. Σ. Λεμονή, Μαρ. Καζάκου, Σοφ. Πομάκη, Κατίνα Διονυσίου, Όλγα Πα' Καλινίκου, Βικτωρία Καλογήρου (Τουζλα).

Ο κ. Ίγνάτιος Τσαμαλόπουλος : Νικόδ. Χρηστίδης, Νικ. Παυκίδης, Βασ. Γαβριηλίδης, Κυρ. Χαβγιορδζόγλους, Εὐτίχ. Γιαγδζόγλους, U. Α. Ανανί, Δημ. Ίωαννίδης, Χαρ. Χ' Ίωαννίδης, Άν. Χαδζόπουλος, Νικ. Άποσιόλου, Ίορδ. Καλαϊτζόγλους, Έρ. Άρνονοπούλου, Α. Παπάζογλους, Άλεξ. Βερώνης, Ζαχαρ. Μαυρόπουλος.

Ο κ. Άναστάσιος Καΐρακτιδης : Στ. Καλπίνης, Πρ. Καΐρακτιδης, Γ. Τζακίρης, Εὐμορφ. Καΐρακτιδου, Άναστ. Κοντοπούλου, Ι. Η-

λιάδης, Ζ. Κιονάνογλου, Ν. Χουδαβεργδόγλου, Γεωρ. Κόντης, Χ' Θωμ. Άντωνιάδης, Κ.Ι. Κονταδζής, Ίωαν. Άθανασιάδης, Νικ. Γιακουμή, Διαμαντής Κοάκης.

Κωνσταντῖνος Δογανδζής : Στ. Μοσχούτης, Έμμ. Πετρούδζου, Άναστασία Σενικοπούλου, Άγνα Σενικοπούλου, Έλ. Σενικοπούλου, Β. Παπαδόπουλος, Έλευθ. Βαργαλίδης, Βασ. Χ' Έλευθεριάδης, Κωνσταντῖνος Χαδζόπουλος, Σάββας Ίωάννου, Νικ. Μαρκάπουλος, Στ. Φραγκάκης, Στυριδ. Τσαγκαμήλη, Ίωάννης Καραγιαννίδης, Σπ. Ψήμας, Γεωρ. Μακρής, Ι. Πειζαρόπουλος, Άναστάσιος Πειζαρόπουλος.

Μελέτιος Νικολαΐδης : Έμμ. Ανκουργιάς, Α. Μιχαηλίδης, Κανάκης, Δημ. Μυλίδης, Ι. Βαλάσης, Έμμ. Κασάπογλου, Άλεξ. Χασκόπουλος Βασίλ. Σιδερόπουλος, Κ. Κωνσταντινίδης, Κ. Καστερόπουλος, Σ. Πιλαβάς, Πατρ. Τιτόπουλος.

Δ. Δημόγλους 2 : Ι. Παΐσιος, Ι. Κανδύλης, Α. Χαραλαμπίδης, Π. Ποπάζογλους, Νικ. Καϊκιαάκης, Άντ. Παπάζογλους, Γ. Κόγιας, Θ. Λόγιος, Γ. Χαρίτος, Κ. Κόγιας, Θεμ. Νικολαΐδης.

Πρόδρομος Όρτυκίδης : Άλεξ. Μαδεντζίδαι, άδελφ. Λόγα, Άδ. Δημητριάδης, Άντ. Σφακιανούδης, Άχμέτ, Χουλουσή έφ., Άδελφοί Παπαγιαννόπουλοι, άδελφ. Λάγια, άδ. Χ' Χαλίλ και Σια, Άντ. Άρτινιάδης, Γ. Τρελόπουλος, Γ. Δζιβανίδης, Δαν. Ζουμπουλίδης, Δημ. Δελαγραμμάτικας, Διλαρά Χανίμ, Εὐάγγελος Νασόπουλος, Εὐλ. Άναγνωστίδης, Θεμ. Καρφάπουλος, Ίσαάκ Χάλιο, Ίπραχήμ, Σελαχεδδίν πέης, Ίωαν. Γερασίου, Ίωαν. Όραιόπουλος, Ίορδ. Χαραλαμπίδης, Κ. Γιαμαλάκης, Κ. Κουρουτακάλης, Δ. Πα' Νικολάου, Κ. Παπαδόπουλος, Κυρ. Παπακυρίλου, Κ. Μπόλας, Κλ. Άρνόπουλος, Κ. Χ' Φώτης Πινάτζης, Μ. Χριστόπουλος, Μωύση Ποργιάζογλου, Μ. Σταματιάδης, Νατζιέ Χαλίδ Χοντζήτ, Ν. Κανάκης, Οίκογ. Εὐστ. Τρελλοπούλου, Π. Μαρκάπουλος, Πέτρ. Πέκας, Παταζιάν έφ., Στ. Γεωργιάδης, Σταμ. Σικίνας, Στυλ. Βούτας, Σωτ. Μαθούλας, Σουλβ. Τρελλόπουλος, Σάβ. Βαγιανόπουλος, Στανράκη έφ. (ιατρός) Σαβ. Μενκήσογλους, Σαβ. Χ' Πασχάλ (ἐκδόσεις πολυτελείς).

Άραμ. Σεκερτζιάν, Άχμέτ Ριζά έφ., Άθανάσιος (Άιβάν Σεράι), Άβ. Άρδιντζ έφ., Άζαρ. Τσιμπροϋτ έφ., Άλεξ. Χαοβατάκης, Άνδρ. Χ' Θεοφάνους, Βασ. Τορτοκίδης, Βεζπή έφ., Β. Πομενίδης, Βλαδ. Μιρμυρογλους, Βιολ. και Μαρ. Γρίβα, Βασ. Κόντος, Β. Ζουμπουλίδης, Γ. Τζαλίζης, Γ. Σενίκης, Γ. Κολοβός, Γ. Καρολίδης, Γιωργάκη έφ., Α.

Πετρίδης, Διαμαν. Στόδζα, Δημ. Μοσχόπουλος, Δημ. Πανίδης, Δημ. (Αϊβάν σεράι), Εύθυμ. Μαυρίδης, Έμμ. Χιώτης, Εύλάμπ. (ιατρός), Ζωή και Καλλιρρόη Κανάκη, Ήλ. Βότης, Ήρακλ. Κάμπερ, Θεοδ. Κουτζούπας, Ι. Κουτέλλας, Ι. Γ. Ποριάζογλους, Ίωαν. Τζιμένογλους, Ι. Άγγελίδης, Ι. Πουπίδης, Ι. Καριπίδης, Ι. Καμπαλούρης, Ι. Μουράτογλους, Ι. Άντωνιάδης, Ι. Κανάκογλου, Κυρ. Φωτιάδης, Κ. Λυγερός, Κ. Κουτέλας, Κ. Θεοδωρίδης, Κ. Κανόγλους, Κ. Τζούκας, Κ. Καρολίδης, Κ. Ίωάννου, Λαζ. Χ' Ήλία, Λεβόν Σαδάκ, Μιλτιάδης Σουτζάκης, Μουσταφά Χαλιδ βέης, Μανιώ Τζιναρογλου, Μαρή Δξερμακιάν, Μελ. Παναγιώτου, Μαρ. Εύθυμιάδου, Μ. Καραμιχαηλίδης, Ν. Δζελέπογλου, Ν. Βασιλειάδης, Πρ. Νικολαΐδης, Ι. και Π. Καγιάς, Πολύβιος (φαρμακοποιός) Παυλ. Γιαδικιάρογλου, Σ. Ποιμενίδης, Στ. Πασχαλίδης, Σαβ. Βόσκογλους, Σύλβεστρος (ύφασματοπώλης), Σερκίζ Καρακιοζιάν, Στ. και Μ. Τιμονέλη, Σεροπέ Παπαζιάν, Τεφίκ Λαμή (πρωτοδίκης), Χουρμούζης Θωμακίδης, Χ' Λάζαρος, Χ' Έμνιν ζαδέ, Έσάδ έφ., Χαλίλ πέης, (συνταγματάρχης) Χρ. Ίωαννίδης Άν. Προδρόμου, άδελφ. Παναγιωτίδαι, Α. Σκαμπετσάκης, Α. Παλαβιτσινή, Α. Κεσίσογλους, άδελφ. Γρουζαγορίδαι.

Κος Νικόλαος Τσελέπης : Δημήτριος Πολυμένης, Ίωάννης Κακαρίκας, Λαζ. Άσκαρογλους, Άνδρ. Τριανταφυλλίδης, Άντ. Μωύσογλους, Βασ. Καρίπογλους, Παρ. Διονυσίου (έκδόσεις πολυτελείς), Νικ. Τζελέπης, Βασ. Μηλόπουλος, Γεωρ. Έμμανουηλίδης, Βασ. Γιαγτζόγλους, Αβρ. Βασιματζίδης, Λέον Ατλαγανιαν, Μιχαήλ Γεωργιάδης, Ήλ. Μισόσογλους, Νικ. Μουστακας, Georges Perpighian, Άλ. Παπαδόπουλος, Δημ. Λιοντίδης, Λαζ. Γεωργιάδης, Ίωαν. Ίορδανίδης, Θεμ. Τσιρόπουλος, Κωνστ. Λούκιδης, Στερ. Σαρούλας, Dieran Mikaelian, Σιδηροδρομικού σταθμού Χαϊδάρ Παπά.

Βασία Δημητριάδου και Γεώργιος Στ. Θεοδωρίδης : Βασία Δημητριάδου, Γεωρ. Στ. Θεοδωρίδης, Φιλ. Χρ. Βάσου, Δημ. Άποστολίδης, Ίωαν. Κουντουράς, Χ. Μεταξόπουλος, Μιχ. Α. Τραχωμά, Ξεν. Μάρκοβιτς, Mathilde Scanavy, Κων. Παπαϊωάννου, Κων. Τριφύδης, Άπ. Άναστασιάδης, Ίάκ. Σωφρονιάδης, Αϊκ. Δημητριάδου, Ίωσ. Η. Ίωσηφίδης, Δημ. Άκρατζίδης, Κωνστ. Τριανταφυλλίδης, Άπ. Πίσας, Α. Δεσποτόπουλος, Χαραλ. Παπαδόπουλος.

Γεώργιος Β. Ζαφειρόπουλος : Γεώργιος, Β. Ζαφειρόπουλος, Γ. Ν. Νικολαΐδης, Δημ. Κ. Χοζάνογλους, Βασ. Σασίζογλους, Στ. Άντωνίου, Γρηγ. Κυριακίδης, Χρήστος Έγγονόπουλος, Σταύρος Παπαδόπουλος.

Νικ. Μουσελίμογλους : Ν. Νικολαΐδης, Σωτ. Μετόπουλος, Πρ. Μπιλαλίδης, Άνδρ. Πανολαλίδης, Σανρ. Σκαναβής, Άθ. Βρανός, Νικ. Βασιλειάδης.

Κωνσταντίνος Η. Κωνσταντινίδης : Κωνσταντίνος Κυριός, Χρ. Χουρμουζιάδης, Κ. Κωνσταντινίδης (πολ.), Στ. Χ' Σταύρου (πολ.) Ι. Χρυσικός, Παν. Καραμάνος, Γ. Λαδάς, Β. Προδρομίδης, Σ. Α. Σπυρίδων, Πρ. Ρ. Δεβαλιάδης.

Δουκάς Α. Κανάκης : Εύαγγελ. Α. Κανάκης, Νικ. Α. Κανάκης, Άναστ. Α. Κανάκης, Γ. Α. Μελεκόπουλος, Άντ. Κορώνας, Άρ. Βρυώνης, Κοσμάς, Ι. Χ' Ίωσηφ, Σάβ. Άσημιάδης.

Ίωάννης Λαζόπουλος : Fritz Angelo 2, άδελφοί Άλευρίδαι (πολ.) Sangursky (πολ.), Προδρ. Πολυγενίδης 3 (πολ.), Γεώρ. Παπαδόπουλος, Νικόλ. Τογαντζής, Άπόσ. Χ' Άποσιόλου, Σοφιανός και Σιώτης, Μιχαήλ Ι. Εόστρατιάδης, Δανιήλ Ν. Παπαδανιήλ, Άχιλλεύς Νιώτης, Κωνσταντίνος Μ. Άποσιολδης, Εύαγγελία Ζαχαριάδου, Ζ. Κ. Ζωρτζος, Γεώργιος Ντιάνιας, Βασίλειος Μασέρας, Τηλέμαχος Κάλφας (πολ.), Ζαχαρίας Παπαπαντελής, Κωνσταντίνος Κωνσταντινίδης, Χαράλαμπος Ι. Τσαμπαρλίδης (2), Παντελής Πατανδρεάδης, Σταύρος Σταυρίδης (πολ.), Θεοτόκης Γρηγοράτος, Γεώργιος Πατάζογλους, Geacomo Wladimir, Μενίλαος Κουτσούκος, Ίωάννης Άλευρόπουλος, Ίωάννης Μαυροδής, Κυριάκος Ίωάννου, Νικόλαος Σοννόπουλος, Νικόλαος Dabcovitz, Βασίλειος Ρούσσο, Χατζάκης Γ Χ' Αναγνώστου, Εόστράτιος Κωνσταντινίδης, Κωνσταντίνος Άραβανόπουλος, Σεραφείμ Ζενκίνογλου.

Μ. Χ' Μερκουριάδης : Μ. Χ' Μερκουριάδης, Δημήτριος Μανρίδης, Ίωάννης Παπαδόπουλος, (πολ.), Νικόλαος Χ' Β. Φασάλας, Βασίλειος Μ. Χ' Μερκουριάδης, Μηνάς Γρηγοριάδης, Σωτήριος Βασιλειάδης, Διαμαντής Παπαδόπουλος, Άγγελική Κωνσταντινίδου, Άριστειδης Μικρόπουλος, Στρατής Ζαμπάκης, Μηνάς Παναγιωτίδης, Γεώργιος Ίωάννου, Μάγγος, Θεμιστοκλής Μωριάδης (2), Άχιλλεύς Λιμπουνάκης, Δημήτριος Π. Μανσόλας, Άθανάσιος Κατραπάνης (2), Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος Κολόνιατζης, Ίωάννης Κάνδης, Έλευθέριος Άλιτζιάδης, Άντώνιος Τζάλας, Έπαμεινώνδας Τζάλας, Γεώργιος Άθανασιάδης, Γεώργιος Χρυσοκέφαλος, Χρήστος Παντελίδης, Παντελής Παντελίδης, Άπόστολος Προδρομίδης, Άνδρέας Σπατόπουλος, Άβραάμ Ίωαννίδης, Άπόστολος Τζινιγγιλόγλους, Γεώργιος Έλμάλογλους, Φίλιππος Φιλιππίδης, Σπύρος Χ' Ήλιάδης, Άντώνιος Ζωγράφος, Ίωάννης

Τζάτζος, Χρήσιμος Ν. Τζιροβιτζ, Κωνσταντίνος Βλαστάσης, Αικατερίνη Παπαράκη, Έρμιόνη Κ. Γούναρη, Ίωαννίμ Ξανθόπουλος, Θεοδόσιος Όξάκας, Ευστάθιος Στυλιανίδης, Κωνσταντίνου Παπανικολάου, Γεώργιος Παρίδης, Θεόδωρος Μετρητίδης, Λύγονστιος Ν. Χ' Ανίστη Ζωγράφος, Μιλτιάδης Ραΐσης, Ήλιος Ήλιάδης, Βασίλειος Ζαχαριάδης, Αντώνιος Όχανές, Φίλιππος Καλέρης, Νικόλαος Μιχαηλίδης, Ίωάννης Αμάξης, Αθανάσιος Μέξης, Σπυρίδων Ν. φρασόπουλος, Χ' Ίωάννης Γεωργίου, Γεώργιος Χ. Μεταλίδης, Γεώργιος Μούρλογλους Κέλβερλη, Δημήτριος Αντωνιάδης, Μιχαήλ Σ. Καλπατζόγλους, Νικόλαος Θεοχαρίδης, Γεώργιος Αναστασιάδης, Ίωάννης Ψιλός, Αλέξανδρος Παπαδόπουλος, Κίμων Αργυριάδης, Φίλιππος Ίωάννου, Νικόλαος Γιασουρίδης, Πολυξένη Ίωαννίδου, Σοφία Σοφιντοπούλου, Γεώργιος Τόμπρας, Γρηγόριος Αθανασίου Χρήστος Αναστασίου, Κωνσταντίνος Τυρβάς, Νικόλαος Λέφας, Νικόλαος Δελάστας, Δημήτριος Βαλσαμίδης, Εύαγγελος Λαμπρίδης, Όμηρος Σαράφογλου, Μάρκος Αρμάο, Αριστείδης Κικιά, Νικόλαος Καζάς (2), Πρόδρομος Μιχαήλ, Γεώργιος Κ. Κάχλιας, Παντελής Κουνελίδης, Χ. Γ. Π., Εύφροσύνη Αργυριάδου, Κωνσταντίνος Βιόλιτζης, Ίωάννης Πάργαλος, Λεωνίδας Πνάργος, Ίωαννίδης Παυλίδης, Δημήτριος Αλιτακοζόγλους, Νιόμνα Καπάκη, Ασιμένια Ταμπάνη, Ήλιος Θεοδορακόπουλος, Μάρκος Δανιόλας, Γιακουμής Τακώβου, Κωνσταντίνος Κάπτας, Πέτρος Τζιτζοβιτζ, Βίκτωρ Χ' Ανδρέου.

Ηλ. Σίσκογλους. Κ. Ν. Ώραιόπουλος, Κ. Ο. Παναγιωτίδης, Χαρ. Β. Παυλίδης, Γ. Κ. Καραϊορδάνου, Γ. Α. Γαβριηλίδης, Αλέξ. Καραβασιλειάδης, Όρνδ. Ούράκιγλους, Παντελής Τζοπάνογλου, Στέφανος Ζωζόκας Ίιλ. Μ. Σίσκογλους.

Γ. Π. Σαπανόπουλος (2). Στ. Χαφαλής, Ν. Πατρίανογλους, Αλ. Εύθυμιάδης, Δημ. Ζησης.

Χρυσόστομον Κοκκίνον. Χρυσόστομος Κόκκινος, Λαροθία Δεσποτοπούλου, Nury Wahl, Katherine Wahl, Καίτη Ίωαννίδου, Εύθαλία Κοκκίνου, Ίωάννης Άνας ασιού, Γαβριήλ Σταυρόπουλος, Κ. Πατταϊώαννον, Φίλιππος Κασιδόπουλος, Λουκάς Αναστασιάδης

Νικόλαος Έρμανουήλ Μαυρίδης : † Άγιος Άγκώρος Γεωβάσιος, † άγιος Μεσημβρίας Νικηφόρος, † άγιος πρώην Καισαρείας Άρβρόσιος, † άγιος Μέγας Άρχιδιάκων Γεώργιος, † άγιος Σύγγελος Πατριάρχων Γαβριήλ, † άγιος Κωνσταντίνος Βαφειάδης Οικονόμος, ό Προτοφάτης της Μεγάλης Έκκλησίας Ίάκωβος Ναυπλιώτης, Αλέξανδρος Στανούδης Ιατρός δ, Άχιλείς Τζελετίδης δ, Κωνσταντίνος Σαρρής δ, Σεταφίμ Πακλα-

τζόγλους, Γρηγόριος Τοπάλογλους, Κωνσταντίνος Χ' Έρμανουήλ, Κωντίνος Βαλλής, Εδστάθιος Κρίγκος, Άχιλείς Χελιδωνίδης, Ίωάννης Βαμβακάς, Ίωάννης Κουριζίδης, Μηλτιάδης Νικολαΐδης, Βασίλ. Άξιωτάκης, Στυλιανός Κωνσταντουλάκης, Σωκράτης Πεζηρεζόγλους, Παύλος Κοκκινάκης, Θεόδωρος Μουράτογλους δ, Σπύρος Καϊζαούτης, Σάββας Αναστασιάδης, Κυριάκος Καλήνογλους, Αλόστολος Χρησιτίδης, Γαβριήλ Σισμάνογλους, Κίμων Βλαστός, Λεωνίδας Πατπαδόπουλος, Joseph Scotos, Δημήτριος Γενήδουνας, Ίωάννης Στάγκαλης, Εύαγγελος Γιαννάκης, Ίωάννης Τζάκας, Σωκράτης Εύθυμιάδης, Χρήστος Μυλιανίδης, Γεώργιος Τοπούζογλους, Άγγελος Αποστολίδης, Ίωάννης Πουσιδης, Άνδρέας Χ' Θεοφάνους, Βασίλειος Λουκίδης, Θέμης Νομίδης, Νικόλαος Αϊνάντζογλους, Μαρασκινάς Σταματιάδης, Νικόλαος Μαυροφρίδης, Μιχαήλ Σάββα Ναχουτζή, Άδάμ Δημητριάδης, Δανιήλ Ζουμπουλίδης, Πέτρος Πογιατζόγλους, Αντώνιος Στοιγιαννίδης, Κωνσταντίνος Παπαζογλους, Εύγένιος Πηρόλογλους, Σιμεών Ίγνατιάδης, Βασίλειος Γεωργιάδης, Ίωάννης Ανατολής, Πρόδρομος Καπλάνογλους, Σοφοκλής Δ. Γενήδουνα, Εύγένιος Παπαδόπουλος, Αλόστολος Παπαζογλους, Κοσμάς Ίωσήφ Χ' Ίωσήφ, Ίωάννης Τζούγλος, Λεωνίδας Βαρκούλας, Joseph Matalon, Moise Bebbhar, Ανίστη Σισμάνογλους, Δημήτριος Κοντόπουλος, Γεώργιος Ίκη καπουλού, Βασίλειος Χαφαλαμπίδης, Διαμαντής Τζαλέμης, Νικόλαος Μαυρίδου, Μ. Καρατζόπουλος Ιατρός, Δημ. Μιχαηλίδης, Κ. Δρόσος, Εύθύμ. Κοισαλασούλης Νικ. Καραμβέργης, Θωμ. Βράμπας, Θωμ. Λασκαρίδης, Άντ. Κάσιος, Βασ. Κατωπέτσης, Άν. Κεσίσογλους, Στέφ. Σπορίδης, Κ. Τοτσόφ, Γ. Κεσιμίδης, Άθαν. Χαλεπλόγλου, Άρ. Παντελίδης, Βασίλ. Καρασίλ, Χ' Στ. Τερκίνογλους, Γ. Πατότογλου, Νικόλαος Πάρας, Βασ. Γενόπουλος, Έρμανουήλ Ν. Μαυρίδης, Δημήτριος Ν. Μαυρίδης, Δημήτριος Κωνσταντινίδης, Άνδρέας Έμμ. Μαυρίδης, Νικόλαος Έμμ. Μαυρίδης.

Μ. Τεπέρογλου Σ. Μ. Τεπέρογλου, Ν. Μ. Ατέργης, Νικήτας Έρμιέτογλου (πολ.), Λουΐτζης Σαλίμπας, Χαρ. Κ. Βλαστός, Α. Τρέμας (πολ.), Α. Ζεβάογλου (πολ.), Β. Τεπέρογλου, Ν. Παντίτζης, Τοπ (πολ.).

ΟΙ κ.κ. Χ' Ίωσήφ και Μακρόπουλος. Β. Κιουρκτζίδης (2) Σ. Κεσιμίδης, Γ. Μαυρόπουλος, Μαρ. Σουβατζόγλου (2), Άναστ. Θεοφανίδης, Γ. Τορτοπίδης (2), Χ. Χ' Ίωσήφ και Η. Μακρόπουλος 10.

Ίωάννου Χ' Μάρκον. Στυλιανός Μισηρόλογλους, Βασίλειος Άμασλίδης, Ίωσήφ Κιετζόπουλος, Βασίλειος Νικολαΐδης, Ίωάννης Χ' Μάρκος.

Δημήτριος Ἰωαννιμόπουλος : Μάρθα Θαλασσινού, Μ. Κουδάκη, Βαλαμώ Ποσήνη, Μαρίκα Ἰωαννιμοπούλου, Χρυσή Κωνσταντινίδου.

Γ. Χρηστίδης : 2 (πολ.) Α. Κεσισογλους (πολ.), Θ. Ἐθνόπουλος (πολ.) Μικέ; Παπαδόπουλος.

Θεόφιλος Καρδαμένης : Ἀλέξανδ. Ἀλεξανδρόπουλος, Γ. Ρήγας, Ι. Ρουμπάνος, Ἀγγελ. καὶ Μαρ. Κοντοπούλου, Σοφ. Φωτιάδου, Μιχ. Νομικός, Η. Βαλαβάνης, Χ. Λέκος, Ι. Τρανόπουλος, Β. Ξέτης, Σ. Παντερομαλῆς, Μιλτ. καὶ Δημ. Παλιαζάρ, Μ. Κούης, Ι. Τζιφάχ, Χαίμ Ζεβούλα, Δαβίδ Ζεβούλα, Σωκρ. Ἀρσλάνογλους, Nachid, Anchagouni, Κλ. Γούναρης, Βλαδ. Φιλίππου, Κωνσταντῖνος Καραπάνος, Κ. Λιασίδας, Ι. Χώτζης, Α. Ρήγας.

Γ. Δημόπουλος : Felicité, ἀδελφοί Δημόπουλοι Β, Δημ. Μακρόπουλος, Ι. Γεωργίου, ὁ τῶν Ρῖζων Κωνσταντῖνος, Θεοδ. Βελισάριος (πολ.) Α. Χρυσανθίδης, Ι. Σπανδάνης.

Πασχάλης Ἀδάμ 2 (πολ.) Α' Ἀδάμ, 2 (πολ.), Χ. Καραϊωσήφογλους, Ο. Εὐτυχιάδης, Μ. Γωμάτος, Ν. Βουτυράς, Κλ. Γούναρης, Βαρούχ Λεβή, Ι. Δζίδαης, Α. Στυλιανού, Ι. Κανιδόγλου, Κ. Παλαμάμπρου, Κ. Κουρέκογλου, Ν. Παπαδόπουλος, Β. Ἠλιάδης, Μιλτ. Μαγίδης, Πθ. Μαγίδης, Μεν. Ἠλιάδης, Π. Ζάρρος, Κ. Γιάκας, Τρ. Μιχαήλ, Ξεν. Ἀντίπας, Στ. Στασούλης, Γ. Κύτος, Σ. Λεοντίδης, Ι. Γιαννακίλος, Αλ. Δημητριάδης, Φ. Δελλαδόλλας, Β. Δημητριάδης, Βασίλ. Σιδηρόπουλος, Δ. Δξαγοδόπουλος, Ν. Γεωργόπουλος, Εὐστ. Κοδζαπάσογλους, Κ. Παλάς, Ξεν. Ἀντίπας, Σ. Ὀγουρλόγλου.

Σπυρίδων Ψωμιάδης : (πολ.) Σ. Ψωμιάδης, 2, Ι. Ψωμιάδης Πολ. Ψωμιάδης, Δέσποινα Ψωμιάδου, Ἰωάν. Γαλάνης 5, Νικ. Σώκος 2, Ἀλεξ. Σαρίδης 2, Ἀπόστ. Βραχάμης, Γρ. Γρηγοριάδης, Κ. Καμπίτζης, Ἠλ. Γεωργάνος, Μιλτ. Ψωμιάδης, Στ. Μανίδης, Θεμ. Σταφυλαπάτης.

Γ. Μελετιάδης : Γ. Μελετιάδης, Θ. Καλτακλῆς, Σ. Μαυροβασιλειάδης, Γεώργιος Ἀντίπας, Ἀγάης Σταματιάδης, Δημήτριος Κοτάκης, Μαριγώ Α. Χ' Ἠλιάδης, Μαχμούτ ἐφέντης, Ἀναστάσιος Κοτάκης, Μηνάς Σελευκιάδης, Κωνσταντῖνος Κοτάκης.

Χρήστος Ι. Μαυροπυργίδης : Χρήστος Τριάνταφυλίδης, Φώτιος Νικολάου, Α. Ι. Λουκίδης, Π. Μαράσογλους, Θεοδώσιος. Π' Χρυσάνθου, Γεώργιος Λαζάπουλος, Ἀχιλεὺς Μ. Λαζόπουλος, Χρήστος Μαυροπυργίδης.

Γεώργιος Χαρισιάδης : Δέσποινα Χαρισιάδου, Κωνσταντῖνος Σαραφίδης, Α. Σ. Δομιανίδης, Δημ. Μαχαιριάδης, Μουρατζῆς, Θεοδ. Κακαλλῆς Γεώργιος Ζαυκότσης.

Εὐχαριστοῦμεν πάντας καὶ ἐγγράφαντας καὶ ἐγγραφέντας συνδρομητὰς καὶ ζητοῦμεν συγγνώμην παρ' ἐκείνων, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν κατεχωρήθησαν ἔνεκα τῆς μὴ ἐγκαίρου ἐπιστροφῆς τῶν ἀγγελιῶν.

ΤΟ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΣΑΝΔΑΛΔΖΟΓΛΟΥ

ἀναλαμβάνει καὶ διακπεραιεῖ ταχέως πᾶσαν
δικαστικὴν ὑπόθεσιν ἐνώπιον τῶν εἰρηνοδι-
κείων, πολιτικῶν, ἐμπορικῶν καὶ ποινικῶν
δικαστηρίων, ὡς καὶ ὑποθέσεις κτηματολο-
γικὰς καὶ διοικητικὰς. Περὶ νόμικας συμβ-
ουλὰς καὶ δέχεται συνδρομητὰς ἐπὶ μετρίᾳ
ἀμοιβῇ.

Γαλατᾶ, Μέγα Ἐθνικὸν Χάνιον, Ἀριθ. 41.

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

„ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ“

τῶν κ. κ. Μ. Χ' ΜΕΡΚΟΥΡΙΑΔΟΥ & Ν. ΡΩΤΖΙΚΑ

Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, Ἀριθ. 189

ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 1895

Θὰ εὑρετε ὅλα τὰ εἶδη σας εἰς τιμὰς ἐκτὸς παντὸς
συναγωνισμοῦ. *Βούτυρα, ἔλαια, πετρέλαια, σάπωνας,*
τυριά, κ. τ. λ., κ. τ. λ.

Ταχεῖα ἐκτέλεισις πώσης παραγγελίας ἀκόμη καὶ μὲ
τὸ τηλέφωνον.

Σπεύσατε ὅλοι σας εἰς τὸ ἄνω κατάστημα καὶ δὲν
θὰ μετανοήσετε.

SISMANOGLIO
MICHAEL

